

YENİ ÇAĞ

- **D. İbaruri:** Lenin bayrakları altında
- **İb. Nörlund:** Barış ve güvenlik
- **A. Ferrari, H. Fortuni:** Küba devrimi ve Lâtin Amerika
- **J. Schleifschtein:** Marksizm hareket kılavuzudur

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Partinin okullara gösterdiği kaygular

Fransız Komünist Partisi ve köy problemleri

KOMÜNİZM UĞRUNDA SAVAŞANLAR

Eucenio Kuriel

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN KOVUŞTURULMASINA KARŞI

Dayanışmanın büyük gücü

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Zonguldak-Kozlu olayı

AKEL Merkez Komitesine

4

Nisan

1965

BARİŞ VE SOSYALİZM PROBLEMLERİ

B u s a y ı d a :

Dolores İbaruri

İspanyol Komünist Partisi Başkanı

İb. Nörlund

Danimarka Komünist Partisi Merkez Komitesi sekreteri ve Polit-büro üyesi

A. Ferrari

Arjantin Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi

Hose Manueli Fortuni

Quatemala Emek partisi Merkez Komitesi üyesi

Pedro Motta Lima

Brazilya gazetecisi

Lusiyano Ferreto

Kosta-Rika'lı gazeteci

L. Schleifschtein

Alman Komünist Partisi Polit-büro aday üyesi ve Merkez Komitesi sekreterliği üyesi

YENİ ÇAĞ

4
Nisan
1965

Komünist ve işçi partilerinin teori ve enformasyon dergisi

Dünya komünist hareketinin hareket birliği

Halk kitlelerinin tarihsel faaliyetlerinde kendiliğinden gelme hareketten bilinçli harekete bir dönüş olur. Bugün tarihsel ilerleyişin tempoları, tarihin yaratıcıları olan halk kitlelerinin, objektif bakımdan olgunlaşan en yakın ödevlerini, savaşın amaçlarını, perspektiflerini açık olarak anlama derecesine bağlıdır. Elbette, çeşitli ülkelerin konke koşullarında çeşitli en yakın ödevler ve son amacın başarısına götüren çeşitli yollar belirmektedir. Fakat emekçilerin bütün savaşçı kollarının pusulası birdir. Bu pusula Marksist-Leninist teoridir. Bu pusula kurtuluş savaşının genel yönü ve birliğini gösteren komünist partilerinin elindedir.

Bir sıra ülkeden Marksist-Leninist parti temsilcileri, geçen Mart ayı başlarında Moskovada bir Danışma Konferansı yapmışlardır. Bu Konferansta komünist hareketinin hareket birliği problemleri üzerinde durulmuştur. Bu konferansın yapılması, kardeş partilerin faaliyetlerini birleştirerek kuvvetlendirmek imkân ve zorunlukları üzerinde fikir danışmalarında bulunmak özlemiyle gerekli görülmüştür. Bu Konferans, kardeş partilerin eşitliği ve fikirlere karşılıklı saygı esasına dayanarak, komünist hareketinin kaçınılmaz problemleri üzerinde demokratik tartışma havası içinde yapılmıştır. Konferansa katılanlar proletarya enternasyonalizmine, Marksizim-Leninizm ilkelere dayanan ve kardeş parti temsilcilerinin 1957, 1960 yıllarının milletlerarası toplantılarında tanımlanan politik hattâ uyan, komü-

nist hareketi birliğinin sağlanması için partilerin kesin olarak bütün güçlerini kullanmak kararında olduklarını bildirmişlerdir. Bu Konferansın sonuçları Viyetnam olaylarıyla ilgili demec ve bildiride yayınlanmıştır.

Moskova Konferansı bildirisinde sosyalist sistem mevzilerinin daha çok güçlenmesi, bütün dünyada ulusal, kurtuluş ve işçi hareketlerinin yeni başarıları, barış için savaşılan güçlerin gelişmesi, demok-rasi ve sosyal ilerleyiş üzerinde durulmuştur. Buna paralel olarak, BAD-nin başında bulunduğu gerici dünya güçlerinin yeryüzünün çeşitli bölgelerinde gelişen faaliyetlerine de işaret edilmiştir. Esasen BAD-nin Viyetnam Halk Cumhuriyetine karşı açık saldırısı bunu doğrulamaktadır. Moskova Konferansına katılanlar, Viyetnam halkına, Viyetnam emekçilerinin kardeş partisi ve Güney Viyetnamın Milli Kurtuluş Çephesiyle dayanışmalarını bildirmişlerdir. Anlaşmazlığa barışçı yoldan, müzakerelerle çözüm bulunması, Amerikan emperyalistlerinin saldırıyı durdurarak Güney Viyetnamdan silâhlı kuvvetlerini geri çekmeye zorlanması için, Moskova Konferansına katılanlar bütün komünist ve işçi partilerine, sosyalist ülkelere, kurtuluş hareketlerine, diğer ilerici ve demokratik güçlere çağrıda bulunmuşlardır. Moskova Konferansına katılanlar, yayınladıkları bildiride bütün kardeş partilerin ve sosyalist ülkelerin, Viyetnam halkının hayati çıkarlarının korunması için enternasyonalci ödevlerini yapacaklarına derinden inandıklarını açıklamışlardır.

Moskova Danışma Konferansı bildirisinde, yaratılan uluslararası durum incelenmekte ve şu sorunlar üzerinde durulmaktadır: «Bütün komünist partilerinden, sorumluluklarına karşı her zamankinden fazla anlayış göstermeleri istenmektedir.» Bütün kardeş partiler, sömürgeciliğe ve yeni sömürgeciliğe, tekelci kapital egemenliğine karşı kurtuluş hareketinin enerjik olarak desteklenmesi; emperyalistlerin saldırılarıyla karşılaşan halkların savunulması ve bütün devletlerin egemenlik haklarına saygı gösterilmesine dayanarak genel barışın korunması için ortak savaşta güçlerini birleştirmelidir.

Moskova Konferansına katılanlar, bütün kardeş partileri, ortak amaçlar için, ortak düşmana karşı savaşta faaliyetlerini koordine etmeye çağırılmış — dünya sosyalist sistemi, milli kurtuluş hareketi, milletlerarası işçi sınıfı gibi — çağımızın devrimci güçlerinin dayanışma ve birleşmelerinin, bütün dünyada emperyalist gericiliğe karşı yürütölen savaşta başarıya ulaşılması için çok büyük önema taşıyacağına parmak basmışlardır.

Bu üç devrimci güç, tabii olarak birbirine bağılıdır ve dünya birleşik devrimci sürecinin ayrılmaz parçasıdır. Yeni toplum sistemi kuruculuğunda, sosyalist ülkelerde kaydedilen başarılar kadar, başarısızlıklar da — işçi sınıfının kapitale karşı yürüttüğü savaşa sürekli olarak etki yapmaktadır. Dünya sosyalist sisteminde yaşayan

halkların yengileri emperyalizme baskı yapmasaydı, milli kurtuluş hareketi enine ve derinliğine bu derece gelişmiyecekti. Aynı zamanda emeğin kapitale karşı aralıksız olarak yürüttüğü savaş olmasaydı, bu hareket bugünkü şeklini almıyacaktı. Diğer taraftan, eskiden olduğu gibi emperyalizm, arka cephesinde sömürge bulundurmuş olsaydı, emeğin kapitale karşı savaşının çok zor koşullar içinde yapılacağını herkes bilmektedir. Son olarak, eğer kapitalist ülkelerde emekçilerin ve sömürgeciliğe karşı baskı altındaki halkların emperyalizme indirdikleri darbeler olmasaydı, sosyalist ülkelerin yeni düzeni kurmaları daha büyük zorluklarla karşılaşacaktı.

Bütün bu karşılıklı etkilemelerde objektif tarihsel bağ kendini göstermektedir. Emekçilerin günlük devrimci faaliyetleriyle açıklanan bu baği kimsenin keyfi hareketi bozamaz.

Bütün kardeş partiler, ömrünü yaşamış olan eski, bağdaşmaz çelişmeler içinde boğuşan sistemin reddinde olduğu kadar — tarih tarafından insanın insanı sömürmesine, her çeşit sosyal ve milli baskıya son vermiye çağrılan yeni, toplumcu ilişkilerin güçlenmesinde de fikir birliği halindedirler. İşte bundan dolayı, Moskova Danışma Konferansına katılanlar «komünist partilerini birleştiren sorunların, belirli bir an için ayrılık yaratan sorunlardan daha güçlü olduğunu» belirtmekte haklıdır.

Bugün komünist hareketinde çok önemli teorik ve pratik problemler üzerinde mevcut olan ayrılıklara karşı gözlerimizi kapamamız, politik bakımdan hatalı ve tehlikeli olurdu. Ancak, bildiride sık sık belirtildiği gibi «çok önemli teorik ve politik problemler üzerinde fikir ayrılıkları bulunmakla beraber emperyalizme karşı yapılan savaşta; halkların kurtuluş hareketlerini bütünüyle desteklemek konusunda; genel barış ve çeşitli sosyal sistemleri olan-küçüklü büyük — devletlerin barış içinde yanyana yaşama savaşında; işçi sınıfının hayatı çıkarları ve tarihsel amaçları için yapılan savaşlarda hareket birliği yaratmak mümkündür ve zorunludur. Bu ortak amaçlar için yapılan savaşlarda, ortak faaliyetler yolu, bugünkü fikir ayrılıklarının yenilmesi için en güvenilir yoldur».

Marksist-Leninist partiler emekçilerin kurtuluş savaşlarını yöneltmektedirler. Yöneltebilmek için de, olayların akışını önceden sezmek, bu akışı hızlandırmak ve emekçileri örgütlemekle sosyal süreç üzerine etki yapmak gerektir.

Birlik yaratmak ve komünist saflarını daha fazla sıklaştırmak isteği Marksist-Leninist partilerin sadece objektif özelemleri değil, çağımızın objektif zorunlukları ve devrimci süreçte gelişmenin objektif kanunlarıdır. Bunun için, meydana gelen zorlukları yenmekle, birlik ve beraberlik isteği kendi yolunu açmış olur. Komünist hareketinin — saflarını sıklaştırmak için yaptığı savaşta — elinde proletarya enternasyonalizmi gibi değişmez bir silâhı vardır. Bu silâh,

işçi sınıfının milli ve milletlerarası ödevlerindeki fikir birliğinin merkezleştirilmiş şeklidir: Lenin'in bir zamanlar belirttiği gibi; «Bütün işçi sınıfının genel çıkarları, ayrı işçi tabakalarının veya işçi hareketinin ayrı kesimlerinin çıkarları üstündedir.»

Proletarya enternasyonalizmi, işçi sınıfının milli kesimlerinin sadece ayrı ayrı çıkarları arasındaki ortaklığı, öncü Marksist-Leninist partilerin amaç ve teori birliğini değil, uluslararası dayanışmayı ve faaliyetlerin koordine edilmesi gerektiğini de öngörmektedir.

Yarım asırlık tarihsel süresinde dünya komünist hareketinin kuvvetlenmesi ve gelişmesinin objektif zorunlukları, çeşitli birlik şekilleri doğuruyordu. Bu birlik şekilleri, komünist hareketinin çeşitli gelişme aşamalarına uygun geliyordu. Son on yıl içinde komünist ve işçi partileri temsilcilerinin aralıklı sürelerde tekrarlanan konferansları, çağımızın koşullarına daha uygun gelen bir hareket birliği şeklidir. Bu konferanslar, temsilcilere, önemli problemler üzerinde karşılıklı fikir değiştirmeye, savaş tecrübelerini karşılıklı olarak özetlemeye, Marksist-Leninist teoriyi kolektif olarak zenginleştirmeye ve gelecek için, koordine edilmiş politik bir hat tanımlamaya imkânlar yaratmaktadır. 1957 ve 1960 yıllarında yapılan konferansların öneminden hiçbir parti şüphe etmemektedir. Bu konferansların çizdiği politik hattın doğruluğunu, hayat doğrulamaktadır. Geçen Mart ayı başlarında yapılan Moskova Konferansına katılanlar, bildirilerinde belirttikleri gibi şu sonuca varmışlardır: «Her partinin tam eşitliğine ve bağımsızlığına saygı göstermek ilkesine dayanan bu gibi konferansların, ayrılıkların yenilmesine ve komünist hareketi saflarının-Marksizm Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi esasına uygun olarak — sıklaştırılmasına iyi bir şekilde hizmet etmesi mümkündür». Moskova danışma Konferansına katılanlar, Marksist-Leninist Partilerin uluslararası yeni bir konferans hazırlamak sorununun zorunluğunu gözden geçirmişler, etraflı ve enerjik bir hazırlıktan sonra, uygun bir sürede böyle bir konferans yapılmasının komünist hareketi için tamamen elverişli olacağını açıklamışlardır.

Buna paralel olarak Danışma Konferansına katılanlar, dünya komünist hareketinin bugünkü özelliklerinden hareket ederek milletlerarası yeni bir konferans problemini gözden geçirmek için 1960 Konferansına katılan parti temsilcilerinin, hazırlayıcı bir danışma toplantısı tertiplemelerinin arzu edildiğine işaret etmişlerdir.

Yeni bir konferans tertipleme sorununu incelemek için komünist hareketine mümkün olan uygun durumu yaratmanın çok büyük önemi vardır. Kardeş partiler arasında ikili veya çok taraflı temaslar; Arap ve Latin Amerika kardeş partileri arasında yapılan konferanslar tipinde konferanslar; partiler arası karşılıklı temsilci ziyaretleri; daha iyi ve düzenli karşılıklı aydınlatma ve haberleşmeler; gerekli ve

kaçınılmaz problemler üzerinde karşılıklı tartışmalar ve zamanın denemelerine katlanarak hak kazanan — partiler arası ve karşılıklı çeşitli ilişkiler — konferans hazırlıklarının başarılı olması için uygun koşullar yaratılmasına yardım edecektir. Bu hazırlık süresinde — tartışılacak teorik ve politik sorunlar üzerinde, Marksist-Leninist partilerin fikirlerinde yakınlaşma olacaktır.

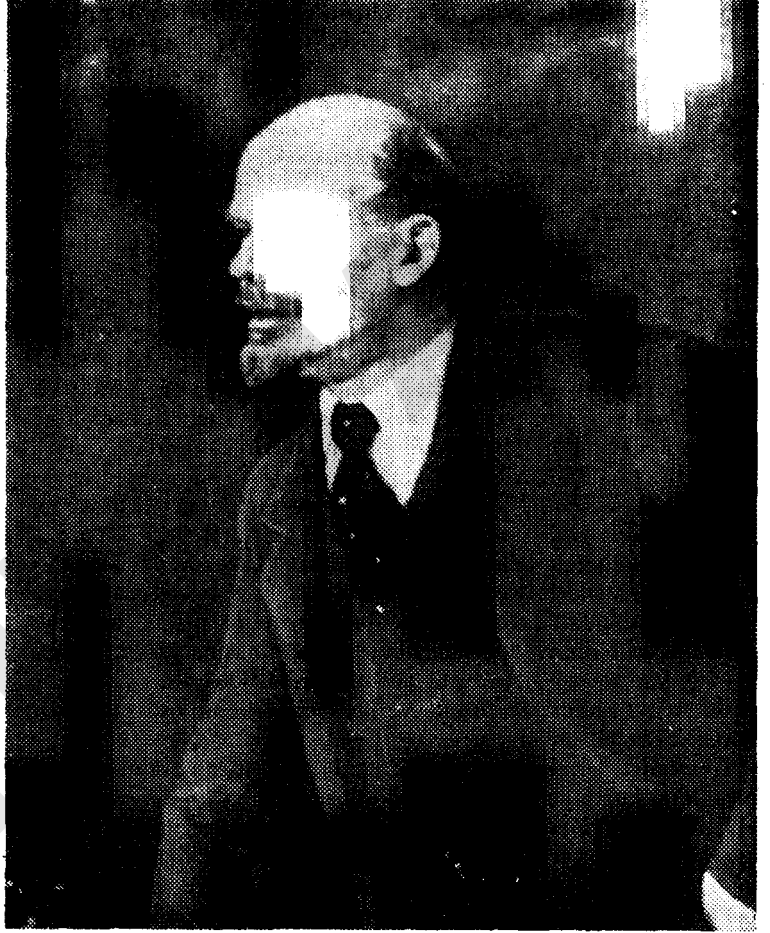
Küçük veya büyük her ülkenin komünist partisi, nüfuzu, gücü ve seçimlerde sağladığı oy sayısı ne olursa olsun, diğer kardeş partilere eşittir, kendi politikasını, stratejisini ve taktiklerini tanımlamaya egemenlik hakkı vardır. Sosyalizme giden hangi yolun kendi ülkesinin tarihsel koşullarına uygun olduğunu seçme hakkı, yalnız o ülkenin komünist partisindir. Her komünist partisinin nüfuzu, ulusal kurtuluş savaşına sağladığı başarılarla, halk kitlelerine yaptığı etkiyle, tarihsel tecrübelerinin önemiyle, uluslararası dayanışmanın güçlenmesi için gösterdiği objektif çabalarla ve bütün Marksist-Leninist partilerinin genel teori hazinesine yaptığı yardımlarla ölçülmektedir.

Komünist ve işçi partileri temsilcilerinin milletlerarası konferansları, her partiye, kendi tecrübelerini diğer partilere tanıtmaya ve Marksist-Leninist teorisinin kollektif olarak geliştirilmesine katılma imkânı vermektedir. Marksist-Leninist teori menşei, karakteri ve amacı bakımından derin enternasyonalist bir nitelik taşımaktadır; sonuna kadar bilimseldir ve milli devrim tecrübelerinin değişmezliğine, tarihsel bakımdan tekrar edilen genelliğe dayanmaktadır.

Teorinin gelişmesi, kardeş partilerin çağımızın önemli problemleri üzerinde fikir değiş-tokuşunu öngörmektedir. Devrimci hareketin birliğini sağlamak için, dünya komünist hareketinin karşılaştığı teorik problemlerin ve politik ödevlerin tartışması dostluk ruhu içinde yapılmalıdır. Kardeş partiler arasında aşırı ve onur kırıcı polemik metodları, anlaşmazlıkların dağılmasına değil, derinleşmesine yardım eder. Bu gibi polemiklerden kaçınılması, komünist hareketi saflarını sıklaştırmak ve faaliyet birliğini kuvvetlendirmek için çok önemli bir şarttır.

Komünist hareketinin birliği ne kadar sağlam olursa, emekçi insanlığın kurtuluş hareketindeki etkisi ve itibarı o derecede büyük olur. Bu birliğin sağlamlığı dünya devrimci, sürecini ve milletlerarası gericiğe karşı yürütülen savaşı derinden etkiler; bütün dünyada barış savaşının güvenliğini sağlar; sosyalizm kuruculuğunda önemli başarılar kazandırır, bütün dünyada komünizmin zaferini yakınlaştırır.

V. İ. LENİNİN 95. DOĞUM YILDÖNÖMÖ
MÖNASEBETİYLE

Yenilmez Lenin bayrakları altında

Dolores İbaruri

Bu yılın Nisanında, ilk muzaffer proleter devriminin ve dünyada ilk sosyalist devletin dâhi organizatör ve yönetmeni: V. İ. Lenin'in doğum yıldönümünü kutluyoruz.

Lenin'in bütün bir tarih aşamasının ölçüye sığmaz sınırlarını çizen adı, insanlığın sınıfsız topluma doğru, komünizme doğru hareketiyle sıkı sıkıya bağlıdır.

Lenin, kapitalin egemen olduğu ülkelerde, insanın işgücünün alınıp satılır bir mal sayıldığı o toplumda, köklü bir dönüşüm yaratmak için mücadele eden yeni kuşakları esinlemektedir.

Lenin, Sovyetler ülkesinde genç kuşakların emellerinde ve soylu düşüncelerinde, işçilerin ve kolhozcuların emeğinde, kahramanların yararlıklarında, bilim adamlarının buluşlarında, ilmin kaydettiği ilerlemede, Sovyet halkının ve bütün sosyalist ülkeler halklarının muazzam başarılarında yaşıyor ve daima da yaşıyacaktır.

Lenin'in adı kıvanç dolu bir kampanya sesi gibi kulaklarda çınlamaktadır. Haksızlığa karşı savaşa çağıran bu kıvançlı cınlayış, özgürlük ve umut marşı halinde dünyanın en uzak köşelerine kadar yayılmakta, ve sömürge esaretine karşı savaşta, barışçı, âdil, demokratik ve sosyalist bir gelecek uğrunda savaşa değişik ırklardan bütün insanların iradelerini birleştirmektedir.

İşçi sınıfının her öncü müfrezesinin, yani komünist partilerinin devrimci faaliyetine yön veren ve bu faaliyeti yöneten Lenin'dir. Onun vasiyetleri milletlerarası komünist hareketinin en kıymetli hazinesidir.

Komünistlerin Marksizm-Leninizme sadakatleri, onlar için tükenmez bir güç kaynağı, mücadelede yenilmezlik kaynağıdır.

Biz bugün, bizim olan Lenin'in, daha iyi bir dünya için savaşanların olan Lenin'in, Marks ve Engels tarafından yazılan «Komünist Partisi Manifesti»nin fikirlerini hayatta, insan faaliyetinde, sosyal realitede somutlaştıran Lenin'in 95.ci doğum yıldönümünü kutluyoruz. Bu kutlamada onu en iyi anma, Marksizme sadakatimizi tekrar belirtmemiz olabilir; amacı proleter enternasyonalizminin üstün gelmesini, bütün dünyada demokrasinin ve sosyalizmin üstün gelmesini sağlamak olan komünist hareketinde birlik uğrunda kesin ve tereddütsüz çalışmayı vaatmemiz olabilir.

Sovyet halkının 1917 Ekiminden bu yana geçtiği muazzam yolu görebilmesi için Lenin'in bugünleri de yaşamasını ne kadar isterdik. Sağ olmalıydı, ve bizzat önceden kestirdiği gibi, zamanımızın göze çarpan tablosunu, yani kapitalizmi bekliyen yıkımı ve ufuktan bütün halklar için komünizm güneşinin doğuşunu gözleriyle görmeliydi.

1917 yılı Ekim günleri Lenin'in dehasının ölümsüz armağanı oldu. O günlerde, taretlerini eski Rusyanın son burjuva hükümetinin sığındığı Kışlık Saray'a doğru yöneltmiş olan Avrora'nın salvoları tek mil plütokrasi dünyasını dehşet içinde ürpertiyordu. Fakat aynı eski Rusya, aynı salvoların ilân ettiği sosyalist devrim ile ikinci gençlik çağına giriyordu. O günler, ölümsüz Oktobr Devriminin açtığı yolda, Lenin'in yolunda yürüyerek, Avrupa ve Asyada, Afrika ve Amerikada sosyalizmi kurmağa çalışan milyonlarca insanın belleklerinde ve yüreklerinde bugün de aynı canlılıkla yaşamaktadır.

Ve biz, bu milyonlar, Lenin yolunda hedefe doğru daha geçmemiz gerekli safha ve mesafelerden de, karşılaşacağımız güçlüklerden de korkmuyoruz.

En önemli olan, Galile'nin diliyle söyleyebiliriz ki, dünya dönüyor, dünyamız harekettedir, ilerliyor; amma tarih tarafından mahkûm edilen, bir daha geri gelmeleri imkânsız olan, dünyadaki değişimleri anlamaktan ve en önemlisi bu değişimler seline set çekme gücünden yoksun olan sömürücü sınıfların yöneltmek istedikleri yönde değil, dünya bambaşka bir yönde ilerliyor.

Dünya, eskinin temellerini berhava eden ve yeninin zaferini getiren devrimlerin etkisi altında ileri doğru hareket halindedir. Bu devrimlerin kökleri, Oktobr Sosyalist Devrimini besliyen kaynaktan gıda almaktadır. Oktobr Devriminin dünya çapındaki önemini küçültmek ümidine kapıldıklarına ihtimal verebileceğimiz bazı bula-nık şuurlu kişilerin inkâr çabalarına rağmen, dünyamızın devrimlerin etkisi altında ilerlediği ve bu devrimlerin Oktobr Devrimini besliyen kaynaktan gıda aldığı gerçeği apaçık ortadadır.

Lenin'in yol gösterici yıldız olduğu ilerilik yolunca adımlar atan sosyalist âlemin varlığı, eski dünyanın kendi eski metodlarıyla çözemeyeceği problemleri ve çelişmeleri çözebilecek yeni şekilleri dayatmaktadır.

Sosyalizmin yıllar yılı inkâr edilen veya zorlama ile yok edilmek istenen realitesi bugün kapitalist dünyasının canevine işliyor, solu-duğumuz havayı doyunlaştırıyor, ve en bilinçli insanlar bu gerçeği emredici bir zaruret olarak, insan toplumu tarihsel gelişmesinin kaçınılmaz vakıası olarak kavramağa başlıyorlar. Ve bu kavrayışın etkisi altında da, Engels'in deyimiyle, tarihsel gelişmede geleceğin temellerinin atıldığı tarafta yer alıyorlar.

Şimdiki durumun ve oluş halindeki değişikliklerin açık seçik bir delili de şu gerçektir: Daima en tutucu güçlerden biri olan kapitalist

âlemde bile, düne kadar nerdeyse dogma sayılan nice anlayışlar başkalaşmakta, Marksizmi özellikle insanîyet i bir t re olarak değerlendirme ve Marksistlerle konuşma olanakları bulma eğilimi taşıyan akımlar kuvvetlenmektedir.

Kapitalizmin kendine dayanak yaptığı orman kanunlarının dünya-nın biricik kanunları olduğu devir artık tamamîyle tarihe karışmıştır.

Vaktiyle sadece kapitalizmin yetkisi çerçevesinde görülen önemli problemlerin c z m nde baş rol, bugün etkisi  ağdaş hayatın tümünde hissedilen sosyalizme aittir. Bu baş rolde, kapitalist ülke-lerin büyük demokratik örgütleri, işçi ve kom n st partileri de söz sahibidirler. Bu baş rol, aynı zamanda, emperyalizme karşı yeni yeni zaferler kazanan yüce milli kurtuluş hareketine aittir.

İnsanlık tarihinde en köklü ve önemli değişikliklerin gerçekleşmekte olduğu çağımızda işçi sınıfının ve anti-monopolist güçlerin sosyal, ekonomik ve politik başarıları emperyalizmi kaçınılmaz olarak zayıflatıyor ve böylelikle demokrasinin yeni başarıları için zemin hazırlıyor. Biz bunun örneğini Lâtin Amerikada işçi sınıfının ve anti-emperyalist güçlerin muazzam aksiyonlarında görüyoruz. Aynı  rneği, demokrasiyi yenileştirme, genişletme ve geliştirme problemlerinin de tekellerin karşısında yığınların mücadele gündemine girdiği Fransa ve İtalyada görmekteyiz. Keza, bu  rneği, Franko'nun ve Salazar'ın diktatorasına karşı muhalefet güçlerinin faaliyeti ve bilhassa işçi sınıfının, aydınların ve  niversite gen ğinin savaşçı  ıkışlariyle gerici faşist iktidarın temellerinin sarsıldığı ve demokrasinin coşkun gelişmesine elverişli ortamın hazırlandığı İspanya ve Portekizde görmekteyiz.

Emperyalistlerin emellerini gerçekleştiremez oluşlarının yeni ve açık bir delili de, Güney Viyetnam halkının ve onun iyi sil hl nmış diyemeyeceğimiz — yiğit kurtuluş çetelerinin, en modern ve güçlü sil hlarla donatılmış Amerikan askerlerini korkutan üstün kahramanlık savaşıdır.

Amerikan askeri kuvvetlerinin Güney Viyetnamdaki cinayetleri ve Demokratik Viyetnam Cumhuriyeti topraklarını barbarca bombalamalarına karşı bütün uygarlık dünyası protesto gösterileriyle ayağa kalkmıştır. Saldırganlara Viyetnamdan el  ektirilmedik e, bütün dünyada barış ufkunu karartan harp tehlikesi ortadan kalkmadıkça, kahraman Viyetnam halkı ile dayanışma ifadesi olan bu gösteriler emperyalizme karşı bir nefret dalgası halinde kabarak devam edecektir.

Birçokları, belki de haklı olarak, eğer kom n st hareketinde belirli fikir ayrılıkları olmasaydı, emperyalistler-Coniler Viyetnamda ve diğer  lkelerde sil hl  askeri harek ta girişmeye cesaret edemezlerdi diye düşünüyorlar. Fakat söz konusu fikir ayrılıkları (bunlar ne

kadar ciddi görünürse görünsün) üzerinde spekülasyona yeltenenler pek hayale kapılmasınlar. Emperyalizme karşı, tekelci kapitale karşı mücadelede karşılıklı anlaşmaya daima yer vardır, ve böyle bir anlaşma sayesinde bu fikir ayrılıkları ortadan kaldırılabılır, dayanışma yeniden sağlanabilir.

Bu yılın Mart ayında komünist ve işçi partileri temsilcilerinin Moskovada yaptıkları danışma toplantısı ve keza bu toplantıya katılan partilerin daha sonraki açıklamaları, bu partilerin büyük çoğunluğunun komünist hareketindeki fikir ayrılıklarının daha da keskinleşmesine engel olmak ve bunları giderebilecek yolları bulmak için çabalarını bir kat daha arttırma isteklerinin ifadesi olmuştur. Bu konuda, mevcut fikir ayrılıklarının giderilmesi amacıyla SBKP-nin harcadığı çabalar bilhassa örnek olarak gösterilmeye değer.

Sağduyu ve ortak menfaatler şüphesiz üstün gelecek, ve ancak barışın, demokrasinin, sosyalizmin düşmanlarının ekmeğine yağ süren bu duruma son verecektir.

Emperyalizmin saldırganlığı karşısında, halkların hukukunu durmadan çiğnemeleri ve birçok ülkelerin içişlerine karışmaları karşısında, demokratik çevreler mantığa uygun olan şu sonuca varmalıdır: Bugün kapitalist âlemde mücadele gündemine giren demokratik yapı değişikliklerinin gerçekleştirilmesine yardım edecek faaliyetleri genişletmek için, proleter olan ve olmıyan bütün devrimci örgütler arasında, her ülkede ilerici ve demokratik güçler tarafından hazırlanan milli demokratik programlar temeline dayanan karşılıklı bir anlayış ortamı yaratılması gerekmektedir.

Demokrasi ve ilerilik mücadelesinde yerine göre birlik paktları şeklini de alabilecek olan böyle anlaşmalarda, ayırım yapan ve kılı kırk yaran titiz ölçüler bir yana bırakılmalıdır.

Bu meseleleri konkreleştirmek için İspanyadaki tecrübeyi ele alabiliriz. Frankocu hükümetin içindeki «dik kafalı» denen kimselerin çabalarına rağmen, İspanyada diktatoranın dayandığı politik sertliğe karşı ve köklü ekonomik, politik yapı değişiklikleri uğrındaki mücadelede karşılıklı anlaşma sağlanması ve müşterek bir cephe kurulması olanakları vardır. Böyle bir cephe, komünistleri, değişik akımlara mensup sosyalistleri, çeşitli milliyetçileri, burjuva ve küçük burjuva demokratik güçlerini, sendika ve köylü teşkilâtlarını, üniversite gençliğini, aydınları, yurtsever subay ve askerleri, ve hattâ düne kadar barikatların karşı tarafında iken bugün İspanyanın politik probleminin çözümlemesine yardım ederek diktatora ile ilişkilerini kesmiş veya kesebilecek olan kuvvetleri bir araya getirebilir.

Geçmişte, böyle çeşitli güçler arasında birliği, uzlaşma veya anlaşmayı aklımıza şıdıramazdık. Bugün durum başkadır. Bu olanak, bütün milli güçlerin, bütün halkın diktatoraya karşı dikilmeleri sonucunda doğmuştur. Bu olanak, bütün bu güçlerin bir değişiklik

gereğini kabul etmeleri sayesinde mevcuttur. Bu olanak, diktatoraya karşı savaşın öncüsü olan işçi sınıfının politik bilincinin yükselmesi ve savaş kabiliyetinin artması sonucudur; keza, milli politik güçlerin son 20—30 yılda edindikleri tecrübelerin sonucudur.

Bu olanağın varlığına, milletlerarası ölçüde demokratik hareketin kuvvetlenmesi, sosyalist kampın ve her şeyden önce Sovyetler Birliğinin bütün çağdaş politik, ekonomik ve sosyal hayat üzerindeki etkileri yardım etmektedir.

Ve böyle bir birlik ve anlaşmanın gerçekleştirilmesi için özellikle komünistlerin mücadele etmeleri hiç de rasgele değildir; çünkü şu 25 yıldır diktatoraya karşı savaşın esas ağırlığını çekenler bilhassa komünistlerdir. Ve komünistler, bu mücadelede saflara ne kadar çok kuvvet katılabilirse, zorluk ve sancıların o kadar daha az olacağını çok iyi bilmektedirler.

Bundan ötürü, biz komünistlerin, İspanyada diktatörlükten demokratik düzene geçişin, silâhlı ayaklanmaya başvurmadan ve yeni bir vatandaş harbi çıkmadan mümkün olabileceğini söylememiz bir politik spekülasyon değildir.

Bu, gerçek bir olanaktır. Ve biz bu olanaktan — gericiliğin ve diktatoranın direnişi, savaşta başka şekillere başvurmak zorunda bırakmadıkça — vazgeçmiyoruz ve geçmiyeceğiz.

İspanya Komünist Partisi (İKP), 30 yıldır verdiği çetin savaş ve ağır kayıplarla inandırıcı bir şekilde taşıdığını ispatladığı bu tekml politik, milli ve devrimci sorumluluğu ile, bütün muhalefet kuvvetlerine, bunlara kendi görüşlerini dayatmadan, önümüzde duran yollar ve çözüm bekliyen dâva konusunda ortak bir dil arayacağımız görüşmelere başlamayı teklif ediyor.

İKP Merkez Komitesinin 9 Mart 1965 tarihli son bildirisinde şöyle deniyor: «Biz komünistler, mevcut durumun böyle devam edemiyeceğini kavrayan ve serbest demokratik aksiyonun kurallarını kabule hazır olan hiçbir grubun (geçmişteki politikası ne olursa olsun) böyle bir görüşmenin dışında kalmaması gerektiği kanısındayız. Bizim açık pozisyonumuz budur. Kanaatimizce, yarının İspanyasını kurmaya yardım etme ve bu işe katılma olanağından hiç kimse yoksun edilmemelidir. Kaldı ki, bu, böyle bir geleceğin zorlamasız ve kansız sağlanması için gerekli şarttır. Biz bu pozisyonu almakta, sonuna dek, diktatorayı doğrudan doğruya yıkıncaya dek, demokrasiyi kuruncaya ve İspanyanın bütün bileşik problemlerini çözünceye dek mücadeleye; pratik elverdikçe barışçı yollarla veya bizim açık görüşümüze beklenen karşılık alınamadığı takdirde başka yollarla mücadeleye azimli olduğumuz kadar samimi bulunmaktayız.»

Marksizm-Leninizme, devrimci avantürizmden daha yabancı bir şey yoktur. Leninci fikrin canlı ve yaratıcı özüne, dogmatizmden ve gözü bağlı alışkanlıktan daha yabancı bir şey yoktur; hayat akıp

durur ve değişirken, bizi dñne kadar belki doğruluğunu koruyan, fakat bugün eskiyen ve hiçbir işe yararıyan gñrñř ve tanımlamalarımızı değiştirmeye zorlayan kendi kanunlarını ileri sürerken, fikirleri paslandıran teorik dñřñnce durgunluğundan daha yabancı bir şey olamaz. Lenin şöyle diyor: «Marksizm, mñcadelelenin hiçbir şeklinden kesinlikle vazgeçmez. Marksizm, sadece belirli bir anda mñmkñn ve mevcut mñcadele şekilleriyle asla yetinmez; muayyen rosyal konjonktñrñn değişmesiyle ortaya çıkan ve belli bir devrenin öncñleri tarafından henñz bilinmiyen yeni mñcadele şekillerinin kaçınılmazlığını kabul eder.»

Bñtñn devrimci tecrñbe, bizim kendi tecrñbemiz ve keza öteki memleketlerin tecrñbesi gösteriyor ki, her ÷lkenin politik yaşantısının-daki değişiklikler diğerleri tarafından öyle mekanik surette ve basmakalıp benimsenemez. Bu değişiklikler, ancak muayyen bir memleketin ekonomik gelişmesinin karakteristik çizgileri, o memleketin âdetleri, gelenekleri, dini gözönñnde tutularak uygulanabilir. Bunu gözden kaçırmak ve yabancı tecrñbeyi mekanik surette benimsemeye kalkmak tarihin akışına karşı kürek çekmekle ve en ilkel Leninci normları ihlâl etmekle birdir.

Marksist-Leninistlerin karakteristik bir özelliği de, yeniye benimseme ve anlama kabiliyetine sahip olmaları; devrimci aksiyonlar içinde, değişmelere göre, bazan âdeta belli belirsiz, bazan keskin ve çok süratli olarak politikalarını ayarlayabilmeleridir. Bu özellikleri onlara kuvvet ve otorite sağlar; olaylardan geri kalmadan ileri doğru yürümelerine imkân verir; saygı, destek ve güven kazandırır; bu kazanç da belirli bir anda, istenilen yönde ve mñcadelenin gereklerine uygun olarak yığınları seferber etmeleri olanağını artırır.

Bugñnkñ İspanya gerçeğinin en önemli çizgilerinden biri, işçi, öğrenci ve köy gençliğinin sahip oldukları savaş kabiliyetidir.

İspanyaya bir milyondan fazla kurbana malolan iç harbin üç yılından ve yirmibeş yıllık faşist diktatorasından sonra, halkın hñrriyet aşkını boğmak amacı güden bu korkunç kasaplıktan sonra memleketin bñtñn ana caddeleri «Hñrriyet!» haykırışıyla ınlamağa başladı. Bu haykırışları duyan Kaudilio⁽¹⁾ Franko'yu kaçınılmaz bir titreme aldı, ve diktatoranın temelleri sarsıldı. Bugñn maden ocaklarından, en büyük fabrikaların atelyelerinden aynı haykırışlar duyuluyor. Köylerden üniversite dershanelerine ve kilise önlerine kadar her yerde, hattâ adaletsizliğin hizmetine koşulmuş olan Adliyede bile bu haykırışlar ınlamaktadır.

Hñrriyet ve demokrasi savaşına katılmış olanlar yavaş yavaş sahneden çekiliyorlar. Onların verdiği savaş ağırdı. Baskı şartları ve terör ise daha ağırdı. şimdi mñcadele alanına, vaktiyle savaşa

(1) Başbuğ, devlet şefi.

katılamamış olan, ve Frankoculuğun yarattığı bu kin ve kan uçurumunu ortadan kaldırmak isteyen yeni kuşaklar çıkıyor. Bu kuşaklar, içinde bütün İspanyolların kardeşçe yaşayabileceği adalet ve ilerilik İspanyasını yaratmak istiyorlar.

Bu yeni kuşaklar, görüşlerindeki büyük ayrıcalıklara rağmen, yasantımızın gerçeklerini kendi sırtlarında denedikçe diktatordan nefret ediyor ve İspanyada düpedüz geçmişe dönüş anlamına gelmiyecek ve zamanımızın istemlerine cevap verebilecek demokratik ve hür bir düzen kurma mücadelesine canla başla katılıyorlar.

Bu yeni işçi, köylü, öğrenci kuşaklarının faaliyetinde (hele işçi gençliğin faaliyetinde) en karakteristik olan ve kıvanç veren özellik, onların, günümüzün sorularına, Frankocu propagandanın 25 yıldır saldırdığı ve resmen suçladığı öğretide, yani ölümsüz Marksizm-Leninizm öğretisinde cevaplar arama çabalarıdır.

Bu genç kuşaklar hayata atılırken yanlarına yönlerine dikkatle bakıyor, çevrelerinde konuşulanları cankulağıyla dinliyor ve başlarını avuçları içine alarak düşünüyorlar; her şeyi tahlil ediyor, gözetliyorlar; her şeyi soruyor ve Frankist yalancılığının perdesiyle gizlenen gerçeği bilmek istiyorlar. Bu olay, Frankocu rejimi ve onun propagandasını bekliyen tepetakla olma âkıbetinin ön işaretidir. Gençler, gözlerini İspanya Komünist Partisine, Sovyetler Birliğine çevirmişlerdir. Onların Marksist-Leninist teoriye yönelen bakışları, içinde yaşadığımız realitenin sosyal olaylarına izah aramaktadır. İşte İspanyanın bir büyük ümidi de bundadır; çünkü memleketimizin geleceği asıl bu genç kuşakların ellerindedir.

Biz İspanyada bütün değişikliklerin ancak komünistlerin faaliyetinden ileri geldiği iddiasında değiliz. Böyle bir iddiada bulunmak çocukluk olur; mücadelenin gelişmesini ve buna katılan güçleri yanlış değerlendirmek olur; diktatörlüğün kaçınılmaz âkıbetini ve İspanyada demokratik değişiklikler zorunluğunu bugünden tesbit eden etkenlerin rolünü ve önemini hesaba katmamak gibibüyük bir hata olur.

«Kralın hakkını krala vermek» gerektiğini bilmekteyiz. Ve daima, müşterek mücadeleye katılan büyük veya küçük güçlerin her hizmetini doğru dürüst değerlendirmeyi becerebildiğimizi ispat etmekteyiz.

Franko rejimine karşı muhalefet cephesi, bu diktatörayla bağı olmıyan bütün milli güçleri pratikman kapsamaktadır. Bu güçler arasında, onların müşterek iradesiyle, İspanyanın ihtiyaç duyduğu ve halkın ezici çoğunluğunun istediği değişiklikleri bir an önce gerçekleştirmek maksadiyle bir faaliyet ahengi sağlamak son derece önemli ve ertelenmez bir ödevdir.

Diktatöranın, en sadık taraftarlarınca da inkâr edilemeyen bir bunalım içinde kıvrandığı günümüzde, komünistlerin ve bütün muhalefet güçlerinin sorumluluğu bir kat daha artmaktadır.

Bu bakımdan, muhalefet hareketinin tümü için kuvvet kaynağı olan birliğe karşı çıkan kişi, karşılıklı anlayışa varmaktan vazgeçmeyi telkin etmek için sahte gerekçe ve sebeplere bel bağlayarak lâf ebeliği yapan ve ciddi tenkitten kaçan kişi, halk ile tarih önünde ciddi bir politik sorumluluk yüklenenlerin karşısında, köklü değişimleri emredercesine gerektiren bugünkü çekilmez durumun — uzun bir süre için olmasa bile — devamını istiyor ve buna hizmet ediyor demektir.

Biz, İspanya Komünist Partisinin geniş ve kıvrak, milli ve yurt-severce politikasının tesbitinde, Lenin'in düne kadar, bizim için ve bütün devrimciler için bugün de yürürlükte olan vasiyetlerini daima hatırlıyoruz.

Lenin diyor ki: «Daha güçlü düşman, ona karşı savaşılan güçlerin en büyük duyarlılıkla tetikte bulunmaları şartıyla, gerek düşmanlar arasında — en küçük de olsa — beliren «çatlak»lardan, çeşitli ülkeler bujuvazisinin menfaatlerindeki karşıtlardan, muayyen bir ülkenin içinde burjuvazinin türleri veya değişik grupları arasındaki çelişmelerden, gerekse — en küçük de olsa — bir yığın müttefiki edinmek, hattâ geçici, şartlı, mütereddît, şüpheli, güvenilmez olduğunu bile bile onu kazanmak olanağından mutlaka ve en etraflı şekilde, titizlikle, temkinle, akıllıca faydalanılmak şartıyla yenilebilir. Bunu anlamıyan kişi, Marksizmin ve genel olarak ilmi çağdaş sosyalizmin zerresini bile anlamamış demektir.»

İKP, geçmişte olduğu gibi, bugün de, Lenin'in vasiyetlerini ve direktiflerini unutmadığını tekml faaliyetleriyle göstermektedir.

Ve işçi sınıfının, emekçi yığınlarının, grevler ve gösteriler vasıtasıyla demokratik harekette teşebbüsü ellerine aldıkları ortam, Marksizmi anmanın İspanyada bazı çevrelerde sivrilmeğe veya yerilmeğe vesile olmayacağı ortam geliştikçe, memleketin susadığı değişimleri barış yoluyla gerçekleştirmeden yana olanların, Leninci fikirlerden insanların ve halkların neler öğrendiğini hatırlamaları ve hatırlatmaları faydalı olur.

Avrupada barışın ve güvenliğin kuvvetlenmesi için

İb. Nörlund

Avrupa yakın geçmişte birçok yıllar, doğrudan doğruya bir savaş tehlikesi yaratabilecek milletlerarası krizlere merkez olmamıştır. Bu, her şeyden önce, barışı güçlerin savaş tehlikesine karşı giriştikleri barışçı faaliyetlerinin bir sonucu idi.

Ancak kaydedilen sonuçları olduklarından daha büyük göstermek yanlış olur. Avrupa güvenliğinin en önemli problemleri şimdiye dek çözülmemiştir. Gerginlik kısmen yatışmıştır. Ama bu yatışmanın yerleşmesine yardım edecek ve gelişmesini sağlayacak konkre tedbirler alınmamış, politik değişiklikler yapılmamıştır. Gerçeklere açık olarak baktığımızda, eskiden olduğu gibi, yatışmanın bilâkis yarıda kalma tehlikesiyle karşılaştığını ve bu yolda ısrarla çalışan güçler bulunduğunu göreceğiz.

«Korku dengesi» aldatıcı bir kavramdır

Görülüyor ki, halk kitlelerinin dikkatini bu problemlerden uzaklaştırmak için sistemli olarak aldatıcı, avutucu kavramlara başvurmak çabası gösteriliyor.

«Korku Dengesinden» söz edilmesi, sosyalist kamp gücünün nisbeten tanınmasının bir şeklidir. Bu, eskiden atom bombasının BAD'nin tekelinde bulunmasının dünya barışı için garanti olduğunu savunan sömürgeci propagandasında bir gerileme demektir. Bir *Pan Americana* kavramı olan bu kavram, gerçekte NAT-nun temelini teşkil ediyordu. Ama sürekli olarak korku atmosferi yaratmakla barışın ayakta tutulabileceği düşüncesi, insanlığa karşıdır, tehlikelidir ve temelsizdir.

«Korku Denegesi» her şeyden önce bir fesat çemberidir. NATO Konseyinin 1964 Aralık ayı Paris toplantısından sonra, BAD Savunma Bakanı Maknamara, Avrupada bulunan Amerikan nükleer silâh yedeklerinin son yılda % 60 arttığını ve bu artışın sürmekte olduğunu bildirmişti.

Bu, halkların endişelerinin yatışması için bir esas teşkil edebilir mi? Nükleer silâh yedekleri arttığı derecede, ölüm tehlikesi de artmaktadır. Küçük bir kıvılcım, aklın alamıyacağı bir yıkım yarata-

bilir. Barış, patlayıcı maddeler yığmakla değil, ancak ve her şeyden önce yangına sebep olacak kıvılcımları ortadan kaldırmakla korunabilir. Esasen «Korku Dengesi» propagandası, halkların dikkatini bu gerçeklerden koparmak için yapılmaktadır.

«Korku Dengesi», Avrupa için yabancı işgal kuvvetleri varlığını öngören sistemin, askeri üslerin, silâhlanma yarışının, «Soğuk Harp» sisteminin kök salması demektir. Bu, aynı zamanda saldırgan sergüzeştçi çevrelerin, durumu yanlış kıymetlendirerek, veya provokatörcülük amacıyla tehlikeli savaş kıvılcımları tutuşturabilecekleri şartların yürürlükte olduğu demektir.

Batı Almanyanın atomla silâhlandırılması Avrupa için tehdittir

«Korku Dengesi» şartları içinde ve Batı Almanya'yı atomla silâhlendirme gayretleri gösterildiği bugünlerde, böyle bir tehlike — savaş kıvılcımı yakma tehlikesi — özellikle artmaktadır.

Bir «Atlantik Atom Gücü» kurulması etrafında ileri sürülen plânlar, esasında barışın zararına olarak, sömürgeci güçler arasındaki zıddiyetin çözülmesini sağlamak amacı güden bir çabadır. Böylece «uzlaşma» kabilinden Batı Almanya militaristlerine atom silâhları kullanma hakkı verilmektedir.

«Çok Taraflı Atom Gücü» konusunda, gerçekte, Bonn militaristlerinin teşvikçisi olan Fransa Dışişleri Bakanı Couve de Murville'in 1964 Aralık ayı NATO Konseyi toplantısında bütün bu plânlara verdiği karakteristik doğrudur.

Söz konusu toplantıda Couve de Murville şöyle dedi:

«Çok Taraflı Atom Gücü» amaçları çelişiktir. Bir taraftan nükleer silâhların yayılmamasında ısrar ediliyor, diğer taraftan da nükleer silâhları bulunmayan ülkelere, henüz tanımlanmıyan bazı haklar verilmesi ileri sürülüyor. Eğer nükleer silâhların yayılmaması gerçekleşirse, söz konusu haklar aldatıcıdır. Eğer bu haklar gerçekleşirse o zaman silâhların yayılmaması etrafında söz bile edilemez.»

Batı Almanya militaristlerinin atom silâhları elde etmesi »Korku Dengesi« ağırlığının artması anlamına gelmekten başka bir şey değildir. Bu, nitelik bakımından Avrupada yeni bir durum yaratacak ve savaş tehlikesini artıracaktır.

Avrupada iki defa ölüm rolü oynıyan saldırgan kuvvetler, savaş kıvılcımını yeniden tutuşturmak, yeni gerginlikler yaratmak için kararsız müttefiklerini tehlikeli denemelere sürüklemek ve maceracı politika faaliyetlerini gerçekleştirmek için araçlar elde edeceklerdir.

Avrupa halkları Batı Almanyanın silâhlandırılması için yapılan hazırlıkların ciddiyetini görmelidirler. Atom savaşı yapmak için Batı Almanya militaristlerinin ellerine gereken araçları vermek isteyenler Hitlerci harp cinayetlerini «eskimiş» diye adlandıranlardır. «Avru-

pada Atomlu Mayın Bölgesi» gibi saçma savaş plânları ileri sürenlerdir. «Önleyici Savunma Stratejisi» dedikleri bir strateji ile NATO ve kendi silâhlı kuvvetlerini Avrupaya yerleştirmek isteyenlerdir. Açıktır ki, Hitler zamanında kullanılan deyimler (euphemisme) tam ve kusursuz olarak şimdi de kullanılmaktadır.

Bonn rejimi, resmi politikasında — özellikle — sınırların değiştirilmesini ve hiç olmazsa Hitler iktidarının (Reich) 1937 yılındaki doğu sınırlarına kadar genişlemesini istiyen tek Avrupa devletidir. Bundan dolayıdır ki, intikamcı amaçlarla bir Avrupa savaşına hazırlanan güçlere atom silâhlı vermek istendiğini söylerken, her şeyden önce reel durumu gözönünde tutuyoruz.

Avrupada yeni barışçı-ilişkiler sistemi yaratılmalıdır

Bundan dolayı barış güçlerinin önemli ödevleri, bu plânların bozulması için bütün çabalarını vaktında kullanmalarıdır. Savaş yalnız saldırı plânlarını karşılamak düşüncesiyle yapılamaz ve yapılmamalıdır. Bu savaşın olumlu ve konkre bir prespektifi olmalıdır. Öyle ki, Avrupada devletlerarası ilişkilerde radikal bir değişiklik yapılması için, Avrupa ülkeleri barışçı güçlerinin girişkenliği gerekir.

Batı Almanya dış politika hayatında, uzun süre, baş rolü zıddiyet halinde bulunan sömürgeci güçlerin politik manevra faaliyetleri oynamaktadır. Bu güçlerin politikada her hangi bir yeni değişiklik yapmaları beklenemez. Böyle bir iş, ancak ve yalnız barışçı halk güçlerinin bağımsız savaşlarıyla başarılabilir. Saldırgan çevrelerin plânlarının bozulması, *Avrupada — dünya çapında barış ve savaş güçleri arasında oluşan yeni orantıya uygun gelecek — yeni ilişkiler sistemi sağlanması için barışçı halk güçlerinin girişkenlikleri gereklidir.*

Komünistler, bu ödevlerin gerçekleşmesinde, kendi sorumluluklarını anlamaktadırlar. Bu ödevlerin gerçekleşmesi için halklara git tikçe daha fazla elverişli imkânlar yaratılmaktadır. Komünistler, milletlerarası gerginliğin yatışma koşulları içinde, bütün düşüncelerini iç politika problemleri üzerine toplıyarak, *Avrupada barışın kuvvetlenmesi ve tekelcilere karşı demokratik savaşın bir parçası olan dış politikada yeni çizgiler gerçekleştirmek savaşı öneminin ikinci dereceye konmasının yanlışlık olacağını anlıyorlar.* Bu, ayrıca saldırgan güçlerin yarattıkları entrikalara, beklenmedik bir şekilde, sürüklenmemiz için tehlike yaratacaktır.

Bu ödevler komünist partilerini, çağımızın genel isteklerine göre ve her ülkenin özel koşullarına uygun olarak yeni bir dış politika işlemeye teşvik etmektedir. Ancak bu problemlerin çözümü Avrupa barışçı halk güçlerinin-eskisinden daha fazla — elbirliğiyle hareket etmesini öngörmektedir. Böyle bir davranış olmadan, Avrupada yeni ilişkiler sistemi için başarılı savaş yapılması imkânsızdır.

Vaktinde yapılan ihtar

Avrupa sosyalist ülkeleri, Varşova Paktı üye-devletleri «Siyasi Danışma Komitesi» nin bu yılın Ocak ayında, Varşovada yaptıkları toplantıda, bugünkü durumla ilgili düşüncelerini açıklamışlardır.

Bonn militaristlerine nükleer silâh vermekle bağlı olan her hangi bir plânın gerçekleştirilmesi, Varşova Paktı üye-devletlerini, güvenliklerinin savunmak için gerken savunma tedbirlerini almıya zorlayacağını NATO devletlerine açıkça göstermiştir. Ümit ederiz ki, NATO kampında bu ihtarın anlamı kavranılacaktır. İngiltere, Danimarka ve Norveç de dahil NATO ülkelerinin hükümet sözcüleri, NATO atom gücü kurulmasıyla ilgili tedbirlere karşı şüphelerini belirtmişlerdir «Çünkü bu tedbirler, Doğuda haklı olarak tepki yaratacaktır.» Çok taraflı NATO atom gücü, «Atlantik Atom Gücü» gibi plânlar uygulanması karşısında sosyalist ülkelerde tepkinin ne olacağı, bugün Batıda açıkça bilinmektedir.

Ama, Varşova Konferansı yalnız ihtarda bulunmakla yetinmedi; gerginliğin yatışması için daha sağlam bir temel kurulması, Avrupa devletleri arasında yeni bir ilişkiler sistemi yaratılarak meydana gelen durumun değişmesi için yol gösterdi. «Korku Dengesi» denilen Avrupadaki fesat çemberinin kırılması, gerginliğin sonuçlu ve kesin olarak yatışması için bir seri gerekli ve konkre tedbirler ileri sürdü. Varşova Paktı üye-devletleri, eskiden olduğu gibi, şimdi de NATO üye-devletleriyle saldırmazlık antlaşması imzalamaya hazırdır. Böyle bir antlaşma, Avrupada ve bütün dünyada gerginliğin yatışmasına büyük ölçüde yardım edecektir. Varşova Konferansı, Avrupanın kolektif güvenlik problemleri etrafında, Avrupa devletleri arasında bir konferans hazırlanmasını teklif eden Polonya, hükümetinin, bu teklifini desteklemektedir. Varşova Konferansı uluslararası durumun iyileşmesi için, Sovyetler Birliği ve Varşova Paktı üye-devletlerinin ileri sürdüğü teklifleri büyük takdirle karşılamıştır. Söz konusu Konferans, her iki Alman devletinin de nükleer silâhları bırakmaları hususunda, Almanya Halk Cumhuriyetinin teklifini ve aynı zamanda, Avrupa barışının sağlanması için Almanya probleminin barışçı yollarla çözülmesi yönündeki çabaları da desteklemiştir.

Çin Halk Cumhuriyetinin, nükleer silâhların tamamen mahvedilmesi ve bu yolda ilk adım olarak böyle silâhların kullanılmasının yasak edilmesi için bütün dünya devletlerinin katılacağı bir konferans hazırlanması teklifi de, Varşova Paktı üye-devletlerinin desteğini bulmuştur.

Varşova Konferansı, bunların yanında, tarafsız devletlerin Kahire toplantısında ileri sürülen «bir silâhsızlanma konferansı tertiplenmesi» düşüncesinden yana olduğunu da açıklamıştır.

Walter Ulbricht yoldaş konferansın sonuçlarını özetlerken şöyle dedi: «Bunca süre Avrupada işbirliğine engel olan «soğuk harp» buzları eriyebilir. Bizim politikamız sıcak bir iklim yaratarak buzların erimesine yardım eden bir politikadır.»

Avrupada devletlerarası yeni bir ilişkiler sistemi kurulmasında sosyalist devletlerin yardımı çok önemlidir. Avrupa topraklarının üçte ikisi ve nüfusun yarısı sosyalist kampa aittir. Böyle olmakla beraber, Avrupanın güvenlik sistemini yalnız başına sosyalist ülkeler yaratamaz. Bu amaca ulaşmak için Batı Avrupa barışçı halk güçleri faaliyetlerinin etkisi önemli olacaktır.

Barişın korunmasını sağlıyan yeni imkânlar

Bu faaliyetin gelişmesi için yalnız Avrupada yeni bir ilişkiler sisteminin yürürlüğe girerek işlemesinin zorunlu olduğunu değil, böyle bir sistemin uygulanması için gerçek imkânlar bulunduğunu da anlamamızın büyük önemi vardır. Tabii bu imkânlar çeşitli ülkelerde ve çeşitli savaş aşamalarında aynı değildir.

Avrupada yürürlükte olan ilişkiler sistemi, «soğuk harp» ilkeleri üzerine kurulmuştur. NATO bloku, «soğuk harbin» bir aleti olarak doğmuştur. NATO'nun uyguladığı politika Varşova Paktının kurulmasına sebep olmuştur. Bu Paktın bir paragrafında: «Bütün Avrupa için kollektif güvenlik antlaşması imzalanmasıyle Paktın dağılacağı belirtilmektedir. Avrupa halklarının yaratmaya çalışacakları yeni ilişkiler «soğuk harp» değil *barış içinde yanyana yaşama* ilkelerine dayanmalıdır.

Bunun için uygulanması gereken politika, NATO tarafından Avrupada empoze bloklar politikasının alternatifi olmalıdır. NATO-nun kuruluşunu haklı göstermek için ileri sürülen sahte delillerin yersizliğinin gittikçe daha fazla anlaşılması, böyle bir politikanın uygulanmasını kolaylaştırmaktadır. NATO-nun temelsiz niteliğini, bu kampta bulunanlar, gittikçe daha fazla anlamaktadırlar.

NATO kurucuları bu bloku yaratırlarken, üç delil ileri sürüyorlardı: Batı Avrupanın, Doğudan gelecek bir saldırı tehlikesi altında yaşadığı; NATO devletleri arasında dayanışmanın, kurtuluşları için en iyi garanti olduğu; atom silâhları BAD-nin tekelinde bulunduğu için, büyük bir savaş olursa, kurbanların yalnız sosyalist ülkeler olacağı.

Bu delillerin hiçbirisi, hayatın denemeleri karşısında dayanamadı. BAD, Dışişleri Bakanlığı memurlarından Ronald Steel'in «Atlasmanın sonu Amerika ve Avrupanın Geleceği» başlıklı kitabında bu noktaları belirtmesi ilgi çekicidir. Steel kitabında şu sonuca varıyor: «Üç Cumhurbaşkanının Başkanlıkları süresince, Amerika dış politikasının temel taşı olan «Atlantik Antlaşması» sarsılmaktadır.»

Steel bunun, özellikle aşağıdaki, konkre sebeplerini görüyor:

1. Doğu tarafından gelecek tehlike temelsiz çıkmıştır. Steel derki: «Geçmişin korkuları esasında dağılmasına rağmen NATO-nun politikası donup kalmıştır. NATO Paktı kendi stratejisine saplanıp kalmıştır. Ve Sovyetlerin niyetleri için yapılan öyle bir izaha dayanmaktadır ki, Avrupada buna inanacak her hangi bir kimsenin bulunması meseledir.»

2. Steel'in düşüncesine göre: «Atlantik Antlaşmasına» güvenmek iddiasını kimse ciddiye almamaktadır. «Çünkü NATO içindeki anlaşmazlıklar sürekli olarak büyümekte ve görünürdeki «Atlantik birliğini» sarsmaktadır.»

3. Steel, BAD-nin atom silâhları tekeline kaybetmesinin sonuçlarını şöyle kıymetlendirmektedir: «Amerika ile Rusya arasındaki nükleer eşitlik, yalnız Avrupa savunmasının dayandığı formülleri değil, askeri üstünlük kavramıyla ilgili bütün eski teorileri temelinden sarsmıştır.»

Bunlar makul ve realist sonuçlardır ve NATO politikasında realizmin bulunmadığını göstermektedir.

Bu gibi konular üzerine iyi yönelmiş olan BAD-nin haftalık Newsweek dergisi, son sayılarında haklı olarak şöyle yazmıştı:

«NATO-nun parçalanması ve Ortak Pazarın dağılması halinde, izliyecekleri politikayı tanımlamak için, birçok Avrupa hükümetlerinin belge ve programlar hazırlamakla meşgul olduklarını bilmiyen yoktur.»

Bloklar politikasının «alternatifleri» arasında tarafsızlık politikasının şu veya bu şekli de olması mümkündür. Bu, büyük devlet rolü oynayabileceğini ümit etmiyen Danimarka ve ona benzer küçük ülkelerle ilgilidir. «Soguk Harbin» keskinleştiği ve NATO-nun kurulduğu sürede, NATO kurucuları, Avrupada tarafsızlık çağının geçtiğini ve biricik kurtuluş çaresinin bu emperyalist bloka katılmakta olduğunu her tarafa yayıyorlardı. Ama, bu iddia da hayatın denemelerine dayanamıyan diğer iddialardan biri olmuştur. Savaş sonrası süre boyunca İsveç ve Finlânda gibi ülkeler tarafsızlık politikası uygulamışlar ve bu politikayı terketmiye hiçbir sebep görmemişlerdir.

Avusturya 1955 yılında, milletlerarası antlaşmalarla tarafsız ülke rejimi sağlamış ve buna paralel olarak tarafsızlığı büyük güçler tarafından garanti altına alınmıştır. Böylece (NATO kurucuları) tarafsızlığı görmekte, acele etmişlerdir.

Bugünkü gelişmelerle tarafsızlık, özellikle küçük ülkeler için git-tikçe daha çekici olmaktadır. Bunu NATO çevrelerinde bulunan bazı basiretli politikacılar da kabul etmektedir. Bu blokun en tanınmış düşünürlerinden Amerikalı profösör Henry A. Kissinger «For-

eign Affairs» dergisinin 1964 Temmuz tarihli sayısında yayınlanan yazısında, NATO krizini bütün incelikleriyle gözden geçirmekte ve bununla ilgili olarak BAD müttefikleri arrında artan tarafsızlık eğilimini tahlil ederek, özellikle şu açıklamada bulunmaktadır: «Bu şartlar içinde müttefikler ve tarafsızlar arasında fark gittikçe azalmaktadır. Bir ülke, paktın üyesi olmakla az kazanmakta, tarafsız kalmakla az tehlikeye girmektedir.

İlgi çekici bir çağda yaşıyoruz. Öyle bir çağ ki, tarafsızlar müttefiklerin yardımından daha fazla yararlanmakta ve müttefikler de tarafsızlarda var olan faaliyet özgürlüğüne kavuşmayı istemektedirler...»

Çeşitli faaliyetlerin hareket noktası olarak ele alınan Kissinger'in bu itiraflarından, özellikle aşağıdaki sonuçların çıkarılması da mümkündür: «Eğer bir ülke pakt üyesi olmakla az kazanır ve tarafsız kalmakla az tehlikeye girerse» ve «eğer müttefikler, tarafsızların halen elinde olan faaliyet özgürlüğünü istiyorlarsa» *o zaman tarafsızlığın Avrupada barış ve güvenlik politikasının haklı ve realist bir amaç olarak kabul edilmesi mümkündür.*

Şunu bilmemiz ilginçtir: Acaba Kissinger, kendi atlantik inancıyla çelişme halinde olmasına rağmen, bu görüşe, kendi makul incelemeleri sonucu olarak mı varıyor, yoksa bunların arkasında daha büyük bir şey mi var? Her halde, blok politikasının terkedilmesi, Avrupada tarafsız bölgelerin tanınması ve tarafsızlık garantisi düşünceleri, birçok kimselerin samimiyetle kurulmasını özlediği, Avrupada yeni ilişkilerin unsurlarını yansıtmaktadır.

Diğer olaylarla beraber söz konusu itirafların NATO kampında gittikçe daha fazla yayılmakta olması da, bu özlemlerin objektif temeli olduğunu doğrulamaktadır. Bu, çağımızda Avrupa dış politikasında bir dönüş yapılması için gerçek imkânlar bulunduğunu bir dereceye kadar göstermektedir.

Barışsever halk güçleri kesin etkindir

Ancak, böyle bir değişikliğin kendiliğinden olacağı ve Avrupada barışçı ilişkilerin, emperyalist liderlerin manevralarıyla kurulabileceği sanısı yanlıştır. Olayların akışını tanımlama imkânı yalnız emperyalist liderlere bırakılırsa, barış davasına karşı, kendi aralarında şu veya bu şekilde bir anlaşma yapmaları tehlikesi vardır. *Politika değişikliği, halk kitleleri ve her şeyden önce Avrupa ülkeleri işçi sınıfı hareketinin desteğiyle gerçekleşecektir.*

Burada, Avrupa ilerici ve barışçı güçlerinin tabî ve kaçınılmaz görevlerinden biri ortaya çıkmaktadır. Bu güçler, Avrupada yeni barışçı ilişkilerin yerleşmesine büyük dikkat göstermekteydiler ve göstermektedirler. Fakat çeşitli ülkelerde durumun aynı olmadığını

da gözönünde bulundurarak Avrupada yeni ilişkiler sistemi sağlanmasına yönelik konkre faaliyetlerin, genel olarak, çağımızın isteklerini tamamiyle karşılayamadığını açıkca söylüeyebiliriz.

Böylece Avrupa ilişkilerinde yeni sistem hemen sağlanamaz. Bu yol, barışın kuvvetlenmesine ve gerginliğin yatışmasına yardım edecek bazı tedbirlerin uygulanması için yapılacak savaştan geçmelidir.

Sosyalist ülkeler bu yönde delillere dayanarak iyi incelenmiş çok kıymetli tekliflerde bulunmuşlardır. Örneğin: Polonya Hükümetinin ileri sürdüğü, «Avrupada atom silâhlanmasının durdurulması», «Almanya'da gerginliğin yatışması için» Almanya Halk Cumhuriyetinin 7 maddelik teklifleri,» Birleşmiş Milletler Konseyi Genel Kurul toplantısında Dışişleri Bakanı. A Gromikonun tekrarladığı, «Sovyetler Birliğinin bir sıra teklifleri.» v. s.

Atom silâhlarından arıtılmış bölgeler kurulması; özellikle Almanya'da bulunan yabancı askerlerin azaltılması veya çekilmeleri; beklenmedik saldırıların önlenmesi için antlaşmalar yapılması gibi tekliflerin yeni bir ilişkiler sistemi için inandırıcı kuvveti ve büyük önemi vardır. Fakat Batı Avrupada birçok kimseler bu gibi çözüm şekilleri hakkında hiç bir şey bilmiyorlar veya bu teklifleri yeni bir çözüm şekli olarak tanımıyorlar.

Bununla ilgili olarak, *Avrupa güvenliği için gerekli bir genel kavram bulmak sorunu Avrupada barış uğrunda savaşan halkçı güçleri birleştirebilecek, bloklar politikasının genel alternatifi şeklinde ortaya çıkmaktadır.* Bu, ayrı ayrı ülkelerin özellikle NATO-nun etkisi altında bulunan veya bu bloktan emir almak zorunluğunda olan ülkelerin, konkre dış politika çalışmalarına karşı gelmemektedir; bilâkis böyle bir dış politika çalışmasını öngörmektedir.

Yakında dünya, Avrupada savaşın sona erişinin 20-nci yılını kutlayacaktır. İnsanlar savaşın tekrarlanmaması için, savaş sonrası yapılan, resmi yeminleri her zaman, hatırlıyacaklardır. Hakikaten Avrupa yıkımının nedenleri ve neyin önlenmesi gerektiği üzerinde insanların düşünceleri çeşitliydi.

Ancak insanlar, yirmi yıl önce sona eren savaştan kaçınılmanın mümkün olduğuna inanmalıdırlar. Saldırganları gemlemek aracı olarak ileri sürülen kollektif güvenlik sistemi kurulması gerçekleşmiş olsaydı yıkımdan kaçınılması mümkün olacaktı.

Geçmişin hayaletlerinin tekrar baş kaldırmak ve yeni yıkım silahlarını kullanmak tehdidi için, harbin sona erişinin yirminci yıldan elverişli bir fırsat olarak yararlanmak istedikleri bugünlerde, Avrupa ülkelerindeki halkların harbin yolunu kapatmak için, güçlerini toplayarak birleştirmeleri gerektir. Bu, geçmişte kullanılmıyan araçları kullanmakla yapılmalıdır. Söyle ki: Avrupanın kesin par-

alanmasını önlemeli, güvenliğini garanti etmek için güçler birleştirilmelidir; barışı korumanın kutsal amacı yolunda her ülkenin bağımsızlık ve egemenliğine karşılıklı saygı gösterme esasına göre kıtanın halkları anlaşarak birleşmelidir.

TÜSTAV

Küba devrimi ve Lâtin Amerikada anti-emperyalist cephe

A. Ferrari, J. Manuel
P. Motta Lima, L. Ferreto

Kahraman Küba devriminin altıncı yıldönümünün kutlandığı bu günlerde, Amerikan emperyalizminin bütün Lâtin Amerika ülkelerini boyunduruğu altında tutamayacağı gerçeği, artık iyice anlaşılmaktadır.

Kıtamızın Amerikan emperyalizminin kaderi için taşıdığı büyük önemi gözönünde tutarak artık iyice beliren bu gerçeğin anlamı ve sonuçları üzerinde durmamız gerekiyor.

Lâtin Amerikanın bağımsızlığına daha yeni kavuştuğu günlerde, Amerikanın yayılma ve sokulma politikası, kıtamız için büyük bir tehlike teşkil ediyordu. O devirde, büyük kurtarıcı Simon Bolivar şu kehanetli satırları yazıyordu: «Tarihi gidişat Birleşik Amerika Devletlerini, İspanyol-Hint Amerika ülkeleri için başlıca belâ kaynağı haline getirmektedir.»

Amerikanın Lâtin Amerikaya nüfuzu XX. yüzyılın başlarında, yani dünya kapitalizmi emperyalist dönemine girdiği tarihlerde, şiddetlenmiştir. Yine aynı tarihlerde, Lâtin Amerika halkları, bazı ülkelerde, tarihe girmiş bir kahramanlıkla, kurtuluş savaşına girişti. Ama Amerikan emperyalizmi silâh ve zor, kullanarak kıtımızı boyunduruğu altına aldı.

İkinci Dünya Savaşında ve bu savaştan hemen sonraki yıllarda, elverişli ekonomik şartların etkisiyle, Lâtin Amerika ülkelerinin büyük çoğunluğunda, sanayi, milli burjuvazi ve işçi sınıfı birden bire fevkalâde gelişti. Bütün kararsızlığına ve uzlaşma eğilimlerine rağmen, milli burjuvazi, Amerikan emperyalizmiyle objektif çelişmelere düşüyordu. İşçi sınıfı ile halk yığınları, Alman faşist emperyalizmine karşı savaşan demokratik güçlerden, özellikle savaşın büyük yükünü taşıyan ve zaferin gerçekleşmesinde başlıca rolü oynayan Sovyetler Birliğinden yana idi; faşizmin yenilgiye uğramasıyla milletler üzerindeki baskıya ve toplumsal sövmürmeye son verecek yeni bir dünyanın kurulacağını umut ediyordu. Ama emperyalist ülkelerin ve özellikle Amerikanın yağma ve saldırı politikası, onları acı bir hayal kırıklığına uğrattı.

Bu durumun sonucu olarak, Lâtin Amerika halklarının yürüttüğü milli kurtuluş savaşı yeniden ve şiddetle gelişti. Küçük burjuvazinin, milli burjuvazinin birçok unsuru, aydınlar, öğrenciler, bu savaşa katılarak, savaşın toplumsal temelini genişlettiler. Proletarya ile köylü tabakaları daha şiddetle savaştılar.

Aynı zamanda, her ülkede, emperyalist aleyhtarı hareketin önderliği konusunda, çeşitli milli güçler arasındaki savaş da keskinleşti. Örneğin, Arjantinde, Brezilyada, Şilide, emperyalist aleyhtarı savaş, en kritik anda, kararsızlığa düşen veya uzlaşmaya giden bir burjuvazinin yönetiminde olduğu için, yenilgiye uğradı.

1950 yıllarına doğru, Amerikan emperyalizmi Lâtin Amerikaya Truman doktrinini uygulayarak, kıtamızdaki devrimci hareketi ezmek amacı ile büyük bir saldırıya girişti. Bu dönemdeki başlıca olaylar, şunlardır: Şilide Gonzales Videla'nın harekete ihaneti; Bogota'da ayaklanmanın bastırılması; Brezilyada alınan gerici tedbirler; Costa Rica'da, Figueras; Venezuela'da, Perez Jimenez; Küba'da Batista; Kolombiya'da, Rojas Pinilla; Peru'da, Odria gerici hükümetlerinin iktidara geçmesi; Guatemala'da ise, devrimci Arbens hükümetinin devrilmesidir.

Ama gericilerin bu zaferleri, geçici zaferlerdi. Emperyalistler bütün plânlarını gerçekleştiremediler. 1955—1960 yılları arasında demokratik hareket tekrar canlandı: 1958'de bir halk ayaklanması, Jimenez diktatoryasını yıktı; Odria ve Rojas Pinilla hükümetleri devrildi. Arjantinde, «kurtarıcı» diktatorya seçimler yaptırmak zorunda kaldı. Şili halkı, demokratik özgürlüklerini ele geçirdi. Bu hareket, enine ve derinlemesine genişledikçe, halklarımızla Amerikan emperyalizmi arasındaki çelişmenin çözülmez niteliği daha şiddetle belirliyordu.

Lâtin Amerikada Amerikan Emperyalizmi

İkinci Dünya Suvaşından ve özellikle Küba devriminin zaferinden bu yana, Amerikan emperyalizmi, soygunculuğunu gizlemek, siyasi kontrolü ve iktisadı ele geçirmek, burjuvazinin ve küçük-burjuvazinin bazı kesimlerini etkisiz hale getirecek, kendine çekecek yeni şekiller arıyor. Bu amaçla, Amerikan emperyalizmi Amerikan sermayesinin «iştirakiyle» karma işletmeler kuruyor, yolların yapılması için krediler açıyor, bu yolların yapılmasında Amerikan makineleri, hattâ Amerikan personeli kullanıyor; Amerikadan ithal edilmiş parçalarla, otomobil montaj fabrikaları kuruyor; eski «imtiyaz» sistemi yerine, çeşitli madenler, özellikle petrol çıkarılması ve rafinajı için anlaşmalar aktediyor. Bu çeşitli sokuluş şekillerini gizlemek için de, Milletlerarası Para Fonu, İki Amerika kıtası Gelişme Bankası, Milletlerarası Gelişme ve Kalkınma Bankası çeşitli nazariyeler

ileri sürüyor. Bu nazariyelerin temeline göre, Lâtin Amerika ülkeleri ancak Amerikan sermayesinin yardımı ile bağımsız bir iktisat kurabilir.

Emperyalizmi savunanlar, emperyalizmin nitelik değiştirdiğini, Lâtin Amerika halklarının, karşılık beklemiyen büyük yardımcısı olduğunu iddia ediyorlar. Onlara göre, «gerici» Avrupa emperyalizminden apayrı olan «ilerici» Amerikan emperyalizminin yardımı ile, Lâtin Amerikanın yapısı, köklü bir şekilde değiştirilebilir; büyük toplumsal dönüşümlere başvurulmadan, halkların kalkınması sağlanabilir.

Ama hemen şunu da belirtelim: «İlerleme için birlik» gibi Amerikan «yardım» programlarından hiçbiri, Lâtin Amerikada herhangi bir ağır sanayi kollarının kurulmasına tek dolar ayırmamıştır.

Gerçekler, Amerikan tekellerin ve uşaklarının demagojik iddialarını yalanlamaktadır. Amerikan sermayesi, Lâtin Amerikadaki yabancı yatırımların % 75-ini teşkil ediyor. 1963-de, Amerikanın dolaysız yatırımları, 8.637.000.000 dolara yükseldi. Bu kıtada, ihracatın % 50-ini sağlayan sanayi işletmelerinin % 25-i Amerikalıların kontrolü altındadır. Amerikan tekeli sermayesi, sadece Orta Amerikada ve Karayblerde değil, Lâtin Amerikanın diğer kısımlarında da (özellikle Arjantin'de) büyük topraklar satın almıştır. Dış ticaretin % 50-i Amerika ile yapılıyor. 1945—1961 yılları arasında, Amerikalıların, Lâtin Amerikayı sömürerek, sağladıkları kârlar, 40 milyar dolara yükselmiştir. Dolaysız yatırımlardan sağlanan kârların % 80-i Amerikaya ihraç edilmiştir. Eşit olmıyan değiş tokuşlar gibi, çeşitli soygun şekilleri, bu büyük kazançları bir kat daha arttırıyor. Amerika çok büyük çapta yatırım yaptığı yıllarda bile, Amerikan tekellerinin sağladığı yıllık kazançlar, yatırılan sermayeden üç defa daha çoktur. (1963-de 12 defa). Bu son on yıl içinde, emperyalist ülkelerin Lâtin Amerikada sağladığı kazançlar ve fiat farklarından meydana gelen kârların toplamı, yılda ortalama 2,4 milyar doları geçmiştir (Bütün Lâtin Amerikanın milli gelirinin % 5-i).

Emperyalizmi göklere çıkaranların yalanlarına rağmen, Amerikalıların günden güne Lâtin Amerika ülkelerine daha çok sokulmasıyle, halklar bir kat daha sömürülüyor, yoksullukları bir kat daha artıyor.

Lâtin Amerikada ortalama yıllık gelir 120 dolardır. 1963'de ve 1964'ün ilk 6 ayında, Kolombiyada hayat pahalılığı, % 52,4 artmıştır. Peru'da, 1958—1963 yılları arasında % 45-i bulan bu artış, ayda % 9 olarak devam etmektedir. Arjantin'de, 1963 Ekiminden, 1964 Ekimine kadar % 21,4; Brezilyada 1963 Haziranından 1964 Haziranına kadar % 100-ü geçmiştir. (Öteki ülkelerdeki durum bundan farksızdır.)

Venezuelada petrol üretiminin % 74-ü, Amerikan tekellerinin kontrolü altındadır. Bu sanayide çalışan ve ülkedeki diğer işçilere

göre yüksek ücret alan Venezuelalı bir petrol işçisi, Amerikalı bir petrol işçisinden 5 kere az ücret alır. Bolivya'da, Amerikan sermayesi, dış ticaret yoluyla, kalay üretimini kontrol ediyor; başlıca petrol kaynaklarını, bütün demiryolu şebekasını eline geçirmiştir. Bolivya'da emekçiler korkunç bir yoksulluk içinde yaşıyorlar.

Bütün Orta Amerika ülkelerinde olduğu gibi, Guatemala'da da yüzbinlerce hektar toprak sahibi United Fruit şirketi, demiryollarını, limanları, deniz nakliyat şirketlerini ve bütün muz üretimini kontrolü altında tutuyor. Bu ülkede hayat Amerikaya oranla çok daha pahalı olmasına rağmen, adam başına düşen milli gelir, yine Amerikaya göre, 18 kere daha düşüktür. Emekçiler, tasavvur edilemeyecek kadar korkunç şartlar içinde yaşıyorlar.

Lâtin Amerika ülkelerinde ekonominin başlıca özelliği, sanayide, tarımda, ve ticaretteki durgunluktur. Kıtanın en «gelişmiş» ülkelerinin durumu gösteren şu sayılar şu özelliği belirtmektedir: Meksikada, — yani Lâtin Amerikada yıllık üretim artışı en yüksek olan ülkede — bu artış nüfus artışına ayak uyduramıyor. Arjantin'de ise, bu artış 1963-de % 5 düşmüştür. Nüfus artışı ise, % 6,6-i bulmaktadır.

Bu şartların sonucu, gitgide artan, sürekli işsizliktir. Meksikada işsizlik bir «yığın hastalığı» haline gelmiştir. Arjantin'de ise, birkaç yıldır, işsizler çalışan nüfusun % 8-ini teşkil ediyorlar. Guatemalada, 1.400.000'e yükselen çalışan nüfustan, 100.000 devamlı, 500.000 mevsimlik işsiz var.

Gördüğümüz gibi, Amerikan emperyalizmi Lâtin Amerikada gerici diktatoryalar, yurt aleyhtarı, ahlaksız rejimler kurarak, veya bu rejimleri destekliyerek saldırılarını devam ettiriyor. Bugün Amerikan emperyalizminin demokrasi aleyhtarı politikası, hükümet darbelerine ve gerici diktatoryalara sağlanan utanç bilmiyen yardımları doğru göstermeğe yeltenen Mann doktrini ile dile gelmiştir.

Bu politikanın nedenleri açıktır: Küba devriminin zafere ulaşması, diğer Lâtin Amerika ülkelerinde milli kurtuluş hareketlerinin gelişmesiyle, Amerikan sermaye yatırımları epey azalması. Bu yatırımlar, 1959-dan önce 300 milyon dolar iken, 1963-de 64 milyona düştü.

Sermaye çekingendir, korkaktır. Amerikan sermayedarları, istimlâklara, grevlere ve çeşitli «riziko»lara karşı garantiler istemeğe başladılar. Bu garantiler, Lâtin Amerika ülkelerinin yarısında, hükümet darbeleri, demokratik özgürlüklerin kaldırılması, emekçilere karşı baskının arttırılması şekillerini almıştır.

Amerikan yönetici çevrelerinin, Lâtin Amerikada Amerikan militarizmini yerleştirmek, üçüncü bir dünya savaşı olanağı karşısında, kıtayı stratejik maddeler arpalığı, askeri üssü haline getirmek politikaları, yukarıda incelediğimiz duruma sıkı sıkıya bağlıdır. Kıtanın savunması Amerikalıların sıkı kontrolü ve tekeli altındadır. Penta-

gon, Amerika kıtası Savunma Komitesi vasıtasıyla, Lâtin Amerika devletlerinin kara, deniz ve hava kuvvetlerini donatıyor, eğitiyor ve yönetiyor. Bu kuvvetler, Amerikadan, (örneğin Kolombiyada olduğu gibi) köylülere öldürmek için, helikopterler, napalm bombaları, sendika binalarına, grevcilerin işgal ettiği fabrikalara karşı kullanılacak buldozerler, nümayişleri dağıtmak için kullanılan tanklar almak zorundadır. Arjantin'de, Brezilya'da, Amerikan uçakları için özel hava alanları, roket rampaları inşa edilmektedir. Venezuela, Kolombiya, Ekvator, Brezilya, Guatemala, Paraguay, Honduras, Dominika Cumhuriyeti, halkları, militarizmin acı sonuçlarını çekmektedir... Üçüncü bir dünya savaşı patladığı takdirde, Amerikan üslerinin bütün kıtamız için ne korkunç tehlike teşkil edeceği meydandadır.

Kültür alanında, Amerikan egemenliği ülkelerimize neler sağlamıştır? İşte birkaç sayı: Haiti'de halkın % 89,5-i; Guatemalada, % 82-i; Bolivya'da, % 67,9-u; Honduras'da, % 64,8-i, okuma yazma bilmez.

Emperyalistler, Lâtin Amerika kültürünün bütün milli özelliklerini yoketmeğe çalışıyorlar; kültürümüzün bütün demokratik ve ilerici unsurlarını tehlikeye düşürüyorlar. Emperyalizmin, üniversitelerimize, bilim, sanat, edebiyat okullarımıza sokulması, feci sonuçlar doğuruyor. «Amerikan yaşantısı»nı tetkik amacı ile Amerikaya davet edilen öğrenci ve öğretmen sayısı her yıl artmaktadır. Lâtin Amerikanın bütün ülkelerinde, basın, radyo, televizyon, yayınevleri, Amerikan Haberler Büro ve Ajanslarının dolaysız ve dolaylı kontrolü altındadır. Bu Büro ve Ajanslar, bazan kaba, bazan çok kurnaz, en modern propaganda metodları kullanıyor.

Hiç şüphesiz, emperyalizmden, özellikle Amerikan emperyalizminden Lâtin Amerikaya hiçbir hayır gelmez. Kıtanın tarihi, 150 yıl önce bağımsızlığa kavuşan, ama bugün hâlâ yabancı sermayenin boyunduruğu altında bulunan, iktisadi bakımdan az gelişmiş, toplumsal bakımdan geri kalmış ülkelerin tarihidir. Bugün dönüm noktasına varmış, gelişme yollarını arıyan genç Asya ve Afrika devletleri, tarihimizden önemli dersler çıkarabilir.

Ama bugün, bu tarihimizden başka bir ders de çıkarılabilir: Emperyalizmi yenilgiye uğratan Küba'nın durumundan çıkarılacak ders.

Küba yeni bir dönem açıyor

Küba devrimi, Lâtin Amerika halklarının emperyalizme karşı yürüttüğü savaşın en yüksek noktasını teşkil eder. Küba devriminin zaferi, yeni bir dönemin başlangıcıdır Amerikan emperyalizm için, Lâtin Amerikada yenilgiler devresi açılmıştır. Küba devriminin ikinci büyük tarihsel anlamı da şudur: Küba, sosyalizmi kurmağa girişen ilk Amerika devletidir. «Küba, Amerikanın ilk özgür ülke-

sidir» cümlesi, «Küba, kıtamızın ilk sosyalist ülkesidir» şeklinde tamamlanmalıdır. 1917 Büyük Ekim Sosyalist devrimi, ve Çin devrimi gibi, Küba devrimi de bir kıtanın çerçevesini aştı, gerçekten evrensel bir tarihsel anlam kazandı. Küba devrimini yöneten genel kanunlar, Marksizm-Leninizmin tâyin ve tesbit ettiği, az gelişmiş, bağımlı ülkelerdeki devrimlerle ilgili genel kanunlardır. Ama bu devrimle, önceki sosyalist devrimler arasındaki fark da şudur: Önceki sosyalist devrimler şu veya bu şekilde dünya savaşları ile ilgiliydi: Küba devrimi böylece, 1960 Moskova Bildirisinde belirtilen şu sonucun doğruluğunu ispatlamıştır: «Zamanımızın başlıca özelliği, insan toplumunun geliş mesinde, dünya sosyalist sisteminin kesin bir etken haline gelmesidir.»

Bu yazının çerçevesi içinde, Küba devriminin tarihsel şartlarını ve özelliklerini ayrıntılarla inceliyecek değiliz. Bu devrimin emperyalist aleyhtarı özelliklerini incelemekle yetineceğiz.

İspanyanın boyunduruğundan kurtulur kurtulmaz, Küba, Amerikan müdahalesine ve sömürmesine uğradı. Ancak, 1933 devriminden sonra, yürürlükten kaldırılan Platt kanunu, Birleşik Amerika hükümetine Kübanın iç işlerine karışma «hakkı»nı tanıyordu. Amerikan hükümeti, 1906 ve 1917de Kübaya asker çıkarttı. Zalim diktator Machado'yu deviren devrim süresince, Amerikan filosu adanın açıklarında kol gezdi. Küba topraklarında bulunan Guantanamo deniz üssü bugün hâlâ Amerikalıların elindedir. Platt kanunu yürürlükten kaldırıldıktan sonra bile, ve 1 Ocak 1958 devriminin zaferine kadar, Amerika, müdahalesini elçiliği yolu ile, bazan de diplomatik olmıyan yollarla, devam ettirdi.

1950 yılına kadar, Lâtin Amerika ülkeleri arasında, Amerikanın en çok yatırım yaptığı ülke, Kübadır. Devrimden önce, Amerikan tekellerinin yatırımları 1 milyar dolara yükseliyordu. (Bu ise Lâtin Amerikadaki Amerikan yatırımlarının % 12-ini teşkil ediyordu. Bu bakımdan Küba Venezueladan hemen sonra geliyordu.) Amerikan tekelleri, elektrik üretiminin % 90-ini; bütün telefon şebekesini kontrol ediyordu. Nikel, demir cevheri, kobalt ve diğer nadenler üretiminin % 90-i; şeker üretiminin % 40-ini sağlayan 36 büyük rafineri: tarım üretimi alanının 1 : 4-ünü teşkil eden 2 milyon toprak bu tekellerin elindeydi. İhracatın ve ithalatın % 75-i Amerika ile yapılıyordu. Ticaret dengesi daima Kübanın aleyhindeydi.

Küba'ya her yıl, Amerikaya 3 milyon ton şeker satma «hakkı»nı tanıyan kota sistemi, şeker üretimi temeli üzerinde kurulmuş bir ekonominin tek emniyet supabı, ve en zayıf noktasıydı. Küba başka bir üretime gidemiyor, bağımsız bir ekonomi kuramıyor, sanayileşemiyordu.

Küba gerçekte Amerikanın bir sömürgesiydi. Güzel başkenti, Havana, ve ülkenin birçok bölgesi, Kübanın Mayami'si, Amerikan

kapitalist ve turistlerine mahsus fuhuş ve eğlence yerleri haline gelmişti. 20.000 yurtsever öldürten Batista kanlı rejimini Küba halkına zorla kabul ettiren Amerikadır. Başkan Kennedy Kübadaki durumu gayet güzel anlatmıştır: «Batista rejimi süresince devam eden ve ülkemizin uyguladığı politika yüzünden Kübada hüküm süren yoksulluk ve sömürülme, dünyanın hiçbir yerinde, hattâ sömürgecilik boyunduruğu altında yaşayan ülkelerde bile görülmemiştir. Kanaatimize göre, Kastro devrimi mekanizmasını, farkına varmadan kuran, ve harekete geçiren, yine biziz.»

Kübada en önemli, en elzem dönüşümlerin gerçekleşmesiyle, bu dönüşümleri korumak için yürütülen savaş, ülkenin Amerikaya bağımlılığına son verdi. Tarımda işsizlik meslesini çözümliyen ve emekçileri «ölü mevsim» tehlikesinden kurtaran toprak reformu, Amerika şirketlerinin malı olan latifundaları ortadan kaldırdı. Büyük halk çoğunluğunun yaşama seviyesini yükseltmek için elektrik fiatlarında yapılan indirim, Kübayı esir tutan «elektrik ahtapodu»na ağır darbeler indirdi. Amerikan hükümeti ve tekelleri ülkenin ekonomisini felce uğratmağa çabaladıkları bir anda, milli ekonomiyi ve devrimi kurtarmak için Amerikan tekellerinin malı olan şeker ve petrol rafinerilerinin devletleştirilmesi, kaçınılmaz bir zorunluktur. Bütün emperyalist işletme ve şirketlerin millileştirilmesi, Amerikan hükümetinin uyguladığı iktisadi ablukaya, şantajlarına ve saldırılarına bir cevaptı. Devrim böylece, sosyalizm yoluna girebildi.

Amerikan saldırıları sonuçsuz kaldı, çünkü bütün sosyalist ülkeler, özellikle Kübaya petrol veren, şekerini satın alan Sovyetler Birliği, Kübanın yardımına koştu. Emekçilerin yaşama seviyesi çok yükseldi, işsizliğe son verildi, mesken meselesinin çözümüne geçildi. Ülkede okuma yazma bilmiyen kimse kalmadı.

Sömürülmeğe, hakaretlere son veren devrim, eskiden Kübayı boyunduruğu altında tutan tekellerin ve güçlerin ezgisi altında bulunan Lâtin Amerika halklarını heyecanlandırdı, onların desteğini kazandı. Küba devrimi Lâtin Amerikada büyük yankılar uyandırdığı gibi, bütün kıtanın bundan sonraki gelişmesini de etkileyecektir. Küba halkı, Lâtin Amerika halklarına «coğrafi kaderciliği» nazariyesinin temelsizliğini; çağımızda, şartların olgunlaştığı her ülkenin Amerikan emperyalistlerinin egemenliğine son verebileceğini göstermiştir. Küba, tarih huzurunda, şu gerçeği de ispatlamıştır: Halkların desteği, ve sosyalist ülkelerin, özellikle Sovyetler Birliğinin yardımı ile, bir halkın birliği, kararlılığı, kahramanlığı, emperyalizmin saldırılarını ve entrikalarını sonuçsuz bırakabilir. Kübanın milli kahramanı, Fidel Castro'nun dediği gibi: «1917 de Rus devrimi olduğu içindir ki Küba devrimi gerçekleştirebilmiştir. Sovyetler Birliği olmasaydı, Küba — sosyalist devrimi gerçekleştiremezdi.»

Küba, sosyalizmin gittikçe artan etkisiyle tâyin edilen, ve çağımızın başlıca eğilimlerinden biri olan şu gerçeği ispatlamıştır: Tereddüt geçirmeden hareket eden ve uzlaşmaya yanaşmayan emperyalist aleyhtarı bir devrim, şu veya bu şekilde, kısa veya uzun bir süre içinde, sosyalist bir devrim haline gelebilir.

Küba devrimi, Marksist-Leninist partilerin Lâtin Amerikanın geleceği konusunda, yürüttükleri tahminlerin doğruluğunu da ispatlamıştır; belirli bir programları olmamakla beraber, kıtamızda önemli rol oynayan demokratik ve devrimci güçlerin yürüttüğü savaşa yeni yeni olanaklar açmıştır. Kübada sosyalist demokrasi, iktisat ve kültür geliştikçe, halkın refahı arttıkça, Kübe devriminin etkileri daha da büyüyecektir.

Küba devrimi, Amerikanın uyguladığı politikaya ve Lâtin Amerikadaki yönetici sınıfların tutumuna büyük darbeler indirdi. Yenilgiye uğradıklarını itirafa yanaşmayan Amerikan emperyalistleri, tarihi durdurmağa, ters-devrimi Kübaya sokmağa çalışıyorlar. Bu amaçlarını gerçekleştirmek için de, efendileri için her tehlikeyi göze alan kimselerden faydalanıyorlar.

Amerikalı emperyalistlerin baskısı ile, Lâtin Amerika hükümetlerinin büyük çoğunluğu, Küba ile diplomatik ilişkilerini kestiler. Bu dayatmalara boyun eğmiyen Meksika hükümeti, halkların iç işlerine karışmamak ve kendi kaderlerini tâyin etmek hakkı prensiplerine bağlı kalmaktadır. Amerika, Kübayı yalnız bırakmak ve çenber içine almak için, Amerika Devletleri Teşkilatından faydalanıyor.

Bu Teşkilât, Birleşmiş Milletler Anayasasının kabul ettiği prensipleri hiçe sayarak, Kübanın devrimci hükümeti aleyhine kararlar aldı, Kübayı bu teşkilâtтан çıkardı, tehditlerde bulundu.

Fakat Lâtin Amerika halklarıyla işçi sınıfı, Küba devrimini benimsemiştir. Halk yığınları, Kübanın self-determinasyon hakkını savunan siyasi güç ve partilerden başka parti desteklemiyor. Yeni meydana çıkan reformist örgüt ve akımlar bile, Küba devriminin aleyhinde bulunmaktan çekiniyorlar.

Bu şartlar içinde, Amerikan emperyalistlerinin bu anda çevirdiği entrikalar da bundan öncekiler gibi, muhakkak yenilgiye uğrıyacaktır. Ne Amerikan emperyalistleri, ne «İlerleme Birliği»nin «demokratik» programına rağmen iktidarı ellerine geçiren askeri junta lar, ne de bazı hükümetlerin, durumlarını kurtarmak için giriştiği reformlar, yığınları Kübanın devrimci etkisinden koruyabilir.

Emperyalizm aleyhtarı savaş şiddetleniyor

Kübanın bu etkilerini engellemek amacıyla, Amerikan emperyalistleriyle, emirlerinde bulunan hükümetler, Lâtin Amerika halk-

larının yürüttüğü kurtuluş savaşını bastırmak için, ellerindeki korkunç baskı mekanizmasını bir kat daha şiddetlendirdiler. Amerikan emperyalistlerinin yardımı ile, askeri diktatoryalar kurulmakta, ekonomik ve demokratik haklarını savunan işçi sınıfının, emekçi yığınlarının başvurduğu grevleri, hareketleri yasaklayan kanunlar çıkarılıyor, gerçek yurtseverler, takibe uğruyor, işkence ediliyor, hapse atılıyorlar. Bu son yıllar içinde, yüzlerce komünist, yüzlerce devrimciye, demokrata, talebeye, köylüye, işçiye, erkek ve kadına işkence edildi; yüzlerce insan kurşuna dizildi. Cinayetler işliyecek, sabotajlar, askeri darbeler yapacak faşist, yarı-askeri örgütler kuruyor. Pentagon, Lâtin Amerika ülkelerinin silahlı kuvvetlerini işçilere ve halklara baskı yapan tek bir mekanizma haline getiriyor. «İç Cephe» ve «ters-devrimci savaş» prensipleriyle hareket eden bu silahlı kuvvetler, kendi halklarına karşı savaşıyor, hükümetleri birer kukla gibi kullanıyorlar. Amerikan yüksek askeri çevrelerinin dolaysız yönetiminde bulunan bu askeri kuvvetler, ülkelerini savunmak için değil, emekçilere karşı savaşmak için kullanılıyor.

Bu durum, kurtulmak isteyen halklar için, yeni bir zorluk ve acı kaynağı teşkil ediyor. Ama bugün halk hareketini durduracak hiçbir güç yoktur. Küba, bütün bu halklar için kurtuluşun sembolü; savaşmaya kararlı, zafere ulaşmak için birleşmiş bir halkın nelere kadir olduğunu gösteren, cesaret verici bir ilham kaynağı haline gelmiştir.

Geçirdikleri acı tecrübeler, Lâtin Amerika halklarına şu gerçeği göstermiştir: Amerikan tekellerinin ülkelerine sokulması, Lenin'in genellikle emperyalizm için söylediği gibi: «Her alanda gericilik» demektir. Lâtin Amerika halklarının hayatında, her alanda kendini duyuran emperyalist baskı yüzünden, ilerici amaçlar güden her hareket bu baskı ile karşılaşılıyor, ve bu baskıya karşı cephe alarak, pratikte emperyalist aleyhtarı bir savaş haline geliyor.

Bu savaşın başlıca unsuru, *işçi sınıfıdır*. Kıtamızın bütün ülkelerinde grevsiz tek bir gün geçmiyor. 1949—1951-de yıllık ortalaması 2,6 milyona varan grevci tutarı, 1952—1954-de 5,8 milyona; 1955—1957 de 9,1 milyona; 1958-de 11,8 milyona; 1959-da 20 milyona; 1961-de 21 milyona yükselmiştir. Hiç şüphesiz, bu grevlerin amacı daha yüksek ücretler, daha iyi çalışma şartları gibi, ekonomik isteklerin gerçekleşmesidir. Ama öte yandan, işçiler, yeni iş alanlarının açılması, sanayileşme tedbirlerinin kabulü, emperyalist işletmelerinin millileştirilmesi, toprak reformu, demokratik özgürlüklerin tanınması, siyasi tutukluların serbest bırakılması gibi istekler için de savaşıyorlar. Örneğin, Brezilyada, Janio Cuadros hükümetinin devrilmesinden sonra, üç siyasi genel grev yapıldı. 1946-de, Arjantinde işçiler Genel İş Konfederasyonunun kabul ettiği «savaş plânı» uyguluyarak, birçok fabrikayı işgal ettiler, çeşitli hareketler yürüttüler. Böylece işçiler, birçok ekonomik isteği gerçekleştirdiği gibi,

komünist ve peroncu partilerin faaliyetini yasaklayan kararnamele-
rin geri alınmasını da sağladılar.

Köylüler ise, lâtifundaları işgal ediyor, tahliye kararlarına bazan silahla karşı koyuyorlar, bütün üretimi ellerine geçirmek isteyen, emperyalist sermayenin malı olan tekellere karşı savaşıyorlar. Orta Amerikada, köylülerin ve tarım işçilerinin yürüttüğü savaş, milyonlarca hektarlık toprak sahibi Amerikan tekellerine karşı yönelmiştir. Bütün bu savaşlar, işçilerle köylülerin birliğini perçinleştiriyor.

Milli kültürü savunmak için, *aydınlarla öğrencilerin* yürüttüğü savaş, demokratik özgürlüklerin, ekonomik bağımsızlığın, milli egemenliğin savunulması uğrunda yürütülen savaştan ayrılmamaktadır.

Şehirli halk yığınlarının hayat pahalılığına karşı yürüttüğü savaş da, fiat artışına sebep olan büyük tekellere karşı yönelmiştir.

Küçük burjuvazi ile *milli burjuvazi*'nin bazı kesimleri de Amerikan tekellerinden baskısına baş kaldırıyor. Bu unsurlar, toprak reformunu, yabancı şirketlerin millileştirilmesini, demokratik özgürlüklere saygı gösterilmesini ve milli egemenliğin savunulmasını isteyen işçilerin, köylülerin ve aydınların isteklerini desteklemeğe başlamışlardır. Ördunun ve kilisenin içinde bile, bazı demokratik unsurlar bu istekleri destekliyorlar.

Milyonlarca lâtın-Amerikalı, barış, barış içinde yanyana yaşama, eksiksiz genel silahsızlanma uğrunda savaşıyor. Amerikanın, Lâtın Amerikan silahlı kuvvetlerini Kore savaşına sokmak için sarfettiği çabaları sonuçsuz bırakan yığınların baskısı olmuştur. Tek bir hükümet, Kolombiya hükümeti, sembolik bir kıta göndermiştir.

1963-de, bütün Lâtın Amerika hükümetlerinin nükleer denemelerin kısmen yasaklanması ile ilgili Moskova Anlaşmasını imzalamaya zorlayan, yine yığınların baskısı olmuştur. (Bu anlaşmayı imzalayan ilk Lâtın Amerika, Brezilyada Goulart hükümetidir.)

Nükleer silahlanmaya karşı yürütülen güçlü yığın hareketinin etkisiyle, birçok hükümet — bu arada Meskika hükümeti, Lâtın-Amerikayı atomsız bölge haline getirme teklifinde bulunmuştur.

Emperyalist aleyhtarı hareketler, her ülkenin özel meselelerine göre, değişen bir nitelik taşır. Panama halkı, Amerikan süngülerine meydan okuyarak, egemenliğini bütün topraklarında ve kanalında tanıtmak istiyor. Kendi egemenliği namına iç işlerine karışmamak prensibini inatla savunan Meksika, Amerikan iş adamlarının Mak-sika topraklarının tuzla haline getirmesini; Amerikan hükümetinin, Lâtın-Amerika nom maddelerinin fiatlarını ve kotalarını indirme, gümrük tarifelerini yükseltme politikasını protesto ediyor.

Venezuelada, Guatemalada, devrimci, güçler silahlı savaş yürütüyor, Kolombiyada, Marquetalia köylü çetecileri, Amerikanın elinde

birer alet haline gelmiş hükümetin ve gericilerin zorbalığına ve terörüne karşı kahramanca savaşıyorlar.

Bu büyük emperyalizm aleyhtarı akıma, yukarıda sözünü ettiğimiz Arjantinli işçilerin yürüttüğü hareketleri. Uruguay işçi sınıfının, isteklerini gerçekleştirmek için yürüttüğü savaşı, kahraman Kübayı savunmak için düzenlediği muazzam nümayişleri de katmalıyız. Anti-emperyalist savaşta çok önemli rol oynayan Brezilya demokratik ve milli hareketinin ileri sürdüğü istekler ise şunlardır: Yabancı sermaye yatırımlarının sınırlandırılması, Amerikalı sermayedarların elinde bulunan kamu hizmetlerinin millileştirilmesi sosyalist ülkelerle ticaret ilişkilerinin kurulması, ülkenin toplumsal ve ticari yapısında gereken köklü dönüşümlerin gerçekleştirilmesi. Bu istek ve program karşısında endişeye düşen Amerikan yönetici çevreleri, Goulart hükümetini deviren komployu hazırladı. Şilide, emperyalizme karşı saavaşan ilerci ve demokratik güçlerin iktidarı ellerine geçirmelerine ramak kaldı: Son Cumhurbaşkanı seçimlerine Amerikan tekellerinin malı olan bakır madenlerinin millileştirilmesi şiarı ile giren bu güçler, 1 milyon oy almıştır. Bolivya'da, Paz Estensoro rejiminin devrilmesinde büyük rol oynayan devrimci maden işçileri, ülkeyi demokrasi ve ilerleme yoluna yöneltemge çalışıyorlar Costa Rica'da, demokratlar gerici bir hükümet darbesi ihtimaline karşı halkı uyarıyorlar. Ekuator, Honduras, Dominika Cumhuriyeti, Salvador halkları, halkın menfaatlerine ihanet eden, hattâ «İlerleme Birliği» nin tavsiye ettiği reformlara karşı cephe alan, Amerikanın uşaklığını eden hükümetlerinin politikasına karşı şiddetle savaşıyorlar. Haiti'liler, diktatör Duvalier'ye; Paraguay'lılar, diktatör Stroessner'e; Nikaraguaylılar da René Schick'in kukla rejimine karşı savaşımağa devam ediyorlar.

Ama kıtamızın bütün ülkelerinde ortak savaş şekilleri, ortak şiarlar da var. Bunların en önemlisi, Kübayı savunma savaşı, Küba devrimiyle sayanışma nümayişleridir. Bu savaş ve nümayişleri düzenliyen, Lâtin Amerikanın Marksist-Leninist partileriyle, devrimci ve demokratik güçleridir. En kritik anlarda, bu hareket, bütün kıtamızı sarsan bir devrimci infilak halini almıştır. İşçi sınıfı, köylüler, ilerici aydınlar, devrimci küçük-burjuvalar, emperyalistlerle ortaklarına karşı. «Kübaya ellerinizi sürmeyin! Küba devrimi kendi öz devrimimizdir! Kübaya evet, Yankilere hayır!» şiarlarıyla muazzam nümayişler düzenlediler.

Arjantin'de işçi nümayişleri, Uruguay'da işçi hareketleri, Şilide genel grevler, Rio de Janeiro'da, Lima'da, La Paz'da, Bogota'da Quito'da, Guayaquil'de, Panama'da, San José'de, San Salvador'da, Tegucigalpa'da, ve daha birçok şehirdeki nümayişleri; Küba buhranının en çetin anlarında Karakas ve Guatemala'nın sokaklarında, emekçi yığınlarının, hükümet kuvvetlerine karşı yürüttüğü savaşlar, Vaşing-

tonun emrindeki hükümetleri sarsmıştır. Öğrenci nümayişleri, Lâtin Amerikanın en tanınmış şahsiyet ve aydınlarının Kübayı destekliyen mesaj ve protestoları, Amerikan politikasını açıkca suçlamıştır.

San Jose, Costa Rica ve Punte del Este konferansları toplandı; Amerikan ücretli askerlerinin Playa Giron'a çıkartma yaptıkları sırada, ve bütün Küba buhranı süresince, düzenlenen büyük nümayişler ve dayanışma günleri, emperyalistleri endişeye düşürdü. Halkların baskısı karşısında, Lâtin Amerika hükümetleri, Küba ile diplomatik ilişkilerini kesme kararını bir müddet sürüncemede bırakmak zorunda kalmıştır. Amerikan emperyalistleri, şantaja baş vurarak, tereddüt geçiren hükümetlere baska yaparak, Brezilya hükümetini devirterek OEA'nın Şili, Uruguay, ve Bolivya hükümetleri üzerindeki baskısını arttırarak emellerine vardı.

Emperyalist aleyhtarı savaşın genişliği, aldığı şekil çeşitliği, ülke çapında olduğu kadar kıta çapında da çok farklı olan toplumsal ve siyasal güçlerin hareket birliğine çok elverişli bir alan hazırlamaktadır. Yığınlar gibi; uzağı gören namuslu yönelticiler de, bütün emperyalist aleyhtarı güçlerin birliğini perçinleştirmek, hareket birliğini sağlamak zorunluğunu günden güne daha iyi anlıyorlar.

Birbirinden çok farklı, çoğunlukla çok çetin şartlar içinde hareket eden kominist ve işçi partileri, emperyalistlere karşı yürütülen savaşın en saflarında bulunmaya, birliği sağlayan başlıca unsur olmaya çalışıyorlar.

Sovyetler Birliği ile diğer sosyalist ülkelerin elde ettiği büyük başarılar; devrimci Küba'nın kahramanlığı, Marksist-Leninist fikirlerin yığınlar arasında yayılmasını kolaylaştırıyor. Her gün yüzlerce binlerce yeni savaşçı saflarımıza katılıyor. Bu büyük başarı, amerikan emperyalizminin ezgisi altında bunalan milyonlarca Lâtin-Amerikalının, kurtuluş egemenlik ve kalkınma umutlarını bağladığı kominist ve işçi partilerinin günden güne artan etki ve üye sayısı ile dile gelmektedir.

Federal Almanya Cumhuriyetinde sosyal – ekonomik değişiklikler ve Marksist-Leninist’lerin yeni ödevleri

Joseph Schleifstein

»... Şu inkâr edilmez gerçeği aklımızdan çıkar-
mamalıyız: Marksizm, hayatı, gerçeğin konke-
te olaylarını hesaba katmalıdır; her nazariye gibi,
olsa olsa temel ve genel olanı gösterebilen,
hayatın karışık, çok yönlü niteliği hakkında
ancak bir fikir verebilen bir nazariyeye dört
elle sarılmamalıyız.«

Lenin. »Taktikle ilgili mektuplar«

Çağımızda, özellikle son on yıldan bu yana, ekonomide, sınıf yapısında, siyasi ve ideolojik hayatta meydana gelen büyük değışikliklerin doğru olarak değerlendirilmesi; kapitalist ülkelerde — özellikle çok gelişmiş olanlarda — işçi sınıfının ve ilerici güçlerin yürüttüğü savaş için, olağanüstü bir önem taşıyan teorik bir zorunluktur. Bu değışiklikleri inceliyemezsek, bunları hesaba katmazsak, sosyal ve demokratik dönüşümleri gerçekleştirmek; emekçi yığınlarını sosyalist devrime yöneltmek için yürüttüğümüz savaşta, bugün güçler dengesinde sosyalizm lehine, emperyalizm aleyhine oluşan değışimlerden yararlanamayız. Dogmatizme ve durgunluğa düşman, canlı, yaratıcı bir doktrin olan Marksizm-Leninizme göre işçi sınıfının devrimci partisi, doğru bir taktik, hatasız bir strateji tâyin ve tesbit edebilmek için, evrim halindeki objektif toplumsal gerçeğin bilimsel incelenmesini yapmak zorundadır. Lenin’in dediğı gibi: «Belirli bir toplumdaki, ayrıklık gözetmeden, bütün sınıf ilişkilerinin bir bütün olarak tetkik edilmesi; bunun sonucu olarak, bu toplumun gelişme derecesinin objektif olarak bilinmesi; bu toplumla diğer toplumlar arasındaki ilişkilerin ve bağların incelemesiyle, öncü sınıf ancak, doğru bir taktik tâyin ve tesbit edebilir!» Bu ödevini yerine getiren Marksizm, işçi sınıfının ve halk kitlelerinin hareketine yön veren bir kılavuzdur.

1. Federal Almanya Cumhuriyetinde iktisatta ve sınıf yapısında meydana gelen değişiklikler

Çok gelişmiş diğer kapitalist ülkelerde olduğu gibi, bugün Federal Almanya Cumhuriyetinde ekonomide ve sınıf yapısında görülen yeni nitelikler arasında (Marksist-Leninist Partinin uygulayacağı strateji ve taktik bakımından) en önemlileri hangileridir?

Ekonomik düzende en önemli değişiklik, tekelci kapitalizmin devlet tekelci kapitalizmi haline gelmesidir. İkinci büyük değişiklik ise, bilimsel ve teknik devrimlerin, üretimdeki artışın, yeni sanayi kollarının doğması, ticaretle, ulaşım ve kamu hizmetlerindeki büyük gelişmenin etkisiyle, fevkalade gelişen üretim güçlerinin, sınıf yapısında meydana getirdiği değişikliktir.

Bugün Federal Almanya Cumhuriyetinde, iktisadın en büyük özelliği Devlet tekelci kapitalizminin hâkimiyetidir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, Batı Almanya sermayesi, emperyalistlerin yardımı ile yeniden kuvvetlenince, üretimin ve sermayenin belirli ellerde toplanması ve merkezileştirilmesi süreci çok hızlandı. Otomobil, elektrik makineleri, kimya, petrol, çelik, maden endüstrileri gibi başlıca sanayi kolları, bankalar, sigorta şirketleri, çoğunlukla birbirine bağlı olan birkaç dev tröstün eline geçti. Bugün Batı Almanya'da sanayide çalışan bütün işçi ve memurların % 32'si, en büyük tröstlerin hizmetindedir. Sayıları 40'ı geçmeyen bu tröstler, Batı Almanya endüstrisinin % 42'ini temsil ediyor. Ekonomik gücün bu kadar bir çevrenin elinde bulunması, devletin tekellerle yürüttüğü işbirliğinin sonucudur.

Bugün Batı Almanya'da devlet, en önemli ekonomik ödev ve yetkilerini, en kuddretli tröstlerin yararına kullanmaktadır. Devlet bütçesi yolu ile, milli gelirin aşağı yukarı % 40'i çeşitli vergiler, yardımlar, yatırımlar, araştırmave ihracat primleri şekli altında tekelci sermayenin eline geçmektedir. Devletin verdiği siparişlerde, arslan payı daima tekellerindir. Devlet işletmeleri, büyük tekelci endüstriye, elektrikte, taşıma işlerinde, ucuz tarifeler sağlıyor, iptidai maddeleri onlara daha ucuza satıyor. Çok büyük yatırımlar gerektiren sanayi kolları, devlet parasıyla kurulmaktadır. Ama bu kollar kâr getirmeye başladığı anda, tröścü efendiler bunların özel sektöre aktarılmasını ısrarla istiyorlar.

Batı Alman emperyalizminin taşıdığı saldırgan niteliğin temel ekonomik nedenleri, ülkenin ekonomik gücü (Federal Almanya Cumhuriyeti, ekonomik bakımdan, Amerikadan sonra gelen en güçlü emperyalist ülkedir) ile, etki alanının darlığı arasındaki çelişmedir. Batı Almanya emperyalistleri, Alman topraklarının üçte çirinde sosyalizmin kurulmasına, Doğu Avrupa sosyalist ülkelerinde etkisiz kalmaya bir türlü razı olamıyorlar. Batı Almanya'da uygulanan

militarist politikanın, demokrasiye indirilen darbelerin asıl sorumlusu, tekelci sermayedir.

Federal Almanyanın bir başka özelliği de, tekellerle devlet arasında yürütülen işbirliğinin alsığı «kişisel» şekilleridir. Hükümet içinde, Bundestag'da, hükümet partilerinin yöneticileri arasında, büyük tröstlerin temsilcileri bulunuyor. Örneğin, Bundestag'da temsil edilen büyük tekelci şirketler arasında eski İ. C. Farben şirketinin yerine geçen Farbwerke Hoechst AG; Thyssen, Flick, Haniel, Klöchner, Stumm, Gelsenkirchener Bergwerke AG, Oetker şirketleri bulunuyor. İşverenler konfederasyonu başkanı, eski nükleer endüstri bakanı Balke; Sanayiciler Federasyonu Başkan yardımcısı Menne; Kimya Sanayi Federasyonu Ticari Müdürü Löhr büyük işveren sendikalarının Bundestag'daki temsilcileridir. Bundestag'da bulunan 251 Hristyan-Demokratın onyedisi, büyük şirketlerde, tröstlerde müdürlük ve idare müdürlüğü yaparlar; yirmisi tröstlerde müşavirdir. Bu konudaki istatistikler eksik olmakla beraber, Hristyan-Demokrat Meclis Grubundan 55 milletvekili, çeşitli şirketlerin yönetim kurullarında çalışır. İşverenler sendikalarının övünerek belirttiği gibi, istemedikleni tek bir kanun Parlâmentodan çıkamaz. Devlet tekelci sermayesi sisteminde ülkelerarası iktisadi teşekküller de büyük bir rol oynamaktadır. (Özellikle, ekonomik bakımdan ortaklarından çok daha güçlü olan Batı Almanya tekellerine, militarist ve saldırgan politikalarına büyük bir gelişme alanı sağlayan Ortak Pazar.)

Devlet tekelci sermayesi, kapitalist toplum içindeki gelişmeleri keskinleştiriyor. İşçi sınıfının menfaatleri olduğu kadar, geniş halk tabakalarının menfaatleri de; *egemenliği ellerinde tutmak, kârlarını artırmak isteyen ufak bir tekelci grubunun menfaatleri ile gelişme halindedir.* 4 Eylül 1964 tarihli, gerici *Christ und Welt* gazetesi şu gerçeği açıklamak zorunda kalmıştır: Tekelci şirketlerin idare meclislerinde, yöneticileri arasında bulunan 94 büyük iş adamı, Batı Almanyanın bütün ekonomisini ellerinde tutmakta; böylece siyaseti ve ülkenin bütün hayatını etkilemektedir.

Genellikle çok gelişmiş kapitalist ülkelerde, özellikle Federal Almanya Cumhuriyetinde meydana gelen değişiklikler, Marks'ın, kapitalist toplumda, sınıf yapısının gelişmesiyle ilgili tahminlerini doğruluyor. Marksist-Leninistler, bu değişiklikleri dikkatle izlemek; bunları hesaba katmak, sonuçları çıkarmak zorundadırlar. Leninin belirttiği gibi: «Bir Marksist, sınıflar arasındaki ilişkileri devamlı şekilde incelemelidir. «Kapitalist sınıf yapısının kutuplanması devam etmektedir. Bugün Federal Almanyada işçi, memur, devlet memuru olarak çalışanların sayısı 21,5 milyona yükselmekte dir. Bu sayıya çalışanların ailelerini, bu tabakalara dahil olan emeklileri de katarsak, bu çevrelerin, bütün ülke halkının % 80'ini temsil ettiğini

görürüz. En yüksek maaş ve ücretleri alan memur ve devlet memurlarının orta tabakalara girdiğini kabul etsek de, yine de proletarya, halkın üçte ikisini içine almaktadır. Kalan üçte birinin üçte ikisini teşkil eden, işçi kullanmayan, şehir ve köy emekçilerinin orta tabakalarıdır.

İşçi sınıfının bileşiminde de büyük değişiklikler olmuştur: İşçi sayısı, mutlak sayı olarak, artmıştır, ama memur ve devlet memuru sayısı çok daha hızlı bir tempo ile artmaktadır. 1950—1961 yılları arasında, çalışan halk içindeki işçi oranı % 50,7'den % 48,7'ye düştü; oysa memur sayısı % 16,1'den, % 22,6'ya yükseldi; devlet memuru sayısında ise, % 4 ile % 6 arasında bir artış görülmüştür. Şu noktayı da belirtmeliyiz: Bazı tröstler, işçilerinin bir kısmını — aynı işi yapmağa devam ettikleri halde — memur olarak göstermektedir.

İşçi sınıfının yapısında meydana gelen, üzerinde dikkatle durmamız gereken, diğer önemli değişiklikler şunlardır: Milli ekonominin çeşitli kolları arasında, üretim alanlarında çalışanlara oranla, ticaret, kamu hizmetlerinde, devlet mekanizmasında çalışanların sayısı artmıştır. Bilimsel ve teknik devrimlerin sonucu olarak, çağdaş sanayi kollarında (özellikle elektrik makineleri, makine, kimya endüstrilerinde) çalışan emekçilerin oranı yükselmiştir. Tekstil endüstrisi, maden ocakları gibi geleneksel endüstri kollarında çalışanların oranı düşmüştür. Tarım işçilerinin sayısı çok azalmıştır. Bunlar bugün genel işçi sayısının ancak % 3,2-ini teşkil ediyorlar. Çalışan kadınlar (işçi, memur, devlet memuru) ın sayısı ve oram oldukça artmıştır. Kadınlar bugün işçilerin üçte birini, memurların yüzde ellisini teşkil ediyorlar.

İşçi ve memur sayısında görülen bu artış, sadece çalışan kadın sayısının artmasından ileri gelmiyor. Bu artışın asıl sebebi, yüzbinlerce, küçük köylünün, «serbest» esnafın, Doğu Almanyadan gelmiş «serbest» emekçinin proleterleşmesidir. (Doğu Almanyadan gelenler arasında, çalışabilecek durumda olanlarda işçi oranı % 38'den % 70'e yükselmiştir.)

Bugün Federal Almanyada, kalifiye işçi istemiyen işlerde kullanılan 1 milyona yakın yabancı işçi bulunmaktadır. Ücretler arasındaki farklar çok büyüktür. (Çeşitli kollar arasında; kalifiye ve kalifiye olmıyan işçiler arasında; kadın işçilerle erkek işçilerin aldığı ücretler arasında vb.) işçi sınıfının yapısı, genel olarak, toplumsal durumu; yeni üretim metodlarının etkisi altındadır. (Özellikle genel veya kısmi otomatizasyon; hızlı çalışma temposu; sınır hastalıkları; bugünkü elverişli ekonomik şartların gizlediği toptan yol verilme vb.)

Bütün bu değişiklikler, işçi sınıfındaki çeşitli tabakaların suurunu: kapitalist işverene ve devlete karşı takındıkları tutumu; sendikalara

katılma isteklerini; işçi sınıfının geleneksel isteklerini, savaş metodlarını benimsemelerini etkilemektedir.

Sendikalar ve burjuva sosyalogları tarafından hazırlanan incelemeler, etüdler, işçi sınıfında hâkim olan düşünce ve görüşler hakkında ilginç bilgi vermektedir. (Sınıfların, sınıf çelişmelerinin artık ortadan kalktığını iddia eden bütün propagandalara rağmen). Sendikalar Konfederasyonun çıkarttığı *Gewerkschaftliche Monatshefte* dergisi, bir sosyologun işçilerle yaptığı konuşmayı yayınladı. İşçilerin sorulara verdiği cevaplardan örnekler verelim: «Kapitalist rejim var oldukça, otomatizasyon işçilere hiçbir fayda sağlamaz, ancak zarar verir...» «İktisatta hüküm süren karışıklığa son verilse, toplumsal gelirden bize düşen payı alabilirdik...» «Günlük hayatımız başkalarının keyfine tâbi olursa, işimizde haklarımızı savunmak mümkün olmazsa, özgürlük lâfi edilebilir mi acaba?...» «İşletmedeki en ufak vidayı biz biliriz, yıllırdır şurada çalışırız, ama söz hakkımız yoktur. Efendiler yine efendilerdir, biz ise hammaldan başka bir şey değiliz...»

Kısa bir süre için fabrikada çalışmış genç papazların yayınladığı bir kitapta şunları okuyoruz: «Sınıf savaşı bitmiş değildir. Elli yıl önce olduğu gibi, bugün de işçi, şuurlu bir şekilde değilse bile, bu savaşı yürütmektedir. İşçi sınıfına bu savaşı zorla yürüten kapitalist rejimdir.»

Hiç şüphesiz, bu evrimin tarihsel eğilimi, işçi sınıfının genişlemesi ve derinleşmesi; işçi hareketinin daha büyük bir hızla gelişmesidir. Bununla beraber bu eğilim düz bir hat izlemiyor. Meydana gelen sosyal değişiklikler yeni sorunlar ortaya çıkarıyor, emperyalizm aleyhtarı savaşa yeni güçlükler doğuruyor. Örneğin, işçi sınıfının hızla artan kesimleri (teknik hizmetlerde ve ticaretle çalışan memurlar, kadın işçileri, kamu hizmetlerinde çalışan emekçiler) sanayiye çalışan proletaryaya oranla daha az şuurludur. Kapitalist rejimin iç yüzünü hâlâ görememiş olan bu tabakalar, sendika örgütlerini, siyasal savaşı lüzumsuzlaştıran «kişisel şans» ve «sınıflar arasında işbirliği» olanaklarına inanmaktadır. Bu eğilimden doğan sorunları ve güçlükleri bir kat daha keskinleştiren önemli bir etken de şudur: Bu son onbeş yıl içinde Federal Almanyadan ekonomik hayatına giren genç işçi ve memur kuşağı, kapitalist iktisadı, elverişli, pek değişmiyen şartlar içinde tanındılar.

Şehirli ve köylü orta tabakalarının yapısında da önemli değişiklikler meydana gelmiştir. 1950'den 1961'e kadar, hükümetin uyguladığı iktisadi siyasetin etkisiyle daha da hızlandırılan merkezileşme sürecinin sonucu olarak, 945.000 «serbest» köylü tarım alanını terketmiştir. Böylece, Batı Almanyada çalışan köylü tutarı ancak 3 milyona varmaktadır (emekçi sayısının % 12 si). Bununla beraber köylüler, eskisi gibi, önemli bir toplumsal güç teşkil ediyorlar. Son za-

manlarda Ortak Pazarda tarım ürünlerinin fiatıyla ilgili tartışmalarda görüldüğü gibi, Federal Almanya hükümeti bu gücü hesaba katmak zorundadır...

Köylülerin ve şehirli orta tabakaların toplumsal durumunda başlıca özellik, bu unsurların tekelci sermayenin baskısını günden güne daha çok duymasıdır. Ürünlerini çok düşük fiata satan köylüler, tarım makinelerine, araçlarına, gübreye büyük endüstrinin zorla kabul ettirdiği git gide artan fiyatlar ödüyorlar. İşletmelerini yenileştirmek için büyük krediler açtırmak zorunda kalan köylüler bankalara çok borçlanmışlardır. Üstelik, Ortak Pazar çerçevesi içinde, büyük endüstri tröstlerinin çıkarlarını koruyan hükümet, köylülerin menfaatlerini feda ediyor. Zahire ürünleri fiyatlarının tartışılması bunu bir kere daha göstermiştir. Öte yandan, vergi sistemi de orta tabakalara ağır bir yük olmakta, büyük işletmeleri korumaktadır.

Hizmetler alanında ve ticaret sektöründeki küçük işverenler görünüşte bağımsızdır. Ama gerçekte bunlar da, petrol, bira, otomobil, elektrik makineleri tröstlerinin egemenliği altında bulunuyorlar. Çeşitli şubeleri olan büyük mağazalar, büyük gıda pazarları birçok küçük tüccarı piyasadan çekilmek zorunda bırakıyor. Küçük ticaretin, genel ticaret hacmindeki payı, günden güne azalmaktadır. 13 perakende ticaret tröstü, 250.000 küçük perakendeci tüccar kadar iş yapmaktadır. Resmi istatistiklerden anlaşıldığına göre, 1950—1961 yılları arasında sermayenin belirli ellerde hızla toplanmasının sonucu olarak, 250.000 küçük üretim işletmesi (ufak endüstri işletmeleri ve atelyeler) kapanmak zorunda kalmıştır.

Orta tabakaların iktisadi yapısında ve toplumsal durumunda meydana gelen büyük değişiklikler, İşçi hareketine, bu tabakaları ortak bir harekete sürüklemek olanaklarını sağlamaktadır. Özellikle köylüler hükümetin uyguladığı iktisadi politikadan memnun değildir. Bu hoşnutsuzluklarını şiddetli protesto hareketleriyle belirtmektedirler.

Sayıları gittikçe artan fikir işçileri, özellikle bilimsel ve teknik devrimlerin etkisiyle çoğalan teknik unsurlar, günden güne daha önemli bir rol oynamaktadır. 1962'de mühendislerle çeşitli teknisyenler, endüstride çalışanların % 7,6'ını teşkil ediyorlardı. En önemli sanayi kollarında, bu oran % 11,1—18,3'e yükseliyordu.

Sosyal ve maddi durumları bakımından işçi sınıfına bağlı olan bu aydınlarla işçileri birbirlerinden ayıran geleneksel peşin hükümlerden ileri gelmektedir. Askeri amaçlara muazzam para ve enerji kaynaklarını ayıran, bilimsel ve teknik devrimleri halkın yararına kullanmayan kapitalizmin, kültüre düşmanlık ettiği, insanlığın ilerlemesini frenlediği artık anlaşılmıştır. Bu da, aydınların siyasal gelişmesine şiddetle tesir eden önemli bir etkidir. Burjuvazinin yapı-

sında bile önemli değişiklikler olmaktadır. Bugün birçok orta ve küçük işletme, sadece büyük endüstriye mal satabildiği için, ona tamamiyle bağlıdır. İşletmelerinin teknik donatımını yenilemek için büyük masraflarda bulunan bu küçük ve orta sanayicilerin durumu günden güne bozulmaktadır. Devletten pek az sipariş alırlar, vergi sistemi, kredi politikası aleyhlerine işlemektedir.

Bu ortam içinde, tekelci olmıyan burjuva çevrelerinde, tekellere ve hükümete karşı, hattâ yönetici çevrelerin saldırgan dış politika-sına karşı, duyulan hoşnutsuzluk artmaktadır.

Çok gelişmiş kapitalist ülkelerde oluşan bu süreçler sınıf çelişme-lerini, ekonomik çatışmaları keskinleştiriyor, yenilerini yaratıyor.

II. Alman Komünist Partisinin izlediği strateji ve taktikte ortaya çıkan yeni durum

Çok gelişmiş kapitalist ülkelerin yapısını ve ekonomisini değiştiren yeni etkenler, komünist partilerinin stratejisini ve taktikini de etkilemektedir. Komünist partileri bu değişikliklerden sonuçlar çıkarmakta, ülkelerinin tarihsel ve milli şartlarına uygun hareket şekil ve metotları tâyin ve tesbit etmektedirler.

Bugün bu komünist partilerinin önüne çıkan en önemli meseleler şunlardır: *Halk güçlerini, ilerici kuvvetleri birleştirmek; bu güçleri devrimci ve sosyalist durumlara getirebilecek aşamaları tesbit etmek; sosyalist devrimin ilk dönemini teşkil edecek köklü toplumsal ve demokratik dönüşümleri kabul ettirmek olanaklarını incelemek.* Lenin, demokratik devrimle sosyalist devrim arasında — özellikle demokratik devrim hareketi, işçi sınıfının yönetiminde bulunursa — aşılmaz bir duvar olmadığını ısrarla belirtmiştir.

Bugün Alman Komünist Partisinin izlediği politikanın temeli şudur: Tekellerle çeşitli halk tabakaları arasındaki çelişme, ülkede başlıca çelişme haline gelmiştir.

Federal Almanyada, işçi hareketinin ve bütün demokratik güçlerin yakın amacı, bugün, tekelci sermayenin militarizmin haki-miyetini yenilgiye uğratmak; bütün halk güçlerinin; işçi sınıfının, köylülerin aydınların, orta şehirli tabakaların, barış taraftarı burjuva çevrelerin destekliyeceği, demokratik, barıştan yana bir rejim kurmaktır. Hiç şüphesiz, bu rejim, sosyalist bir rejim değil; işçi sınıfının yönetimi altında bulunan, geniş halk yığınlarının isteklerini gerçekleştiren yeni demokratik bir rejim olacaktır. Alman Komünist Partisinin 1963 Kongresinde kabul edilen programda açıklandığına göre, bugünkü Anayasa temeline dayanacak olan bu rejim, Anayasanın kabul ettiği demokratik ve sosyal prensiplerle, gerçek toplumsal ve siyasal durum arasındaki büyük ayrılıkları ortadan kaldırılabılır. Programda belirtildiği gibi: «Alman Komünist

Partisi, bu yeni demokratik rejim çerçevesi içinde, büyük kapitalist tekelleri canevinden vuracak, köklü, toplumsal dönüşümlerin gerçekleştirilmesini istemektedir. 1945 yılında büyük çoğunluğun beklediği; sendikaların programında ve bazı bölgesel Anayasalarda yer alan toplumsal reformları, bu yeni rejim gerçekleştirecektir. Büyük sanayi ve banka tröstleri, büyük sigorta şirketleri millileştirilip, demokratik bir yönetim ve kontrol altına alınacaktır. İşçilerin, memurların, işletme kurullarının, ve sendikaların, üretimin ve ekonominin yönetimine katılma hakkı, sendikaların istediği şekilde, garanti altına alınacaktır.»

İşçi sınıfının ve bütün ilerici güçlerin desteklediği bu program ve bu demokratik rejim uğruna yürütülen savaş belirli dönemlerden geçmelidir; bu savaş işçi sınıfının hareket birliğini; demokratik ve toplumsal istekleri savunmak üzere bütün tekel aleyhtarı güçler arasında geniş bir ittifak gerektirmektedir. Partimiz bu zorunlukları biliyor.

Bugünkü ortamda, bu savaşın gelişmesi, genişlemesi ve derinleşmesi için gereken başlıca şartlar şunlardır:

Federal Almanyada gerçekten milli ve demokratik yeni bir politikanın ilk şartı, militarizme karşı, tehlikeli ve neticesiz kalmağa mahkûm intikam politikasına karşı savaş yürütmektir. Saldırgan emperyalist güçlerin, yeni bir harp çıkarmak için sarfettikleri çabalara engel olmadıkça, temel sorunlarından hiç birine çözüm yolu bulunamaz, Almanyanın birleşmesi yolunda hiçbir adım atılamaz. Alman milli meselesinin kilit noktası budur.

Bilindiği gibi, Batı Almanya emperyalizmi bugün çok güçlüdür. NATO'nun içinde en önemli noktaları eline geçirmektedir. Başlıca amacı, NATO'nun çok taraflı nükleer gücü yolu ile, atom harbini çıkarabilecek duruma gelmektir. Yöntici çevreler, Demokratik Almanyayı ve Polonyanın batı bölgelerini ele geçirmek üzere, müttefiklerini de sürükleyebileceği bir macera tasarlıyor. Bu amaçla, Amerikan emperyalistlerinin Kongoda, Güney Vietnamda giriştiği saldırgan savaşlara katılıyorlar, büyük miktarda silah satın alarak Amerikan silah tröstlerinin dostluğunu kazanmağa çalışıyorlar; bu hizmetlerine karşı da hükûler silahlara sahip olabileceklerini umuyorlar.

Batı Almanya emperyalistlerinin izlediği, Avrupa barışı devamlı bir şekilde tehdit eden, iki Alman devleti arasındaki uçurumu gittikçe derinleştiren bu intikam politikası, Federal Almanyanın demokratlaşmasına da engel oluyor.

Son zamanlarda, iki Almanyanın birleştirilmesi meselesi, militarist ve intikamcı politikaya karp yürütülen savaşta, ilk plânda gelmektedir. Adenbauer'le Erhard'ın izlediği «kuvvet politikası»nın hiçbir sonuç vermiyeceği artık anlaşılmıştır. İki Almanyanın bir-

leşmesi konusunda, Bonn'un ileri sürdüğü ve Demokratik Almanya'nın Federal Almanyaya ilhakını şart koşan plânı, tam bir başarısızlığa uğramıştır. Demokratik Almanya Cumhuriyeti bugün çok kuvvetlidir; ekonomi ve tarım alanında sağladığı başarılar günden güne artıyor; Sovyetler Birliği ile tarihsel bir anlam taşıyan bir dostluk ve işbirliği anlaşması imzalandı; dünya politikasında oynadığı rolün önemi günden güne artıyor. Batı Almanya halkı, nükleer silahlar istenmekle, intikamcı kampanyalar yürütülmekle, birleşme yolunda yeni yeni engeller çıkacağını artık anlaşımıştır. Bugün Bundeswehr'in başkanı olan, eski nazi generallerinden Trettner'in teklif ettiği korkunç plânın temeli, Federal Almanyanın doğu sınırlarını atom maynalarıyla kuşatmaktır. 1964 yılı Aralığında açığa vurulan bu plân, Federal Almanya halkında büyük bir tepki uyandırdı, ve Bonn hükümetinin birleşme projelerinin gerçek niteliğini gösterdi. İki Almanyanın birleşmesini hazırlayacak şartlar, dünyadaki gerginliğin azalması, silahsızlanmanın gerçekleşmesi, iki taraflı konuşmalar yoluyla gerçekleşecektir. Demokratik Almanya hükümetinin, iki Alman devleti arasında iş ilişkileri kurmak ve karşılıklı anlayışı sağlamak amacını güden olumlu teklifleri, Federal Almanyada büyük bir ilgi uyandırmaktadır.

Bununla beraber, Federal Almanyada barışçı bir politikayı açıkça savunanlar, bu uğurda aktif bir savaş yürütenler, örneğin, Paskalya Yürüyüşü gibi barışçı gösterilere katılanlar azınlık halindedir. Siyasal ve toplumsal hayatın birçok alanında olduğu gibi, bu alanda da olumlu kararlar alınıyor, ama bu kararları gerçekleştirmek için harekete geçilmiyor. Bu gecikmenin sonuçları, demokratik güçler için büyük bir tehlike teşkil etmektedir.

Partimizin kanaatine göre, bu gecikmeyi kapatmak; çok taraflı nükleer güce karşı, barış içinde yanyana yaşamak politikası, silahsızlanma, Demokratik Alman Cumhuriyetiyle gerçekçi münasebetlerin kurulması uğruna savaş yürütmek üzere barıştan yana olan bütün güçleri birleştirmek, ödevimizdir. Partimiz, militarizme karşı yürütülen savaşın, Alman halkının milli menfaatleri uğruna yürütülen savaşın birbirinden ayrılamıyacağını belirtmektedir.

Anayasanın ve demokratik hakların savunulması; demokrasinin gerçekleştirilmesi ve genişletilmesi ile ilgili bütün meseleler, Federal Almanya Cumhuriyetinde gerçekten demokratik ve barıştan yana bir rejim kurmak için yürütülen savaşta olağanüstü bir önem taşımaktadır. Almanyadaki ilerici güçlere düşen en basta gelen, en önemli ödev, bugün, Anayasada kabul edilen demokratik haklara karşı işlenen en tehlikeli salıdıryı Sıkı Yönetim kanunlarının çıkmasını engellemektir. İlkbahardan önce Parlâmentodan geçirmek istedikleri bu kanunlar, iktidarı ellerinde tutanlara diktatorya yetkilerini sağlayacaktır.

Sosyal-Demokrat Partisinin içindeki direnişe rağmen, parti yöneticilerinin bu konuda hükümeti desteklemeleri, onunla işbirliği yapmaları, işçi sınıfının ve genellikle demokratik güçlerin bu kanunlara karşı yürüttüğü savaşı kösteklemektedir. Sosyal-Demokrat yöneticileri bu kanunlara karşı koyan sendikalara büyük darbeler indirdiler. Anayasada her hangi bir tadilat yapacak bir kanunun kabul edilebilmesi için mutlak çoğunluk gerektiğine göre, Sıkı Yönetim kanunlarının kabul edilip edilmemesi Sosyal-Demokrat Meclis Grubunun davranışına bağlıdır. Sosyal-Demokrat milletvekilleri Parlâmentonun üçte birini teşkil ettiklerine göre, Anayasaya aykırı düşen bu kanunların reddedilmesi bu Partinin elindedir. Simdi bütün mesele, büyük sendikaların (özellikle maden ve kimya sendikaları) bu konuda aldığı olumlu kararları, şiddetli bir protesto hareketine temel olarak kullanabilmektedir.

Demokrasi uğrunda savaşan Partimiz, şu isteklerde de bulunmaktadır: Düşünce ve basın özgürlüklerinin savunulması; harp suçlularının ve eski yüksek nazi memurlarının ordudan, adliyeden, polisten, idare mekanizmasından çıkarılması; vatandaşların polisin ve adliyenin keyfi muamelelerine karşı korunması; siyasi mahkûmların affedilmesi; bütün demokratik örgütlere hareket özgürlüğü verilmesi; tabiiyle, Alman Komünist Partisinin kanunen tanınması da önemle istenmektedir. Halk kitleleri bu isteği desteklemektedir. Diğer isteklerimiz de şunlardır: Bölgesel idareler, Anayasanın kendilerine tanıdığı hakları gerçekten kullanabilmelidir. Maliyede yapılacak bir reformla bölgesel idarelere ve belediyelere millî gelirden daha büyük bir pay ayrılmalıdır. Basındaki tekellere son verilmesini; radyo ve televizyonun demokratik bir kontrole tabi tutulmasını da istiyoruz.

Kanaatımıza göre, işçi sınıfı ile demokratik güçler, yürürlükte olan Anayasa haklarını korumak; ihlal edilen hakların iadesini istemek için savaş yürütmekle yetinmemelidir. Bu güçler, Anayasanın bugüne kadar uygulanmayan prensiplerine dayanarak, demokrasiyi geliştirmek, işçilerle sendikaların, işletmelerin ve genel ekonomik hayatın yönetimine katılmalarını gerçekleştirmek için, savaş yürütmelidir. Bu savaşın başarıya ulaşması, işçi sınıfının siyasi hayatı etkileyebilmesine bağlıdır. Sosyal-Demokrat Parti yöneticileri, milletvekillerinin halkın ve emekçilerin menfaatlerini savunmalarını engellediği için, sendikalar, siyaseti ve kanunları dolaysız şekilde etkilemek, Parlâmentoda haklarının savunulmasını sağlamak zorundadır. Partimizin teklifi şudur: Örgütlenmiş işçi sınıfı, sendika üyesi olan milletvekillerinden sendika istek ve kararlarını savunmalarını istemelidir; Sendikalar, işçilerin menfaatlerini savunan adayları desteklemelidir.

Batı Almanya'da gerçekten demokratik bir rejimin kurulması uğrunda yürütülen savaşta önemli iki mesele daha var: Bunlar, emekçilerin toplumsal, ekonomik ve kültürel menfaatlerinin savunulması, ve köklü toplumsal dönüşümlerin gerçekleştirilmesidir.

Elverişli ekonomik şartların, oldukça yüksek bir hayat düzeyinin sınıf şuurunun ve sınıf savaşının gelişmesine engel olacağını sanmak yanlış olur. Değişen şartlar, özel etkenin rolünü arttırmaktadır. Bugün herşeyden önce emekçi yığınlarını daha kuvvetle etkiliyecek, suurunu geliştirecek yeni metodlar bulunmalıdır. Ücret, iş saati, izin gibi meselelerden başka, işçileri ilgilendiren birçok toplumsal sorun var. Örneğin, toplumsal gelirin dağıtımında görülen adaletsizlik; çalışma temposunun hızlandırılması ve bunun sonuçları (sinir hastalıkları, iş kazalarının artması, emekçilerin genç yaşta çalışamaz hale gelmesi vb.); işverenlerin keyfi davranışları, emekçilere gösterilen saygısızlık, işçileri kızdırıyor. Otomatizasyon'un sonuçları (işsizlik, kalifiye işçinin değerini kaybetmesi, gelirlerde azalma vb.) nı düşünen işçiler endişeye kapılıyor, güvensizlik içinde yaşıyorlar. Bugün sendikaların savaşıarak sağladığı ücret artışları, artan pahalılık karşısında, (özellikle kiralarda ve taşıtlarda) değersiz kalıyor. Bu gizli enflasyonun asıl sebepleri, silahlanma masrafları ve tekellerin fiatlarda kurduğu diktatoryadır.

Sendikalar faaliyetlerini sadece sanayi işçileri, işçi sınıfının eskiden beri örgütlenmiş kesimleri arasında yürütmemelidir. İşçi sınıfının yapısında oluşan değişiklikler, Partimize ve bütün işçi hareketine, yeni emekçi tabakalarının sendikalara girmesini sağlamak; bu tabakaların menfaatlerini etkili bir şekilde savunmak: onları şuurlandırmak için yeni, daha esnek çalışma şekil ve metodları bulmak sorumluluğunu yüklemektedir.

Tabiatıyla Alman Komünist Partisi işçilerin ve özellikle sendikaların bütün isteklerini savunmaktadır. Partimizin emekçilere anlatmak istediği gerçek şudur: Milli gelirin daha adil dağıtılışına engel olan, tekelci sermayenin ve militarizmin kurduğu diktatoryadır. Hiç şüphesiz, 1965 güzünde yapılacak olan Parlâmento seçimlerini göz önünde tutan, ve geliri durmadan artan hükümet, işçilere bazı tavizlerde bulunabilir. Ama silahlanma masrafları azaltılmadıkça büyük sermayeden daha ağır vergiler alınmadıkça, çok geri kalmış öğretim sistemiyle sağlık programında köklü bir reform yapılamaz. Bu noktayı göz önünde tutan Partimizin Merkez Komitesi, 1964 yılının Aralık ayında, büyük servetlerden ve şirketlerden alınan vergileri çoğaltarak, vergi sisteminde köklü bir değişiklik yapılmasını teklif etti. Köklü toplumsal ve kültürel reformlar uğrunda yürütülen savaş, böylece mili tarizm ve tekel aleyhtarı bir nitelik kazanmaktadır!

Kanaatımıza göre, işçi sınıfının ve ileri güçlerin tekel hakimiyetini sınırlandırmak ve yıkmak için yürüttüğü savaşta, iki istek günden güne daha büyük bir önem kazanmaktadır: a) İşçilere, memurlara ve sendikalara, işletmelerin ve genel olarak ekonominin yönetimine katılma hakkının tanınması; b) En önemli sanayi kollarının ve piyasayı ellerinde tutan tekellerin devletleştirilmesi. Bunlar sadece Partimizin değil, sendikaların da ileri sürdüğü isteklerdir. Sosyal-Demokrat Partisindeki sağcı yöneticiler, Alman işçi hareketinin bu geleneksel isteklerinden vaz geçtiği halde, sendikalar bu konudaki kanaatlarınını değiştirmemiştir. Ne yazık ki sendikalar, bu isteklerini hiçbir hareketle desteklememektedir. Oysa, Ruhr havzasındaki son olayların gösterdiği gibi, bu reformlar uğrunda pratik bir savaş yürütmek bir zorunluk haline gelmiştir. Hükümetle anlaşılan büyük maden ağaları, 36 ocağın kapatılmasını tasarlıyan bir plân hazırladılar, bu plânın gerçekleşmesi 60.000 maden işçisinin işsiz kalması demektir. Üstelik, devlet, bu ocakların işletilmemesine karşılık sahiplerine birkaç yüz milyon tutan bir tazminat verecektir. Kapatılan kuyuların üretimini telafi etmek üzere de, diğer ocaklarda çalışma metodlarında değişiklikler yapılacak, çalışma temposu hızlandırılacaktır.

Ruhrdaki büyük maden sahiplerinin hazırladığı bu plân, bize şu iki noktayı hatırlamaktadır: a) Maden işçilerimizin işsiz kalmaması, halkın ülkenin doğal servetlerinden yararlanması, maden ve enerji endüstrilerinin millileştirilmesine bağlıdır. b) İşçi sınıfının işletmelerin ve ekonominin yönetimine katılma hakkı biran önce gerçekleşmelidir. Bugün tanılan «katılma hakkı», maden işçilerinin en basit isteklerini savunacak, maden endüstrisini milli ekonomiye yararlı bir hale getirecek yeterlikte değildir.

Bu noktaları göz önünde tutan Partimiz; işletme komitelerine ve sendikalara, üretim, ücret, iş saati tesbiti, işçi sayısı, sosyal sigorta, ücretli izin, yatırım, amortisman, hisse vb. konularında alınan bütün kararlara katılma hakkının verilmesini istiyor. Kanaatımıza göre, millileştirilmesi gereken başlıca sanayi kolları ve işletmeler; maden, enerji, atom, elektrik, kimya, demir-çelik endüstrileriyle, büyük bankalar ve sigorta şirketleridir. Son Merkez Komitesi toplantısında, Partimizin birinci sekreteri Max Reimann yoldaşın belirttiği gibi: «Biz, endüstri kollarının millileştirilmesini, tekellerin egemenliğini sınırlandırmak, milli servetlerin mutlu bir azınlığa değil, bütün millete yararlı olmasını sağlamak için istiyoruz. Bu amacımızın gerçekleşmesi, tröstleri temsil edenlerin devlet işletmelerini yöneten ve kontrol altında tutan kilit noktalarından uzaklaştırılmasına, sendikaların, milletvekillerinin ve demokratik örgütlerin de katıldığı demokratik bir kontrol ve yönetim sisteminin kurulmasına bağlıdır.» Millileştirilecek endüstri ve işletme sahiplerine ödenecek tazminata gelince, Partimiz; mal sahiplerine olduğu gibi,

küçük ve orta hisse sahiplerine de tazminat verilmesine taraftar olduğunu 1960 Konferansında açıklamıştır. Partimizin bu görüşü, belirli şartlar içinde, burjuva mallarının para ile satın alınmasını tavsiye eden Marks'la Engels'in görüşüne yakındır.

Orta tabakalarda görülen değişiklikleri hesaba katan Alman Komünist Partisi, bu tabakaların konkre toplumsal ve ekonomik isteklerini dile getiriyor, tekellere ve gerici iktisadi politikaya karşı yürüttüğü hareketi destekliyor. Köylülerden alınan vergilerin indirilmesini; onlara uzun vadeli, elverişli krediler verilmesini; Ortak Pazarın etkilerine karşı tarımın savunulmasını istiyoruz. Öte yandan, işletmelerini modernleştirmek isteyen köylülere tarım makinelerini ortaklaşa kullandıracak, üretim araçlarını ortaklaşa satın alacak, ve ürünlerin satışını sağlayacak, demokratik bir şekilde yönetilen, kooperatifler kurmalarını tavsiye ediyoruz.

Batı Almanya'da işçi sınıfı ile diğer emekçileri, tek el aleyhtarı istekleri uğrunda yürütülen savaşa sürüklememiz, büyük çabalar gerektirmektedir. *Sosyal-Demokrat Partisinin üye ve örgütleriyle işbirliği yapmak*, bu savaşın ilk şartıdır Partimizin ve her komünistin ilk ödevidir. Her şeyden önce, en olumlu sendika kararlarına dayanarak, Sosyal-Demokratlarla işbirliğini geliştirmeğe çalışıyoruz. Batı Almanya halkı için en hayati meselelerde, tekeli sermaye ve hükümetle işbirliği politikası izleyen Sosyal-Demokrat Parti yöneticilerinin komünist düşmanlığı, bizi bu kararımızdan caydırmıyacaktır.

III. Barışçı yollar ve olanaklar

Kanaatımıza göre, köklü toplumsal dönüşümler, demokratik reformlar, demokratik yeni bir rejim uğrunda yürütülen savaş, Federal Almanya'da sosyalist devrimin barışçı yollarla gelişme olanaklarına bağlıdır. 1963 Parti Kongresinde kabul edilen programda bu konuda şöyle denilmektedir: «Alman Komünist Partisi, Federal Almanya Cumhuriyetinde sosyalist devrimin barışçı yollarla gerçekleşmesini istemektedir. Bu olanak ise, bütün dünyada ve Almanya'da güler dengesinin sosyalizm lehine değişmesine bağlıdır. Biz Komünistler, hiçbir zaman, şiddete taraftar olmadık. Ama yönetici sınıflar hiçbir zaman iktidarı gönül rızasıyla bırakmadığına göre, sınıf savaşının alacağı nitelik ve şekiller, işçi sınıfının isteğine değil, gerici çevrelerin direnişine, halka karşı şiddet kullanıp kullanmamasına bağlı olacaktır. «Merkez Komitemizin son toplantısında okuduğu raporda, Max Reimann, yoldaş bu tezi şöyle tamamlamıştır: «Bütün evrim sosyalizm lehine geliştiğine, sosyalizme barışçı yollarla geçiş olanakları arttığına göre, muhalefet parti ve güçlerinin sosyalizme geçiş döneminde devam etmesi olanakları da artmaktadır. İşçi sınıfına ve geniş halk kitlelerine dayanan sosyalist iktidar,

elde ettiği kazançları, ters-devrimcilerin saldırılarına karşı elbet savunacaktır. Ama bu savunma, — muhalefetin, Parlâmento çoğunluğu tarafından hazırlanmış Anayasa ve kanunlara saygı göstermesi şartıyla — parlâmenter muhaleftin yasaklanmasını gerektirmez.»

Sosyalist dönüşümlerin barışçı yollarla gerçekleşmesi, emperyalizm ve tekel aleyhtarı hareketin şiddetine bağlıdır; bunu biliyoruz. Halk hareketi ne kadar güçlü olursa, başarıları ne kadar büyük olursa, gericilerin, silahlı kuvvetleri halka karşı kullanmasına o kadar kolay engel olunabilir.

Bütün hareketimizi yöneten görüş, *Leninin sık sık ifade ettiği şu görüştür: Sosyalizm uğrunda yürütölen savaşın başarıya ulaşması, demokrasi uğrunda yürütölen savaşın kararlı ve devamlı oluşuna bağlıdır.* Bu tutumumuz, Sosyal-Demokrat işçi kitleleriyle hareket birliğinin gerçekleşmesini; geniş bir tekel-aleyhtarı cephenin kurulmasını; birçok Sosyal-Demokratın bize karşı duyduğu kuşkunun kaybolmasını kolaylaştırır. Partimizin ısrarla açıkladığı gibi, biz, sadece barış ve demokrasi uğrunda yürütölen savaşta değil, sosyalizm uğrunda yürütölen savaşta da Sosyal-Demokratlarla işbirliği yapmak istiyoruz. Merkez Komitemizin son toplantısında belirtildiği gibi: «İşçi partileri (komünist ve sosyal-demokrat partileri) teşkilatlarının bağımsızlığını devam ettirmekle beraber, sıkı bir işbirliği yürütebilir, tekel aleyhtarı bütün parti ve örgütlerle geniş bir cephe kurarak, sosyalist devrimin gerçekleşmesi, sosyalist bir toplumun kurulması uğruna, savaşabilir.»

Sosyalist devrim uğrunda yürütölen savaşa çok geniş halk kesimlerinin katılmasını sağlamak için, işçi sınıfı, köylüler, aydınlar şehirli orta tabakalar ve bu tabakaları temsil eden demokratik siyasal örgütlerle şimdiden sağlam bir cephe kurmalıdır. Bu cephe, köklü demokratik ve tekel aleyhtarı dönüşümlerin gerçekleşmesi için gelişen hareket çerçevesinde kurulabilir. Alman Demokratik Cumhuriyetinde ve diğer sosyalist ölkelerde geçirilen tecrübeler bize şunu ispatlamıştır: Diğer emekçi kitleleriyle birleşen işçi sınıfı, iktidarı eline geçirdikten sonra, küçük ve orta mülkiyeti ortadan kaldırmak zorunluğunda değildir. Ekonomideki başlıca kilit noktalarını elinde tutan sosyalist iktidar, köylülerle esnafı, kooperatif çalışma metodları na karar vermekte serbest bırakabilir. Küçük ve orta sanayi işletmeleri ise, çeşitli yeni biçimlere (sipariş anlaşmaları, hükümetle işbirliği vb.) girerek, sosyalist ekonomide yer alabilir; bu işletmelerin sahipleri, bilgi ve yeteneklerini, geleceklerini garanti altına alan sosyalist toplumun yararına kullanabilirler.

Sosyalist devrim çok gelişmiş kapitalist ölkelerde hangi yollardan geçerek gerçekleşecektir? Bunu kesin olarak şimdiden söylemeliyiz. Ama hiç şüphesiz, bu yolları tâyin eden, işçi sınıfı ile ileri güçlerin

bir önceki dönemde demokratik ve tekel aleyhtarı dönüşümler uğruna yürüttüğü savaşın sonuçları olacaktır.

Federal Almanyada, tekellere karşı yürütülen savaşta sağlanan her başarı, sosyalizme doğru yeni dönüşümlerin gerçekleşme olanaklarını arttırmaktadır. Bu gerçeği göz önünde tutan ve sorumluluklarını idrak eden Partimiz, barışın; barış içinde yanyana yaşama prensibinin savunulması; Demokratik Alman Cumhuriyetiyle bağların kurulması; demokrasinin geliştirilmesi; tekel egemenliğinin sınırlandırılması; emekçi menfaatlerinin savunulması; uğrunda yürüttüğü savaşı geliştirmek ve bu savaşta işçi sınıfı ile bütün demokratik güçlerin birliğini gerçekleştirmek için çabalarını esirgemiyor.

Partinin okullara gösterdiği kaygılar

Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi Plenumu, memlekette öğrenimi geliştirme ve emekçilerin kalifikasyonunu yükseltme işleriyle ilgili bir kararname yayınladı.

Çekoslovakya'da 6—15 yaşları arasındaki bütün çocukların 9 yıllık zorunlu ilköğretimden geçmesini öngören bir kanun yürürlükte-dir. Bu öğretim tek, yani kız-erkek bütün çocukları kapsıyan 9 yıllık ilkokullarda yapılmaktadır. Dokuz yıllık ilkokulu bitirenlerden bir kısmı (% 10 dan fazla değil) doğrudan doğruya işe başlamakta ve çeşitli meslekler öğrenmektedir. Geri kalanların hepsi öğrenimlerine orta okullarda devam etmektedir. Bu orta okullar üç türdür. Birinci, üç yıllık genel öğretim okulları olup, bunların ödevi gençleri yüksek öğrenim devresine hazırlamaktır. İkinci, gençleri halk ekonomisinin ve toplumsal hayatın çeşitli kolları için orta vasıflı uzmanlar olarak yetiştiren dört yıllık teknikum'lardır. Üçüncüsü, vasıflı işçiler yetiştiren 2—3 yıllık sanat okullarıdır. Birinci ve ikinci çeşit orta okullara devam edenler tam orta öğrenim yaparlar. Bunlar yüksek öğrenim okullarına girebilirler. Üçüncü çeşit orta okulları, yani sanat okullarını bitirenler ise, üretimde çalışmaya ara vermeden öğrenimlerine devam edebilirler. Hariçten devamla öğrenim süresi 2—3 yıldır.

Orta öğrenim çağındaki gençlerin % 13—15 i birinci çeşit, yani üç yıllık genel öğretim okullarına; % 18—20 si teknikumlara, % 55—60 ı da sanat okullarına devam etmektedir.

Bu dokuz yıllık zorunlu öğretim kanunu'nun uygulanması, ÇKP Merkez Komitesi tarafından 1959 da ileri sürülen prensiplerin canlılık ve doğruluğunu gösterdi. Bunun için, öğretim politikamızın bundan sonraki uygulanışında dayanacağı sağlam temel şu prensipler olacaktır: Okula poli-teknik bir nitelik kazandırmak ve okul ile hayat ve üretim arasında bağ sağlamak. On beş yaşına kadarki çocukların dokuz yıllık zorunlu ilköğretimini geliştirmek ve bu okulu bitiren gençlerin mümkün olduğu kadar büyük bir kısmına tam orta öğrenim olanağı vermek. Özel kalifikasyonu yükseltmenin esas şekli olarak, üretimden ayrılmadan öğrenimi en yaygın hale getirmek...

Bu prensiplerin demokratizmi, öğretim sistemimizin nitelik ve nicelik bakımından daha ileri gelişmesini sağlamaktadır. Geçen ders-

yılında, 1958—59 ders yılına kıyasla, sanat okullarındaki öğrenci sayısı 249 binden 328 bine; teknikumlara devam edenlerin sayısı 210 binden 302 bine; yüksek okullara devam edenlerin sayısı ise 75 binden 142 bine yükselmiştir.

Bu rakamlar, öğrenimin ve kalifikasyonun ekonomik ve toplumsal öneminin doğru olarak anlaşıldığını ve bunun, ilim ve tekniğin ulaştığı başarıların geniş ölçüde uygulanabilmesi için kesin şartlardan biri olduğunu göstermektedir.

Fakat yeri gelmişken şunu da belirtmeliyiz ki, geçmişte, halk ekonomisinde uygulanan ekstansif gelişme hattı, öğretim ve kalifikasyon sorunlarına karşı ilginin belirli ölçüde azalmasında da kendini göstermiştir. Bunun zararlı sonuçları bugün de hissedilmektedir. 1962 de, eğitim ve öğretimin gelişmesinde sağlanan eşi görülmemiş tempolara rağmen, sanayimizin yüksek öğrenimli uzman ihtiyacı ancak % 50 ölçüsünde karşılanabilmektedir.

Halk ekonomisi yönetimi sisteminde 1965 yılından itibaren uygulanacak olan ıslahat, plânın (özellikle perspektif plânın) rolünün kesin olarak arttırılması ve toplumumuzun gelişmesinde ilim ve tekniğin rolünün yükseltilmesi için elverişli ön şartları hazırlamaktadır.

Yüksek vasıflı uzmanlar sayısının arttırılması lüzumunu doğuran, yalnız ekonomik yükseliş ve ilmi-teknik devrim değildir. Bu, aynı zamanda halk ekonomisi yönetimi sistemindeki prensip değişikliklerinin doğurduğu bir zorunluktur. Şimdiye kadar mevcut olan ve birçok direktiflerle göstergelere uyma mecburiyeti koyan sistemin, ihtiyaç duyulan uzmanların gerektiği gibi yetiştirilmesi, en uygun şekilde dağıtımı ve kendilerinden tam olarak faydalanılması konularında nice engeller yarattığı gerçeği karşısında göz yummak olmaz.

Geçmişte, kalifikasyonu yükseltme hevesi yeteri kadar teşvik edilmiyordu. Edinilen bilgilerin uygulanmasına bazan merkezin direktifleri ve vesayeti engel oluyordu. Şimdi bundan çok farklı bir ortamdayız. Ekonomide yeni sistemle yönetime geçilerek ekonomik kanunlardan sistemli olarak faydalanılması, en rasyonel girişim ve metodların cesaretle ve kalifiye şekilde seçimi imkânlarını arttırmaktadır. Bu tutum, her kademedede ilmi yönetim metodlarının uygulanması için yeter genişlikte bir ortam yaratacaktır.

Bizde öğretim, seviye, öz ve metod bakımından, hayatın ortaya koyduğu ihtiyaçlardan geri kalmaktadır. Yüksek okullarda, orta öğrenimi bitirip de gelenlerin yeter ölçüde hazırlığa sahip olmadıklarından şikâyetlerin artması bunu gösteriyordu. Keza, ilköğretimde çocukların % 18-inin 9 yıllık öğrenimi tamamlamadıklarından şikâyet ediliyordu. Öte yandan, öğretim plân ve programları, hele 9 yıllık ilkokullarda, çocukların çok yönlü kabiliyetlerini geliştirme ve bunlardan tam olarak faydalanma imkânlarını gerektiği kadar

vermiyordu. Okullarda öğretim ve eğitim işlerinin özü ve metodları eskimişti; artık zamanımızın isteklerine cevap vermiyordu. Pedagoji ve benzeri ilimler de keza eskimişti, geri kalıyordu; ilim ve tekniğin eşi görülmemiş gelişme tempolarına okulun ayak uydurmasına yardım edemiyordu. Hemen söyleyelim ki, öğretim ve eğitimde bu olumsuz çizgiler sadece Çekoslovakya'ya özgü değildir.

Bütün bu yetersizlikleri birçok öğretmen ve eğitimcilerle birlikte inceliyen ÇKP Merkez Komitesi şu sonuçları çıkardı: Öğrencilere azamî bilgi kazandırmak gerektir. Bu bilgi, çağdaş ilim ve tekniğin başarıları seviyesine uygun olmalıdır. Öğretim işinde, her kademedeki öğrencilere, öğrenimlerini sistemli bir şekilde artırmak gereğini kendi başlarına düşünmeyi ve kavramayı öğretecek nitelikte metodlar uygulanmalıdır. Genç kuşak toplum hayatına aktif bir şekilde katılma ve bütün yeteneklerini bilinçli olarak toplumun hizmetine verme ruhunda eğitilmelidir. Bu amaca varabilmek için, okuldaki çalışmaların özü ve metodları her bakımdan iyileştirilmeli; okul çerçevesinde gençlerin değişik ilgi, yetenek ve eğilimlerini gözönüne alan, doğru bir anlayışla hazırlanan ve enine boyuna düşünülmüş olarak uygulanan bir yöntem tutulmalıdır. Zira okul ile hayat arasındaki bağlantı prensipini doğru bir şekilde gerçekleştirmek, sözün geniş anlamıyla, ilim ve tekniğin, keza ilerici kültürün ve tekml insan düşüncesinin en yeni başarılarının tümünü okulun uygulaması kaçınılmazlığı demektir.

Peki, öğretim ve eğitim işlerini kesinlikle iyileştirmek için neler yapılmalıdır? Biz bu kısa yazımızda meselenin sadece esas noktalarını belirteceğiz.

Bütün gençler *dokuz yıllık ilkokul*'dan geçtiği için, bu okul öğretim sisteminde çözümleyici halkadır ve öğrenimin genel seviyesi bu okulu çalışmalarının sonucuna bağlıdır.

Bize göre, dokuz yıllık ilkokuldaki işleri iyileştirmenin esas yolu *öğretimde ayırım*'ın (öğretimi çocukların kabiliyetlerine göre ayarlama) enine boyuna düşünülmüş olarak gerçekleştirilmesidir. Bu sorun üzerinde çok tartışmalar oldu. Öğretim üyelerinin çoğu ayırım'dan yana çıktılar. Fakat bazı pedagoglar da, bu ayırımın, nispeten daha zayıf ve daha az kabiliyetli çocuklara karşı belli ölçüde bir sosyal ayırıma yol açabileceği tehlikesine işaret ettiler. Bu öğretim üyelerine göre, ayırım, tek ve demokratik ilkokul öğretimi prensipini de tehlikeye düşürebilir.

Bu konudaki görüşmeler nihayet şu sonuca bağlandı: *Bizim ilkokulumuz her öğrenciye verilecek öğrenim ve olanakların derecesi bakımından tek olmalıdır.*

Ne var ki, sosyalist okulun bu prensipleri, öğrenim materyalini ilgi ve kabiliyetlerine bakmaksızın herkes için birleştirme gereğinden üste tutulmamalıdır. Bu eğilim ve kabiliyetlere karşı yeter derecede

ayırım gözetmiyen bir yöneliş, bunları etkili şekilde geliştirmeye uygun düşecek teşvik usulleri noksanlığı öğrencilerin yetiştirilmesine olumsuz etkiler yapabilir. Bundan ötürü, biz, dokuz sınıflı okulların yukarı sınıflarındaki öğrencilere karşı tutumumuzda ayırım yapılmasını ve onların kendi kabiliyetlerine göre çalışmaları konusundaki istemlerin sistemli olarak artırılmasını lüzumlu sayıyoruz.

Öğrencilerin kabiliyet, eğilim ve ilgilerine göre ayrılmış yöneliş gerçekleştirme yollarından biri, onların değişik ve çeşitli meraklarını giderebilecek fakültatif (ihtiyarî) dersler verilmesi olabilir. Bu maksatla da, aynı okulda, çeşitli şubeleri ile paralel sınıflar açılması düşünülebilir.

Gençlerin çoğu, 15 yaşını bitirince, *sanat ve fabrika (meslek) okulları*'na girmektedir. ÇKP Merkez Komitesi, kabul ettiği kararnamede, bu okullarda hemen hemen bütün öğrenim kollarında eşit olarak tesbit edilen teorik derslerin hacmi ile ilgili birçok tenkidî notları gözönüne almaktadır. Biz de kabul ediyoruz ki, teorik ve pratik derslerin özü ve hacmini mesleklerin bileşikliğine bağlı olarak tesbit etmek maksada uygun olur. Olumsuz bir örnek verelim: 'Bazı ihtisaslara — diyelim ki elektroteknik veya poligrafiye — ait öğretim plânları içinde, bu ihtisaslara uygun düşen ekonomi kollarındaki hızlı gelişme yeterlikle dikkate alınmıyor ve bu yüzden genç öğrenci-işçinin yüksek seviyede yetiştirilmesi sağlanamıyor. Bu gibi ihtisaslar için öğrenim süresinin uzatılması tavsiye ediliyor. Diğer taraftan hafif endüstri gibi, belediye hizmetleri gibi öyle ihtisas kolları var ki, buralarda öğretim programının alabildiğine yüklü oluşu, ne ihtiyaçlara, ne de perspektif gelişmeye cevap verebiliyor. Bundan ötürü, böyle ihtisas kollarında öğrenim süresinin ona göre kısaltılması maksada uygun görülüyor.

ÇKP Merkez Komitesinin kararnamesinde, sanatk oullarındaki kabiliyetli öğrencilerin tam orta öğrenim yapmalarına imkân yaratılması lüzumu belirtilmektedir. Bunu sağlamanın en elverişli yolu, sanat okulunda uç yıllık öğrenim boyunca paralel öğrenimi organize etmek, ondan sonra iki yıl da üretimden ayrılmadan ve tek bir plân gereğince öğrenim yapmak olabilir. Böylelikle, yirmi yaşındaki işçilerden gittikçe daha büyük bir kısmı yüksek okullara girebilecek niteliği kazanmış olur.

Daha yukarıda belirttiğimiz gibi, orta okulun bir kolu da *teknikum*'lardır. Bunların öğretim sisteminde önemli bir yer tuttuğu herkesçe kabul edilmektedir. Bu okullarda da öğretim ve eğitim işlerinin niteliğini yükseltmeye çalışmamız gerekiyor. Bilhassa öğrenimin özünü, sanayide, köy ekonomisinde değiştirmekte olan şartlarla, ilim ve tekniğin ilerlemesiyle uygunlaştırmakta daha büyük bir esneklik gösterilmesi lâzımdır.

Yine belirttiğimiz gibi, *genel öğretim orta okulları*'nın yüksek okullara girebilecek nitelikte öğrenci yetiştirmek olan esas ödevlerini yerine getirmeleri henüz memnuniyet verici değildir. Bu okullarda öğreticilerin öğrencilerden istemleri yeterli sayılamaz. Bu yüzden, yüksek okullar yöneticileri, öğretim programlarına, orta okulu bitirenlerin artık benimsemiş olmaları gereken dersleri de katmak zorunda kalıyorlar (Burada söz konusu olan, iki yabancı dili iyice bilmek, başlıca matematik, fizik bahisleri v. s. dir.) Bu olumsuz durum, 1959 yılına kadar yaygın olan ve mümkün mertebe bütün genç kız ve erkeklerin orta genel öğretim okullarını bitirmelerini öngören bir anlayışın sonucudur. Öğrenim sürecinde bu yöntem, öğrencilerden istemlerin azalmasına, gevşemesine sebep oldu. Bundan ötürü, şimdi, bu genel öğretim orta okullarına, en kısa zamanda öğrenim seviyesini yükseltme ve özellikle tabii ilimler ve yabancı dil öğretimini iyileştirme ödevi verilmektedir.

ÇKP Merkez Komitesi, spesifik ve hayli bileşik sorunları olan *yüksek okullar* problemi üzerinde de büyük bir dikkatle durdu. Bu konuda, özellikle, çeşitli fakülteleri bitirenlerin profilinin yeniden gözden geçirilmesi lüzumu, uzman olacakların hazırlanması işinde artan istemlere cevap verebilecek belirli düzeltmeler yapmanın maksada uygun olacağı gibi görüşler ileri sürülüyordu. Yüksek öğrenimi bitiren her genç, söz yok, esash teorik bilgiye sahip olmak, kendi ihtisas kolu ile esas teorik ve benzeri disiplinler arasındaki bağı kavramak zorundadır. O ancak bu takdirde yeni teknik ve teknolojinin uygulanması faaliyetine katılabilir ve edindiği bilgileri kendi başına genişletip derinleştirebilir.

Pratik tecrübe göstermiştir ki, öğrenimin kendi süreci içinde sistemli ve etraflı teorik hazırlık istemini daracık bir ihtisasla bağdaştırmak mümkün değildir. Yüksek öğrenimi bitirenlerin dağıtımı tecrübesi de, daha geniş profilde uzmanlar yetiştirmenin maksada uygun olacağı görüşünü doğrulamaktadır. Bundan başka, şu da gözönünde tutulmalıdır ki, bilimlerin gelişmesinde günümüzün tempoları meslekî vasıfların yetkinleşme kurslarında yükseltilmesini gerektiriyor. Bundan dolayı, ÇKP Merkez Komitesi, bu çeşit kursların tedricen artırılarak tekml bir sistem haline getirilmesini sağlıklar veriyor.

Yüksek okullarda öğrenim süresinin bugünkü standardizasyonu şüphe götürür. Bu itibarla, öğrenim süresinin apaçık artırıldığı şubelerde bu süre hemen gelecek ders yılında kısaltılacaktır.

Hariçten (gıyabi) öğrenim gittikçe artan bir önem kazanıyor. Hâlen teknikumlarda 181 bin kadar muntazam, 163 binden fazla da hariçten devamlı öğrenci vardır. Yüksek okullarda ise muntazam öğrencilerin sayısı 101 bin, hariçten devam edenlerin sayısı 55 bindir.

Bu tamamıyla tabii bir olaydır. Öğrenimin bu şekline de yol vermeseydik, gerekli sayıda uzman yetiştiremezdik.

Bu alanda bazı ciddi eksiklikleri gidermek zorundayız. Örneğin, emekçilerin önemli bir kısmının hariçten öğrenimi tamamlamadıkları, tamamlıyanların da teorik bilgilerinin nispeten daha zayıf olduğu gerçeği bizi endişelendiriyor. Yüksek okulların ve teknikumların, bu durumdaki özelliği, yani emekçilerin üretimden ayrılmadan öğrenim yaptıklarını, bunların nispeten daha yaşlı ve belirli bir pratik tecrübeye sahip olduklarını gözönüne almaları ve çalışmalarını ona göre ayarlamaları doğru olur. Bu özellik, öğretim plânlarının yapısında, öğretim usulü sisteminin esnekliğinde gerekli ifadesini bulmalıdır. Bir yandan çalışıp, bir yandan giyabi öğrenime devam edenlere belirli bir yardım yapılabilir ve yapılmalıdır.

*

Eğitim ve öğretim sistemini daha da iyileştirme tedbirlerini tesbit eden ÇKP Merkez Komitesi, öğrenim seviyesinin, üretim kalifikasyonunun kesinlikle yükseltilmesi ve yetismekte olan kuşağın *etkili bir şekilde eğitiminin* sağlanması ödevini ortaya koydu.

Kanaatimizce, genç kuşağın yetiştirilmesi işi, ekonomik ödevlerin yerine getirilmesi kadar önemlidir. Biz, okulumuzun, insanların fikri eğitimi ve yurttaşlık eğitimi üzerinde, gençliğin Marksist-Leninist dünya görüşünün şekillenmesi, onun karakteri ve yüksek ahlâki nitelikleri üzerinde çözümleyici bir etki yapmasını sağlamak için, aynı zamanda gençliğin fiziki gelişmesine ve estetik duygularının yetkinleşmesine hizmet etmesini sağlamak için çabalar sarfetmekteyiz. Bize göre, öğretim işinde, gençleri, çalışma konusunda, topluma faydalı faaliyete katılma konusunda sosyalist ruhta eğitmek büyük bir yer tutmaktadır.

Tecrübe gösteriyor ki, eğitim işinde de, öğretim sisteminde olduğu gibi, bazı zayıflıklarımız olmuştur. Öğretim sisteminde vaktiyle uygulanan ve öğrenimde istemlerin azaltılması, okullarda öğrenim sürelerinin kısaltılması sonuçlarını veren reform, eğitim işleri üzerinde de olumsuz etkilerini göstermiştir. Pratiğin de doğruladığı gibi, öğrencilerden istemlerimizin arttırılması yalnız köklü ve devamlı bilgi sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda eğitim bakımından paha biçilmez bir önem taşımaktadır.

Yüksek okullarımızda eğitim işi, elbette Marksizm-Leninizm öğretimini kapsıyacaktır. Bunun aksi düşünülemez. Fakat bu derslerin seviyesi ve sonuçları, son yıllarda kaydedilen belirli bir ilerlemeye rağmen, halen tatmin edici değildir. Marksizm-Leninizm derslerinin çokluk kuru ve kitabi olarak verilmesi, gençliğin hayati tecrübesiyle çelişen bir durum yaratıyor. Dersleri bu nitelikte vererek teorinin

başka, hayatın da bambaşka olduğu izlenimini yaratmak, genç öğrencilerde hiç de hoş olmıyan bir tepki uyandırabilir.

Meseleye yaratıcı şekilde yönelmeyi becerebilen yüksek vasıflı öğretim üyelerinin ders verdiği kürsülerde edinilen tecrübeler göstermiştir ki, şimdi Marksizm-Leninizm derslerini iyileştirmenin yolu, öğretim kürsülerinin, başlıca iç ve dış politika problemlerini Partinin görüşüne göre prensip bakımından açıklamaya önem vermesi, derslerin verilışı ile o kürsünün temsil ettiği enstitünün özel sorunları arasındaki bağlantı noksanlığını gidermeye çalışmalarıdır. Şimdi, Marksizm-Leninizmin genel esaslarını, hayat ve faaliyetin konkre alanlarında ve ihtisas kollarında bu ilmi uygulama pratiğinin daha dolgun ve derin olarak açıklanması ile bağdaştırarak öğretmeyi öngören programlar hazırlanmaktadır. Bu program çalışmalarında, bütün dikkat, Marksizmin-Leninizm toplumsal dönüşüm yaratan fonksiyonunun, tek sözle genç öğrencide dünya görüşünün şekillenmesine yardım eden ve onun politik inancını aktif surette yöğuran yönünün kavratılması üzerinde toplanmaktadır. Bu demektir ki, meselâ, yüksek teknik okulları programlarında polit-ekonomi, sanayi ekonomisi, yönetim teorisi ve bunlara uygun düşecek sosyoloji ve emek psikolojisi v. s. gibi bilim kollarına air derslere, işin yukarda belirttiğimiz önemi ile oranlı bir yer ayrılması gerekmektedir.

ÇKP Merkez Komitesi kararnamesinde, orta okullar öğrencilerinde dünya görüşünü şekillendirme çalışmalarında da ciddi bir yetersizlik görüldüğüne işaret edilmekte; bununla ilgili olarak, birinci ve ikinci derece orta okullar programlarına konan yeni dersin, yani toplumbilim'in önemi belirtilmektedir.

*

Okulumuzun eğitim ve öğretim işi seviyesini yükseltmek için ertelenmez istemler ileri süren Partimiz, alınan ve alınacak sonuçların doğrudan doğruya öğretmenlerin hazırlık seviyesine bağlı olduğu gerçeğini de gözden uzak tutamaz. Daha 1959 yılından itibaren, öğretmenleri sadece yüksek öğrenim müesseselerinde yetiştirmeye başlamış olsak da, bu konuda henüz çözümlenmemiş birçok sorunlarımız vardır. Bu cümleden olarak, özellikle, son yıllarda pedagoji enstitülerine girmek isteyenler arasında gençlerin bir hayli düşük oranda yer aldıkları gerçeği, ve keza pedagoji enstitülerine orta okulları nispeten zayıf derece ile bitirenlerin alınmakta oluşu bize endişe vermektedir. Kanaatimizce, bu meselenin prensip bakımından çözümü için, öğretmenlerin maddi ihtiyaçlarının giderilmesinde de daha cömert davranmak gerekmektedir.

Diğer taraftan, öğretim kurumlarının, ek yapılar kurulması ve mevcut donatımlarının modern araçlarla yenilenmesi suretiyle maddi

durumlarının esaslı şekilde iyileştirilmesi de lazımdır. Bu maksatla, Okullar Bakanlığına ve ilgili dairelere, okulların ve öğretim kurumlarının yönetimi için daha basit, fakat daha rantabl ve daha faydalı yeni bir sistem tesbit etmeleri ve uygulamaları ödevi verilmiştir.

ÇKP Merkez Komitesi, kararnamesinde, eğitim ve öğretim işlerini daha da iyileştirme ve geliştirme problemlerinin toplumsal gelişmeden ayrı olarak düşünölemiyecğini, zira bunun sadece pedagogları değil, bütün toplumu ilgilendiren bir dâva olduğunu belirtmektedir.

ZDENEK URBAN

Fransız Komünist Partisi ve köy problemleri

De Gol'un iktidara gelmesi, kapitalist tekeller temsilcilerinin devlet cihazında doğrudan doğruya kilit noktalarına yerleşmeleri ve ülkenin ekonomik hayatında egemenlik kurmaları hükümetin köy ekonomisi politikasında yeni bir yön tutmasına yol açtı. Şimdi bu politikanın ana amaçları şunlardır:

1. Küçük ve orta boy köylüleri mevzilerinden daha çabuk itip çıkarabilmek maksadiyle, onların karşılaştıkları güçlükleri kasten şiddetlendirmek.

2. Köyü terketmek zorunda kalan köylülerin bıraktıkları topraklar hesabına, köy ekonomisinde temerküzü teşvik etmek.

3. Gıda maddeleri fiyatlarının indirilmesini isteyen işçi sınıfını bir gerekçeden yoksun etmek ve dış pazarlarda, özellikle Ortak Pazar çerçevesinde rekabet yeteneğini koruyabilmek maksadiyle, köy ekonomisinde fiyatları indirmeğe çabalamak...

1958 de hükümet ekonomik ve mali kararname çıkardı. Bu kararnamein uygulanmasıyla, köy ekonomisi ürünleri fiyatlarının otomatikman endeksenmesine son verildi (ki, bu tedbir, endüstri ürünleri ile köy ekonomisi ürünleri fiyatları arasındaki nispetisizliği daha da arttırdı); toprak kiralama bedelleri yükseldi, vergiler arttı, tarım makineleri satınalma kredileri azaltıldı.

Daha sonra, bu kararnamein, fakir ve orta halli köylülerin zararına, daha varlıklı olanların yararına olan birçok tedbirler eklenerak genişletildi. Bu varlıklıların yararına olarak, bunların çalıştırdıkları tarım işçilerinin ücretleri hükümet tarafından donduruldu; şarabın, buğdayın ve diğer hububatın ihtiyaç fazlasının sürümü şartları hafifletildi.

Fakat tekellerin temsilcilerine bütün bu tedbirler yeterli görünmüyordu. Bundan ötürü, 1960 da «Köy ekonomisinde yeni yöneliş» kanununu çıkarttılar ve 1962 de bu kanunu tamamlayan tedbirleri kanunlaştırdılar.

Fransada tarım işletmeleri iki kategoriye ayrılıyor. Bir kısmı, şimdilik korunabilsin diye yeter genişlikte sayılıyor; diğerleri ise hükümet tarafından eriyip gitmeğe mahkûm ediliyor, itiliyor. Bazı

illerde bu ikinci kategori işletmeler, bütün işletmelerin yarısından fazlasını, bazılarında ise dörtte üçünü tutuyor. Köy ekonomisinde yeni yöneliş kanununu uygulama cümlesinden olarak hükümetin aldığı birçok tedbirler var ki, bunlara göre, yaşama gücü yitmiş, rantabl olmıyanlar kategorisinden sayılan nice işletmeler, ötekilerin fayradalındığı birçok ekonomik ve sosyal imtiyazlardan yoksun bırakılıyor.

Keza yeni yöneliş kanunu gereğince bir de toprak ıslah cemiyetleri ve köy teşkilâtları kuruldu. Bunlara toprak satınalmaya girişme ödevi verildi. Aynı zamanda, gerekli gördükleri takdirde, satılığa çıkarılan toprakların ve işletmelerin «yeteri kadar mali imkânlara sahip» olanların eline geçmesini sağlamak maksadiyle, kendilerine öncelik hakkı tanındı.

Köy ekonomisi ürünleri üretimi ve sürümüne gelince, hükümet bu konuda bankaların egemenliğini teşvik ediyor ve kapitalist entegrasyon için yardımda bulunuyor. Köy ekonomisinin bazı kollarında köylüler yavaş yavaş evlerinde çalışan işçiler haline geliyorlar.

Bu yeni kanunları gerçekleştirme yolunda, hükümet, daha geçenlerde «Ekonomik tarım komiteleri» meydana getirdi. Bunlara, ürün fazlasının realizasyonu için yeni aidat toplama ve her cins üründe kalite, norm, dayanıklılık ve sürüm bakımlarından «üretim disiplini» ne uygunluk şartları arama ödevini verdi.

Ama böylece bir yanda Fransız üreticileri üretimi azaltmaya ve fedakârlığa zorlanırken, öte yanda Vover'de (Gar eyaleti) kurulan Amerikan konserve fabrikası «Libi»ye Amerikan tarım ürünleri ithal etme izni verildi. Kaldı ki, Ortak Pazar ortaklarımız bizim pazarımız kendi ihtiyaç fazlası ürünlerini serbestçe sürmek imkânına sahiptirler.

Sonuçlara bakarak söylemek gerekirse, kuruluşuna önayak olanların «Fransız köy ekonomisi için şans» olacağını düşündükleri Ortak Pazar, Fransız köylüleri önündeki vaitlerini yerine getirmekten uzaktır. Ortak Pazar, meselâ bizim şarap, et, hububat, mısır, yumurta, piliç v. s. gibi ürünlerimizin fazlasını Batı Almanyanın satın alacağına inanma safdilliğine düşenleri hayal kırıklığına uğrattı. Batı Almanya, evvelce yaptığı gibi, ürün ihtiyaçlarını Birleşik Amerikadan ve Arjantin, Uruguvay, Kanada, Danimarka, İsveç gibi memleketlerden, yani aldığına mukabil kendi endüstri mallarını verebileceği ülkelerden sağlamağa devam etti; edeceğini kestirmek de zor değildi. Bunun yanı sıra, Batı Almanyanın Fransadan yaptığı ithalâtta durgunluk vardır, hattâ ithal ettiği bazı mallar miktarında düşüş görülmektedir. Örneğin, Fransanın her yıl 10—25 milyon sentner (50 kg.) kadar olan ihtiyaç fazlası hububatından Batı Almanyanın satın aldığı miktar 1955 yılında 2,887,000 sentner olduğu halde, 1963 yılında aldığı 996,000 sentnerdir.

Öte yandan, dış pazarda bizim meyva ve sebzelerimiz, İtalyan meyva ve turfanda sebzelerinin gittikçe artan rekabetiyle karşılaşmaktadır.

Hükümetin politikasının zararları hayatımızın diğer alanlarında da kendini göstermektedir.

Öğretim alanında hükümet köylerde birçok sınıfları kapatmakla tehdit ediyor ve aynı zamanda özel okullara mali yardımı arttırıyor. Köylerde ilkokulu bitiren çocuklar ortaokula ve tarım okullarına girmekte büyük güçlüklerle karşılaşılıyorlar. Çoğu ailelerin mali durumu, çocuklarını yüksek enstitülere yerleştirmeye elvermiyor.

Fransada köyler konut durumu ve bayındırlık bakımından da şehirlerden önemli ölçüde geri kalıyor. Eldeki bilgiye göre, bütün evlerin % 52,3 ü 1871 den önce kurulmuştur; 1948 den sonra kurulanların oranı ancak % 9,8 dir. Halen su tesisatından yoksun olan 15.600 köyü suya kavuşturabilmek için, plânlama dairesinin hesaplarına göre 1100 milyar eski frank harcanması gerekmektedir; 1965 bütçesinde bu maksatla konan ödenek ise ancak 22 milyar eski franktır. Bu gidişle, bütün susuz belediye bölgelerimizi suya kavuşturmak için daha 50 yıl geçecektir. Köylerin elektrifikasyonu ve yol konusunda da durum hemen hemen aynıdır.

İş ücretlerini ve köy ekonomisi ürünleri fiyatlarını donduran stabilizasyon plânı, sosyal ödeme kesintileri söz konusu olunca, iş endüstri malları fiyatlarına, vergilere ve kapitalist kârları konusuna gelince işlemez oluveriyor. Bundan ötürü, köylülerin çeşitli fonlara yaptıkları ödemeler (aile yardımı, emeklilik, sigorta v. s. kesintileri) yıldan yıla artıyor.

De Gol hükümeti, köy ekonomisi ürünleri fiyatlarını «stabilize» ederken, tekellerin gittikçe artan kârlarını hiç ayarlamıyor. Öte yandan, emekçilerin artış halindeki vergilerinde de bir ayarlamaya yanaşmıyor.

Tarım işçilerinin durumu bilhassa ağırdır. Bir yandan, köyde iri tarım işletmeleri meydana getirme amacına yöneltilen konsantrasyon uygulaması ücretli işgücüne ihtiyaç göstermekte, öte yandan köy ekonomisi işlerine makinenin daha büyük ölçüde girmesi tarım işçisi sayısını hayli azaltmaktadır. Bu azalış, daha entansif çalışma ile kapatılmak istenmektedir.

Tarım işçilerine sağlanan asgari ücret 152,10 ile 161,80 eski frank arasındadır. Bu miktar, diğer mesleklerde sağlanan asgari ücretten yaklaşık olarak % 20 azdır. Hemen ilâve edelim ki, ne mevsim şartlarına, ne de işsizliğe karşı sigorta da yoktur. Bazı bölgelerde (Bri, Bos, Pikardiya gibi) tarım işverenleri, bizim Partimize veya sendikalara giren işçileri hemen kovuyorlar. İhtiyarlıyanlar da çokluk aynı âkıbete uğruyor.

Bugün tamamiyle ispat edilmiştir ki, fiyat yükselmeleri ve hayat pahalılığının sebebi, iş ücretlerinde ve tarım ürünleri fiyatlarında değildir; fiyat yükselişlerine ve hayat pahalılığına, olağanüstü yüksek kapitalist kârları, silâhlanma yarışı masrafları, vurucu atom gücü kurma ve ihtiyacın çok üstünde bir orduyu besleme masrafları sebep olmaktadır.

Böylelikle, ekonomik, sosyal ve dış yönleriyle hükümet politikasının tümü, şehir ve köy emekçilerinin hayat şartlarına ciddi zararlar vermektedir. İşte yakın geçmişteki büyük köylü gösterilerinin, 15 Ekim 1964 tarihinde tertiplenen yığın mitingleri ve yürüyüşler gibi çeşitli protesto hareketlerinin sebebini burada aramak gerektir.

Bu demokratik baskı karşısında gerilemeyeceğini defalarca açıklayan hükümet, ne de olsa bazı adımlarını geri almak zorunda bırakılmıştır. Bu da, mücadelenin faydalı sonuçlar verdiğini bir kere daha göstermiştir.

Bu protesto hareketleri sırasında işçiler ile köylüler arasında yaklaşmaya doğru tamamiyle belirli bir eğilim göze çarpıyordu. Bunu gösteren iki önemli olay vardı. Birincisi, işçi ve köylü teşkilatları yöneticileri buluşup görüştüler ve müşterek bir hareket hattı tesbit ettiler. İkincisi, yapılan gösterilerde tarım emekçileri ile fabrikalardan ve işletmelerden gelen işçiler omuz omuza yürüdüler.

Bu bakımdan, diyebiliriz ki, köy emekçilerini barış ve demokrasi istekleri uğrunda işçi sınıfının yanısıra mücadeleye çekebilme konusunda belki de şimdiye kadar eşine raslanmamış büyük imkânlar doğmuştur.

Partimizin XVII. Kongresinde belirtildiği gibi, biz gerçek bir demokrasi çerçevesi içinde, ekonomik, sosyal ve mali karakterli tedbirler manzumesini kapsıyan bir program teklif ediyoruz. Bu programın uygulanması, aynı zamanda toprakların büyük çiftlikçiler tarafından kapışılmasına engel olma, köy ekonomisinde üretimi teşvik etme, aile işletmelerine makine edinmeleri ve en elverişli şartlarla çalışmaları ve ürünlerini satmaları için yardım etme ve nihayet tarım işçilerinin yaşama şartlarını adanıklı iyileştirme imkânlarını da verecektir.

Ne var ki, lüzumsuz hayallere de kapılmamalıyız. Çünkü halk yığınlarının savaşımları sayesinde elde edilen başarıların, ileri sürülen istekler kapitalist tekellerin çıkarlarıyla taban tabana zıt olduğu için, tehlikeye düştüğü defalarca ispatlanmış bir gerçektir. İşte bundan ötürü, amacı sosyal ilerleme olan gerçek politika, kişisel yönetime son verilmesini ve gerçek demokrasinin kurulmasını gerektiriyor.

Biz köylülere sosyalizmin kendilerine ne verebileceğini de göstermeliyiz. Sosyalizmin köylülere verebileceği her şeyden önce toprak reformudur. Toprağı işliyeneye verecek olan bu reformdan sonra, özgür

ve gönüllü kooperatifleşme sayesinde, bütün köylüler makinelerden ve çağdaş teknikten kolektif olarak faydalanma imkânını bulacaklardır. Elbirliği ile çalışma teşkilâtlanması sayesinde işgünü süresi sınırlanabilecek, herkese hafta tatili ve yıllık dinlenme hakkı sağlanacaktır.

Ekonominin plânlaştırılması, üretimde yönlerin tesbiti, köy ekonomisi ürünlerinin çağdaş araçlarla korunması ve işlenmesi, köylülerin ürettikleri tekml rekoltenin garantili fiyatlarla sürümünü sağlayacaktır.

Sosyalist ülkelerde sosyal sigorta alanında gerçekleştirilen tedbirler, yani çocuk yuvaları ve bahçeleri, parasız tıbbi yardım ve bedava ilâç, spor ve kültüredki başarılar, hiçbir ayırım yapmaksızın bütün gençler için eşit imkânların sağlandığı öğretimde ulaşılan seviye gibi hususlar, bu ülkeleri gezip görebilen Fransız köylüleri ve çeşitli tarım enstitüleri yöneticileri üzerinde derin izlenimler bırakmıştır.

Fransız Komünist Partisi, köylerdeki faaliyetinde, bazılarının sakat görüşlerine, yani küçük ve orta köylüleri savunmaktan ve ekonomik Maltüşçülüğün taraftarı olanların gerekçelerine karşı çıkmaktan vazgeçmemiz gerektiğini iddia edenlerin itirazlarına da cevap vermelidir.

Evet, rantabl işletme fikrini yeteri kadar savunmadığımız ve köy ekonomisinde eskimiş yapıyı korumak istediğimiz yolunda sağdan soldan sık sık tenkitlere uğramaktayız. Bizim köy ekonomisi politikamız, teknik ilerlemeye karşı yönelmiş olmakla itham ediliyor.

Oysa birçok tarım işletmelerinin yeteri kadar rantabl olmayışına herkesten önce biz hayıflanıyoruz. Fakat bundan suçlu olan, uçsuz bucaksız toprakların bir azınlık tarafından kapışılmasına müsaade eden bu felâket rejimi değil de nedir?

Tabiidir ki, küçük tarım işletmeleri, yetkin ve yüksek verimli makinelerin etkili bir şekilde kullanılmasına, iri tarım işletmeleri kadar imkân vermez. Fakat bu böyledir diye, bu küçük çiftçileri biricik çalışma aracından yoksun etmek ve bunların işletmelerinin gruplaştırılmasından, imtiyazlı bir azınlık tarafından yutulmasından yana çıkmak insaniyetçilikle bağdaşır mı? Söylesinler, artık köyde üretim alanından sürülüp çıkarılmış veya pek yakında çıkarılacak olan köylü ailelerinin kaderini düşünüyorlar mı? Bunlara nasıl konut sağlıyacaklar? Şehirlerdeki bazı fabrikalarda çalışma süresi azaltılır ve yığınla işçi çıkarılırken, bu köylü ailelerine iş verileceği ümit edilebilir mi?

Biz, Fransız komünistleri, teknik ilerlemenin iş şartlarını hafifletmeye yardım etmesinden yana yız, amma en yoksul köylülerin geçinmek için didindikleri küçük topraklardan kovulması için bir bahane veya araç olarak kullanılmasına karşıyız.

Küçük ve orta çiftçilerin modern makinelerden kişisel veya kolektif olarak faydalanabilmeleri için, biz onlara kredi, kolaylık ve mali yardım sağlanmasını, vergilerinin azaltılmasını, kooperatife ve bilhassa köy ekonomisi tekniğini uygulama kooperatiflerine özel yardımda bulunulmasını teklif edip duruyoruz. Ama hükümet bunun tam tersini yaptı ve yapıyor.

Biz küçük ve orta koy köylüleri savunurken, elbette köy ekonomisinde konsantrasyonu bir kenara itmeyi düşünmüyor ve bunun objektif bir süreç olduğunu biliyoruz.

Biz, belli bir durumda, yani en biçare köylülerin bahtını daha da karartmak ve onları bir an önce evlerini ve topraklarını terketmeye zorlamak amacıyla parlâmentodan kanunlar çıkartan ve kararnameler yayınlıyan hükümete karşı çıkıyoruz.

Hükümet, belli bir süre boyunca, politikasını, artık ülkenin hemen hemen her bölgesinde güya daimi bir tarım ürünleri ihtiyaç fazlası olduğu iddiasına dayanarak tesbit etti. Ne etti? Bu ihtiyaç fazlasının sürümünü kolaylaştırma çareleri aramak yerine, keyfine göre ters yolu tuttu, yani pazara sürülecek tarım ürünleri miktarını sınırlamayı teklif etti.

Peki, yalnız Asya ve Afrikanın nice ülkelerinde değil, Fransada da, erkeği, kadını ve çocuklarıyla nice yığınlar biraz daha fazla et, daha fazla yağ, peynir, şeker, meyva v. s. yemeğe muhtaçken, üstelik Ortak Pazar ortaklarımıza kendi ürünleriyle Fransanın iç pazarını serbestçe doldurmak imkânı verilirken, ülkemizde üretimi kösteklemeğe kalkmak ve hattâ onun alanlarından birine zararlar vermek saçma bir davranış değil de nedir?

Hükümetin kurmağa çalıştığı otoriter rejim, böyle bir ekonomik liberalizme ve bunun titiz savunucusu olan Ortak Pazar'ın süratle çatıştırılmasına nasıl tahammül eder?

Hayır! Toprağın aslan payının, esas üretim araçlarının ve mübâdelenin kapitalistler elinde özel mülkiyet olduğu ve spekülâtörlerle zenginlerin kendi kanunlarını dayattıkları bir rejimde, üretim ile tüketimi dengeye getirmek otoriter tedbirlerle de mümkün değildir.

O halde, bu düzen var oldukça, artık hiçbir şey yapılamaz mı diyeceğiz? Hayır. Biz böyle bir düşünceden uzak bulunuyoruz. Kanaatimizce, işçiler ve köylüler, vakit kaybetmeden ve her gün, müşterek menfaatleri uğrunda omuz omuza savaşmalıdırlar.

Yığınların satınalma gücü ve talebine kıyasla sadece nispi olan ihtiyaç fazlasının tüketilmesi için, Fransız Komünist Partisi, büyük bir yığın teşkil eden tüketicilerin satınalma gücünün arttırılması yoluyla, toptancı araçların tüketim mallarında pahalılığa sebep olan fiyat şişirmelerini önlemek ve dolaylı vergileri azaltmak yoluyla iç pazarın genişletilmesini teklif ediyor.

Ve eğer, bu ve benzeri bütün tedbirlerle ihtiyaç fazlasının tamamen eritilmesi sağlanamazsa, hükümetin ayırım yapmadan bütün ülkelerle ekonomik işbirliği ve ticarete girişiyle, bu ihtiyaç fazlası yabancı memleketler pazarlarına kolayca sürülebilir.

Fakat böyle gerçekten insani bir politika, bankaların ve endüstri tekellerinin çıkarlarıyla elbette çatışır; çünkü bu tutum, iş ücretlerinin, emeklilik ve aile yardımları ödeneklerinin artırılmasını, yani kapitalist kârlarının, askeri bütçelerin azaltılmasını ve milli bağımsızlık, silâhsızlanma ve barış politikası güdülmesini gerektirir.

Fransız Komünist Partisi, köy emekçilerini hükümetin ve gerici kısılcısından kurtarmak için işte bu şartlar içi de faaliyetine devam etmektedir. Partimiz, en yakın bir gelecekte, büyük yığın mitingleri tertiplenmesini, köylerde yapılagelen küçük toplantıların artırılmasını, bunlara bütün köylüleri ilgilendirecek ve aynı zamanda çok sayıda propagandacı yetiştirilmesine yardım edebilecek bir nitelik kazandırılmasını öngörmektedir.

Şunu da belirtmeliyiz ki, köy halkının azalması sürecine rağmen, Fransız Komünist Partisinin köylüler için yayınladığı haftalık «La terre» gazetesinin okuyucuları durmadan artmaktadır. 1959 yılındaki tirajının 5 bin fazlasıyla halen 160,000 nüsha basılmakta olan «La terre» Fransa'nın en yaygın köy ekonomisi gazetesi olarak kalmaktadır.

Diğer taraftan, köylü komünistler, bazı eyaletlerin çiftçi sendikaları federasyonlarında, aile işletmelerini savunma hareketinde, kooperatiflerde, çiftçi ve icarcılar şubelerinde, bağcılarının birliklerinde ve benzeri çevrelerde önemli bir rol oynamaktadırlar. Son zamanlarda köylülerin isteklerini gerçekleştirme mücadelesinin organizasyon ve yönetim faaliyetinde bu köylü komünistlerin etkili bir hizmet payı vardır.

Partimiz, Fransız köylü gençlik birliklerinin geliştirilmesi sorunu üzerinde de dikkatle durmaktadır. Köylü kadınlarını politik hayata daha büyük ölçüde çekme konusu da üzerinde dikkatle durduğumuz sorunlardan biridir. Partimiz, her şeyden önce, köylerde yeni hücreler meydana getirmek ve köy hücrelerinin politik çalışmalarını iyileştirmek suretiyle kendi öz teşkilâtlarını kuvvetlendirmeyi gözönünde tutmaktadır. Kanaatimizce, köylü isteklerinin savunulması, köy hücrelerimizin faaliyetinde ön plânda düşünülmelidir.

Lenin'in dediği gibi, ancak gerçek devrimci bir parti köylü hareketine politik bilinç getirebilir. Emekçi köylülerin ekonomik ve sosyal menfaatlerini savunmanın, barış uğrunda, demokratik özgürlükler için, kişisel egemenlik rejimine son vermek ve gerçek demokrasiyi kurmak için yürütülen savaşın ayrılmaz bir parçası olduğunu, ancak böyle gerçek devrimci bir parti gösterebilir.

FERHAN KLAVO

Eucenio Kuriel

«Universite öğretim üyesi. Doçent. İtalyan ilminin ümitverici bir elemanı. Pek genç yaşta halkın kurtuluş savaşına katılmış, yararlklar göstermiş. Gür sesi, ilk olarak, bütün İtalyan gençliğini Alman ve İtalyan faşistlerine karşı birleşmeye çağırılmış. Onun inanca, heyecan ve örnek kişiliğinden esinlenen İtalyan gençliğinin en soylu kısmı bu çağrıya koştu. O da bu gücü bir gençlik cephesi halinde, kurtuluşun kudretli yumruğu olarak örgütledi ve kahramanlıklarla dolu bir savaş boyunca bilgece yönetti. Eşsiz bir ajitatör olarak, örgütlemeye, savaşmaya, cesaret vermeye ihtiyaç duyulan her yere yetişiyordu. . . Fakat mücadelesine bir dakika bile ara vermiyen bu savaşçının kişiliğinde tehlikeli bir hasım gören ve her yerde peşini bırakmıyan düşman ajanları nihayet onu ele verdiler. İtalyan halkının muazzam savaşının zaferle sonuçlanması arifesinde, Nazi ve faşist katillerin kurdukları hain bir tuzağa düşürülerek öldürüldü. Fakat bütün İtalyan gençliği için ülkücü bir önder, fikir, kahramanlık, yurt ve hürriyet sevgisi örneği olarak yaşamaktadır.»

(E. Kuriel'e, vefaten, Mukavemet Savaşı Altın Madalyası verilmesi hakkındaki teklifin metninden.)

Bu yılın 28 Şubatında, 60 bin İtalyan, Mukavemet Savaşı Altın Madalyası ile taltif edilen Padua şehrinde toplanarak, mukavemet hareketinin şanlı kahramanı Eucenio Kuriel'in feci şekilde öldürülmesinin 20.ci yıldönümü münasebetiyle muazzam bir anma töreni yaptılar.

Kuriel 24 Şubat 1945 de faşistler tarafından Milâno'nun bir meydanında öldürüldü. Hazırlıklarını o sırada henüz tamamladığı milli ayaklanmanın 25 Nisan 1945 de İtalyayı faşizmden ve Nazi istilâsından tamamen kurtaran son savaşlarına katılamadı. O zaman henüz 32 yaşındaydı.

Faşizmin gemi azıya aldığı yıllarda, Kuriel, Komünist Partisinin genç bir aktivisti olarak çalışmağa başlamıştı. O bir aydıındı. Komünist Partisinin saflarına katılışı sınıf duygusundan değil, ilmi kanaatinden ileri geliyordu. O ağır günlerde, diğer birçok genç İtalyanlar gibi, Kuriel de, faşizmi silâh edinen o sosyal sisteme

karşı eleştirici bir davranışla gelişerek kendi yolunu bulabildi. Kuriel de Komünist Partisine katıldı, çünkü bu partinin teorisi ve pratik faaliyeti, o yıllarda milletlerarası ölçüde ve İtalyada geçen fırtınalı olayları tahlil etme ve kavramada komünistlerin en yetkin vasıtalarına sahip olduklarına onu da inandırdı.

Kuriel'in aklı, sağduyusu, felsefi ve politik sağlam bilgisi, yiğitliği, parti çalışmalarında da derhal kendini gösterdi. Komintern'in VII. Kongresinden sonra, İtalyan Komünist Partisi, bütün komünistlerin yığınlar arasına girmeleri, legal-açık olanakların hepsinden faydalanarak yığınların içinde, hattâ faşist teşkilâtların ve her şeyden önce sendikaların içinde çalışmaları gerektiğini belirtmişti.

1937 Ağustosunda, doçent Eucenio Kuriel'e, Padua üniversitesinde matematik okutma görevi verildi. Bu üniversitede o zamanlar «Üniversite faşist grupları» dedikleri öğrenci teşkilâtı iki haftada bir çıkan «İl Bo» adlı bir gazete yayınlıyordu. Kuriel, Partiden aldığı direktif gereğince, bu gazetenin çalışmalarına katılmağa başladı. Gazetede ona sendikalarla meşgul olan sütunu yönetme işi verildi. Bu tek sütun, Kuriel'in çabalarıyla bir yıl içinde o kadar genişledi ki, gazetede bir sayfanın yarısını kaplamağa başladı. Daha sonra öteki sayfalara da geçti. Ve nihayet, sendika problemleri çokluk başyazıların konuları arasına yerleşti.

Böylelikle, sınıf mücadelesi problemleri, işçi sınıfının ve emekçi yığınların devrimci rolü konuları Padua'da birinci plâna geçti. Garip görünen ender olay şu idi: Üniversite öğrencileri tarafından yine öğrenciler için çıkarılan bu gazeteyi işçiler satın alıyor, okuyor ve işyerlerinde yorumluyorlardı. Fakat Kuriel bu büyük başarıyla da yetinmiyordu. İşçiler arasında «faşizm ruhunda» eğitici faaliyet yürütmek gibi «legal» bir bahane ileri süren Kuriel maksadına erişti: Faşist yöneticiler, ona, poligrafi sanayii işçileri sendikası üzerinde şeflik görevini verdiler. İki ay boyunca, bu genç ve yaşlı işçiler, resmi demeçlerden ve konuşmalardan tamamen farklı olan ve kendilerini baştaki efendilere, faşistlere karşı mücadeleye çağırان sözleri hayretten hayrete düşerek dinlediler. İşte asıl bu devrede Kuriel bilgisini ve faaliyetini derinleştirdi, ve yalnız sendika hareketi problemlerini değil, her şeyden önce işçi sınıfının milli kurtuluşu rolü meselesini işledi. O kadar ustaca çalışıyordu ki, söz konusu faşist gazetesine Marksist fikirleri yerleştirmeyi bile beceriyordu. Bunun bazı örnekleri şunlardır: «Ancak geniş, olgun ve yetişkin yığınlara dayanarak iyice örgütlenmiş olan sendika... sosyal eşitliği sağlayabilecektir.» «Servetlerin eşitlikle dağılımı probleminden işçi sınıfının onuru ve milli hayattaki rolünün tanınması problemine kadar bir dizi problemleri sendikaların çözmesi gerektir.» «Politik hayatın bu tarihi devresindeki harekete, yalnız demir-çelik işçileri, makine yapımı, tekstil işçileri değil, yalnız basımevi

işçileri ve köy ırgatları değil, problemleri ve istekleri bütün insanlığın tarihsel ödevlerini belirlemeğe başlayan emekçi halkın geniş yığınları da katılmalıdırlar...»

Tutsak edilmesinden ve Ventonene adasına sürülmesinden ötürü, Kuriel'in doğrudan doğruya siyasi faaliyeti ister istemez geçici olarak kesildi. Fakat sürgünde de boş durmadı ve bilhassa İtalyan devriminin problemlerini işlemekle ilgili araştırma çalışmalarına devam etti. Bu konuda birçok yazı ve notlar bıraktı. 25 Temmuz 1943 de faşist rejimin yıkılmasından sonra Kuriel tekrar yerini buldu; kurtuluş hareketinin yönetici savaşçısı olarak yine hizmete koyuldu. Daha önceki çalışmaları artık olumlu sonuçlar veriyordu. Şöyle ki: Onun üniversite gençliği arasında yarattığı elverişli ortam sayesinde, Padua Üniversitesi Rektörü Koçeto Markezî⁽¹⁾, gençliğin savaşa, mukavemet hareketine katılması isteğiyle bir çağrı yayınladı. Rektör bu soylu çağrısında şöyle diyordu:

«Öğrenciler! Sizlere bu çağrıyla hitabetmeden Padua Üniversitesi Rektörlüğünden ayrılamazdım. Sadece yerilmeğe lâyık bir bedbaht kuşak, sizin gençliğinizi de, yurdumuzu da mahvetti, sizi bir harabeler kaosu içine attı. Sizler, bu karanlığın içinde ümidin meşalesini, savaşçı heyecanın meşalesini yakmalı, gençliğinizi ve yurdumuzu yeni bir uyanışla benliğine kavuşturmalısınız. Yalanın, zorbalığın, aylaklık ve hunhar bir başıbozukluğun kıskacına alınmak istenen sizler, işçi ve köylü gençlikle birlikte savaşarak İtalyanın yeni tarihini yaratmalı ve İtalyan halkını uyandırmalısınız. Geçmişe dair anılarda ve onun sırlarında, işlenen cinayetlerin sadece şu veya bu faillerini aramayınız. Kiralık katillerin arkasında, bu cinayetlerin işlenmesini isteyen, kaskatı sükülütları veya korkak teslimiyetleriyle bunları gizliyen büyük bir grup insan vardır. Kiralık katillerin arkasında, sakarlığı ve caniyane politikasıyla İtalyayı tam yıkıma sürükliyen tüm yöneticiler sınıfı vardır.

Öğrencilerim! Bir gün bir öğretmen ve arkadaş olarak, müşterek mücadele kardeşliği duygularıyla dopdolu olarak tekrar yanınıza dönmek ümidiyle aranızdan ayrılıyorum. Sizleri yüreklendiren inancınızdan ötürü, kalblerinizi dağlıyan kin duygularından ötürü zorbaların hayatınızla oynamağa devam etmelerine müsaade etmeyiniz. Müfrezelerinizin saflarını sıklaştırınız. İtalyayı bu yüzkarasından kurtarınız. Üniversitenizin bayrağına, bütün dünyada adalet ve barış uğrunda yürütülen yüce savaşa katılanın yeni ve yüksek şerefini de katınız!»

(1) Koçeto Markezî (1878—1957) ünlü filolog (Lâtince), Padua Üniversitesi Rektörü. İtalyan Komünist Partisi, onu Nazilerin ve faşistlerin teröründen kurtarmak için, 1943 de gizli çalışmaya geçmesinde ısrar etti. İKP nin 1945 de yapılan V. Kongresinde Merkez Komitesi üyeliğine seçildi. 1946 yılından ölümüne kadar da Parlamento üyesi idi.

İtalyan gençliği, Naziler ve faşistlerle çarpışmağa başladı. Gençliğe önderlik eden Kuriel bu savaşı örgütlüyor, hedefi gösteriyor ve ona göre yön veriyordu. Kuriel bütün gençleri kapsıyan bir teşkilât, yani Gençlik Cephesi'ni kurdu. Cephenin en yakın ödevini de şöyle tesbit etti: Kız-erkek bütün İtalyan gençlerini seferber ederek bağımsızlık ve hürriyet savaşını zafere ulaştırmak. Bu ödev başarılıdıktan ve barış elde edildikten sonra da, bu Cephe'yi, gençlik güçlerinin örgütü ve yönetim merkezi olarak korumak. Ülkeyi ilerletme ve demokrasiyi yerleştirme hamlelerine işçi, öğrenci ve köylü gençlerin doğrudan doğruya ve aktif olarak katılmalarını sağlamak...

Bütün partizan savaşı boyunca Kuriel'in rolü, yalnız Gençlik Cephesi'nin esin kaynağı ve bilge yöneticisi olmak değildi. O bir yandan İKP nin gizli organı «Unita»nın ve teorik dergisi «Nostra Lota» nın direktörü olarak çalışıyordu. İKP yönetim çevrelerinde, faşist diktatora devresinde serpilip gelişen ve faşizme karşı, komünizm için mücadele yolunu bulabilen gençliğin moral ve politik isteklerini Kuriel dile getiriyordu.

C. Amendola onun hakkında şunları yazdı: «Hep o haliyle, Milano'da o meydanın köşesinde vedalaştığımız andaki babacan ve güven dolu tebessümüyle gözlerimin önünde... Üç gün sonra faşistler onu işte orada kurşun yağmuruna tutarak öldürdüler... O gün, ayrılmadan önce, meydana iri ve canlı adımlarla bir hayli dolaştık. Yine konuşa konuşa bitiremediğimiz konular üzerindeydik: İtalyada demokrasinin geliştirilmesi. Anti-faşist savaş ile sosyalizm savaşımı arasındaki bağ... Avrupanın ayrı nüfuz bölgeleri halinde bölünmesine yol verilebilir mi? Ve her şeyden önce (İtalyada İngiliz ve Amerikan işgal kuvvetleri bulunduğu ve bunlar Roma'da krallığı eski imtiyazlı sınıfları tuttuklarına göre) mevcut milletlerarası ve ülke içi şartlar altında memleketi köklü demokratik ve sosyalist değişimlerle yenileme mücadelesini daha da geliştirme yolları neler olabilir?...

Kuriel'e göre, İtalyan demokrasisinin geleceğini, onun ilerici karakterinin garantisini tâyin edecek etken, kurtuluş savaşına halk yığınlarının katılması, halkın birliğinin sağlamaştırılması, kendi kendini yönetmenin halk organları sıfatıyla Milli Kurtuluş Komitelerinin geliştirilmesi ve ilk basamak olan bu Komitelere yığın örgütlerinin katılması idi. Kısacası, bu Milli Kurtuluş Komitelerinden yepyeni bir sistem, yani «yukardan» etkilenen basit bir birlik organı olmaksansa, savaş ateşinde ve örsünde dövülen yeni demokratik yapının esasını, yeni cumhuriyet devletinin temelini teşkil edecek bir sistem yaratılması idi. İşte bundan ötürü, Kuriel artık «Özgür bölgeler»de (Domodosola, Monerato, Montefiorino) halkın kendi kendini yönetiminde edinilen tecrübe üzerinde dikkatle duruyor ve bunun semerelerine büyük bir değer veriyordu.»

Kuriel bu hareket birliği konusunda, katolik' emekçilere ve gençliğe büyük bir yer ayırıyordu. Bu güçleri komünistlerin yanısıra kurtuluş savaşına iten nedenleri Kuriel anliyabiliyor ve bundan dolayı kendilerini geleceğin yepyeni demokratik İtalyasının kurucu güçlerinden sayıyordu.

Longo yoldaş, anma törenindeki konuşmasında, Kuriel'in faaliyetini ve eserlerini değerlendirirken şunları belirtti: «Onun eserlerinde, Partimizin şimdiki politikasının asıl özünü görmek mümkündür. Buna dayanarak diyebiliriz ki, Partimiz, demokrasi ve barış şartları içinde sosyalizme doğru harekette İtalyanın başlıbaşına tutacağı yeni yolu — daha SBKP XX. Kongresinden önce — göstermiş, devrimci hareketin artık mevcut tecrübesine kıyasla yeni olan bu yoldan teorik ve pratik problemlerini çözmeğe koyulmuştur.»

Longo aynı konuşmasında şöyle dedi: «E. Kuriel'in savaşta düştüğü günleri takibeden 1945 yılının o unutulmaz Nisan günleri üzerinden tam 20 yıl geçti. Bu arada yeni ve büyük problemlerle karşılaştık. Tutucuların ve gericilerin hücumlarını savabilmek için büyük fedakârlıklara katlanmamız gerekti. Bugün ülkemizde yeni bir kuşak, E. Kuriel'in kurban gittiğı zaman dünyaya gelenlerin teşkil ettiğı gençler kuşağı sahneye çıkıyor. Bu kuşak nispeten daha çabuk yetişti. Çünkü bugün bütün dünya daha büyük bir süratle ilerliyor ve yaşamakta olduğumuz derin çelişmeleri daha çabuk ve daha kesin olarak kavıyor. Bunlar, uzaydaki yüce başarılar ile insanlığın üçte ikisini kıvrandıran açlık arasındaki çelişmelerdir; bir harp, bir atom felâketi tehlikesi ile, tutucu ve emperyalist kuvvetlerin direnişlerini, mukabil hücumlarını kıra kıra halkları ileri doğru götüren hürriyet ve bağımsızlık özlemi arasındaki çelişmelerdir...»

E. Kuriel'in kişiliğı, faaliyeti ve kahramanca ölümü, bütün genç İtalyanlar için parlak bir örnektir. Uğrunda Kuriel'in de canını esirgemediğı Marksist-Leninist fikirler, Gramşı ve Togliatti'nin fikirleri ve vasiyetleri, bizim için, hürriyet ve sosyalizm uğrunda savaşa davet eden daimi ve ebedi çağrıdır.

S. MARKİ

Dayanışmanın büyük gücü

Franco hükümeti, Julian Grimau'yu öldürttüğü zaman bütün dünyada bir nefret ve protesto dalgası kabardığını herkes hatırlar. Bugün İspanya faşistleri, yurtsever Husto Lopes de la Fuente'yi askeri mahkemeye sevk etmek için ellerinden geleni yaparak, onu da aynı alçakça oyunla haklamak istiyorlar.

Faşistler, Grimau'nun ve diğer yüzlerce yurtseverin yargılanmasında olduğu gibi, Husto Lopes'i de askeri mahkeme önüne çıkarmak için gerekçe olarak istifade edebilecekleri her şeyi araştırdılar. Bu cümleden olarak, ta 25 yıl önceye ait olayları da kurcalayıp, yiğit yurtseverin cumhuriyetten yana vatandaş harbine katılmış olmasını da bir suç delili diye kullanmayı ihmal etmediler. Böylelikle, onu, «daimi bir askeri isyan» körüklemekle itham etmeğe çalıştılar. Zaten Julian Grimau'nun öldürülmesinde de aynı bahaneyi ileri sürmüşlerdi.

Husto Lopes kimdir? Faşistler neden onunla böylesine uğraşırlar?

Lopes 55 yaşında bir duvarcıdır. Proletarya dâvasının yılmaz bir savaşçısı olarak yetişen Lopes 1932 yılında İspanya Komünist Partisine girmiştir. Vatandaş harbinde cumhuriyetçi ordunun 36 ncı karma tugayının komutanı idi. İspanyada vatandaş harbi bittikten sonra Lopes Fransaya sığındı. Daha sonra Sovyetler Birliğine geçti, ve Hitler Almanyasına karşı savaşa katıldı.

Franco hükümeti Lopes'in legal olarak İspanyaya dönmesine izin vermedi. O da yurduna gizli olarak dönmek zorunda kaldı. Ve derhal diktatoraya karşı mücadele saflarına katıldı. 1964 de Hose Sandoval ve diğer anti-faşistlerle birlikte tutsak edildi. 1964 Aralık ayındaki yargılama sonucunda 23 yıl hapis cezasına çarptırıldı. Şimdi ise, onu tekrar askeri mahkeme önüne çıkarmak ve J. Grimau gibi ölüme mahkûm etmek istiyorlardı.

Bu konuda, İspanya halkının yürüttüğü çetin mücadele ve bütün ülkelerden geçen hoşnutsuzluk ve protesto dalgası büyük bir başarı sağladı. Değerli bir yurtseverin hayatı kurtarıldı. Yenilginin utancı Franco'ya düştü. Birinci askeri bölge (Madrid) komutanı olan general, İspanyol yurtseveri Husto Lopes'e karşı açılan yeni dâvanın kesinlikle kaldırıldığını bildirdi.

İspanyol halkını yıldırma çabasındaki Franko, çürümüş kanlı dikta rejimine karşı halkın giriştiği mücadelenin hızını kesmek için gözdağı olarak ikinci bir «Grimau dâvası» kalıplamak istiyordu. Ama bunu başaramadı. Franko, hain emellerinden vazgeçmek zorunda kalmakla, vaktiyle Grimau'ya karşı ne kadar hunharca bir cinayet işlediğini de göstermiş oldu. O zaman, Franko, bütün dünyaya karşı böylesine kanlı bir kışkırtmaya cüret edebilecek kadar kuvvetli olduğunu düşünüyordu. Düşündüğü gibi de kışkırtmayı yaptı. Fakat İspanya halkının mücadelesi ve dünya kamu oyunun tepkisi o günden bu yana arttıkça arttı, Franko günden güne kuvvetten düşerek adım adım geriledi, köşeye sıkıştırıldı. Ve işte bu durumda, onun iblisçe tertiplerle yeni bir cinayet işlemesine engel olunabildi.

İspanyol yurtseverleri, İspanya halkının dostları, iyiniyetli insanlar, bütün dünya ilerici kamu oyu bugün bu başarıya hem sevinmekte, hem de gerekli sonuçları çıkarmaktadırlar. Bu sonuçları şöyle özetleyebiliriz: Mücadeleye ısrarla devam edilmelidir. Kavga henüz bitmemiştir. Gerçi, İspanyol halkının mücadelesi ve dünya kamu oyunun gösterdiği dayanışma, Franko hükümetini bazı baskı kanunlarını kaldırmağa sevketmiş ve bazı olağanüstü askeri mahkemeleri dağıtmak zorunda bırakmıştır. Böylelikle birçok yurtseverin hayatı ve hürriyeti kurtarılmıştır. Fakat adına «Asayiş Tribünali» dedikleri yeni Divanı Harp, dün olduğu gibi bugün de siyasi sanıklara 20—30 yıl ağır hapis cezaları kesmektedir.

Bütün bunlara son vermek gerek! İspanyada bütün siyasi hükümlülerin affını, olağanüstü mahkemelerin ve Divanı Harp'ların dağıtılmasını isteyen milletlerarası hareket, şüphesiz ki Husto Lopez'in kurtarılması gibi büyük bir başarıyla daha da hız kazanacak, yeni hamleleri daha güçlü ve yararlı olacaktır.

LUİS SAPIRAİN

Amerikan komünistlerinin kovuşturulmasına son verilmelidir

15 Martta Birleşik Amerika Komünist Partisine karşı yeni bir dâva açıldı. Bu yargılama, Amerikan emperyalizminin ülkede komünist hareketini boğmak, işçi sınıfının menfaaları için, barış ve gerçek demokrasi için savaşı en cesur ve sebatlı yurtseverleri birleştiren Partiyi ortadan kaldırmak amacıyla başvurduğu ardı arası kesilmeyen baskı ve kovuşturmalar zincirinin yeni bir halkasıdır.

Komünist Partisine karşı bu adli kovuşturma daha 1962 de tasarlanmış, Mekkarn tarafından hazırlanan ve Anayasaya aykırı olan «İç güvenlik» kanununa dayanılarak harekete geçilmişti. İftiralara uğrayan Parti, kayıtlarını Adalet Bakanlığına tescil ettirmeyi reddettiği için yargılanmaya başlamıştı.

Amerikada ve bütün dünyada demokratik çevreler, Komünist Partisine karşı girişilen bu adli kovuşturmayı, halkın Anayasaca garantilenen temel hak ve hürriyetlerine bir saldırı olarak vasıflandırdı.

Komünistlerin ülkede bütün ilerici güçler tarafından desteklenen yığıtçı mücadelesi ve dünya ölçüsündeki dayanışma kampanyası beklenen olumlu sonuçları verdi. İstinaf Mahkemesi, Partiyi «suçlu» sayan ilk adli makamın verdiği mahkûmiyet kararını bozmak zorunda kaldı. 1964 yazında da, Yüksek Mahkeme, İstinaf Mahkemesinin kararını onayladı.

Fakat aradan altı ay geçmeden, Adalet Bakanlığı, Komünist Partisine karşı yeniden dâva açtı. Görülüyor ki, gericiler her yola başvurarak Amerikan komünistlerini haklamak, komünizm fikirlerini gözden düşürmek, Amerikada demokratik hareketi boğmak yolundan yürüyorlar.

Federal hükümet, Amerikan Komünist Partisinin önderlerinden biri olan Güs Hol'ü kovuşturmaya devam ediyor. Ayrıca 44 komünist de ilerici görüşlerinden ötürü sanık sandalyesine oturtuldu. Geçen yılın Aralık ayında, kiralık ajanların yalan ifadelerine dayanarak, Partinin teorik organı «Politikıl Afers»in redaktörü H. Lumer'i ithama kalkışan gericiler, kendisini «Anti-Amerikan faaliyetleri araştırma» komitesinde sorguya çektiler. Ünlü toplum adamı K. Vinstın'ın vatandaş hakları için zencilerin yürüttüğü mücadele konusunda dersler vermesini yasak ettiler.

Anti-komünizm politikası ülkenin bütün ilerici unsurlarına karşı baskının şiddetlendirilmesi ile atbaşı yürür. Federal Araştırma Bürosu yönetmeni E. Huver, geçen yılki faaliyetin sonuçlarını sayıp dökerken, bu Büro'nun göreviyle ilgili konularda vatandaşlar aleyhine açılan dâvaların kat kat artmış olmasıyla öğündü. Netekim, bu Büro'nun daha 1962 de 185 kadar teşkilâta karşı kovuşturmaya giriştiği bilinmektedir.

«Kadınlar, barış için savaşınız» hareketinin seçkin önderlerinden nicelerini, barışın korunması üstüne konferanslar verdikleri için «Anti-Amerikan faaliyetleri araştırma» komisyonuna çağırdılar. Nü York'ta resmi makamlar, kamu hizmetleri işkolunda kanunu isteklerini gerçekleştirme mücadelesine devamla grev yapan işçilerin yöneticilerini tutsak ettirip cezaevlerine göndermeğe başladılar. Alabama eyaletinde, ırkçılar, Nobel Barış Armağanı kazanmış olan ünlü zenci hareketi önderi Dr. Martin Luter King'i döğmeğe kalkıştılar. Eyalet yöneticileri, ırkçıların azıtmalarına seyirci kaldıktan başka, Martin Luter King'i tutup hapsedtiler. Ayrıca, vatandaşlık hakları kanununun uygulanmasını sağlamak için mücadele eden zencilerden üç bin kadarı eyalet polisi tarafından tutsak edildiler.

Hal böyleyken, Amerikan yönetici çevreleri, Makkartizm'in bir daha geri dönmek üzere tarihe karıştığına bütün dünyayı inandırmak isterler, demokrasi şampiyonluğunu da elden bırakmazlar. «Kişisel özgürlük», «yüce toplumu kurmak» gibi lâfları da geveleyip dururlar. Başkan Conson'un bir demecinde söylediği üzere, «İnsan ile toplum arasında bir ahenk sağlamak» iddiasındadırlar. Fakat ilerici insanların kanaatlerinden ötürü bugün de kovuşturuldukları bir ülkede, ideolojik mücadelede açık baskıya ve keyfi zorbalığa başvurulmuş bir ülkede, demokrasinin en ilkel prensiplerinin çiğnendiği, faşizan teşkilâtların ortalığı kasıp kavurdukları ve cezasız kaldıkları bir ülkede, yukarıda saydıklarımız gibi demeçler vermek ikiyüzlülüktür başka bir şey değildir.

Birleşik Amerikada yeni anti-komünist, anti-demokratik isteri dalgası, Goldvotr'ın son seçimlerde uğradığı yenilgiye rağmen, Goldvotr zihniyetinin mevzilerini terketmediğini gösteriyor. Dahası var: Bu halk aleyhtarı akım, Amerikan hükümetinin iç ve dış politikası üzerinde etki yapmağa devam ediyor. Memlekette komünistlere, ilerici harekete karşı hükümetin giriştiği hücumlar, Viyetnamda ve Kongodaki silâhlı müdahale, Birleşik Amerika yönetici çevrelerinin aşırı sağcı kuvvetler karşısında gerilemesinin belirtileridir. Kovuşturmaları protesto eden Amerikan Komünist Partisinin haklı olarak belirttiği gibi, hükümetin bu hareketleri seçimler arifesindeki vaatlerine, yani demokratik özgürlükler temeline dayanan bir toplum kurma vaadine ihanet demektir.

Gericilerin azımları, millet menfaatlerinin fedakâr savunucularına — komünistlere — karşı yeni ithamlar ve yargılamalar tertiplemeleri Amerikan ve bütün dünya ilerici çevrelerinde endişe uyandırmaktadır. Amerikan Komünist Partisine karşı yeni dâva açılması kararını tepkiyle karşılayan dünya demokratik kamu oyu Amerikan komünistlerinin kovuşturulmasına son verilmesini ısrarla istemektedir.

L. RAYT

Hindistanda gericiliğin gizli niyetleri

Bütün Hindistanı saran tüketim malları krizi daha da şiddetlendi. Gıda maddeleri ve en lüzumlu bazı tüketim malları fiyatları alabildiğine yükseldi. Açlık aldı yürüdü.

Bu şartlar altında, hükümet, memleketin ekonomik sıkıntılarını gidermeye çalışacak yerde, son zamanlarda bir hayli sarsılan kendi durumunu kuvvetlendirmek için baskı ve teröre başvurmağa başladı. Bu cümleden olarak, en ilkel hakları ve özgürlükleri çiğnedi, yığınla tutsak etmelere girişti, binden fazla «sol» komünisti zindanlara attı.

Fakat böyle politik baskılarla aç insanların dikkatini kendi acıklı durumlarından başka taraflara çekmek zordur. «Hindistan Tayms» gazetesi daha Ocak ayının başında yayınladığı bir başyazısında şunları belirtti: İktidar partisi halkın güvenini böyle baskı tedbirleriyle koruyacağını sanıyorsa yanılıyor. Artık kuru ekmeğin bile nice yurttaşlar için lüks haline geldiği günümüzde, çare, mevcut krize mücadele yollarını bulmaktır.

Yığınla tutsak etmeleri etekleri zil çalarak karşılayan aşırı sağ partiler «Svatantra», «Can Sangh» ve «Raştriya Sangh» faşist teşkilâtı bile, alınan bu tedbiri ülkede bütün demokratik harekete indirilmiş bir darbe saydıklarını gizliyemediler.

Hindistan Komünist Partisinin (HKP) merkez yayın organı «Niyu Eyc»un başyazısında belirtildiği gibi, HKP ile Hindistanın «sol» komünistleri arasındaki ideolojik görüş ayrılıklarına rağmen, Hindistan komünistleri baskı tedbirlerine kesinlikle karşıdılar. HKP, bu tutsak etmelerin ancak Hindistanda demokrasinin ve ileriliğin düşmanlarına yarıyacağı, ülkede gerici güçlerin durumlarını sağlamlaştırmalarına yardım edeceği kanısındadır.

Hindistan yönetici çevrelerinin bu anti-demokratik tutumu, Hindistanda tehlikeli sonuçlara gebe ciddi bir durum yaratan aşırı gerici verile tavislerden biridir. Burada söz konusu olan, büyük nüfusu ile Hindistan halkının bundan sonraki kaderidir. O halk ki, devamlı ve çetin bir mücadele sonucunda milli bağımsızlığını elde ederek egemen devletini kurabilmiştir. Bu halk ekonomik, sosyal ve kültürel ilerilik yolunda yürümek istemektedir. Bu konuda, geçenlerde Bombay'da toplanan HKP VII. Kongresi Hindistan halkına dolgun ve etraflı bir çalışma programı sunmuştur.

Hindistan Kongre Partisinin yönetici başları, komünistler arasındaki görüş ayrılıklarının etkisiyle HKP-nin alınan anti-demokratik tedbirlere ve keyfi zorbalığa karşı çıkamıyacağını ümit etmekle de çok yanılmaktadır.

HKP Merkez Sekreterliği'nin özel bildirisinde belirtildiği gibi, Komünist Partisi demokratik hak ve özgürlüklerin çiğnenmesi demek olan bu haksız baskı tedbirlerini şiddetle protesto etmektedir. Merkez Sekreterliği, hükümetin tutsak etmelerine karşı, bütün demokratik teşkilâtları bu protesto hareketine katılmağa çağırmaktadır.

Komünist Partisi, bu politik entrikaya kurban edilenlerin derhal serbest bırakılması için geniş bir kampanyaya girişmiş bulunuyor. Birçok eyaletlerde, HKP ile «sol» komünistlerin müştereken tertipledikleri protesto mitinglerinde hükümetin baskı tedbirleri şiddetle suçlandırıldı. Hükümetin bu baskı tedbirleriyle toplum hayatının en ilkel normlarını çiğnediği belirtildi.

Hindistan Komünist Partisi Başkanı S. A. Dange, yığın toplantılarında yaptığı konuşmalarda, hükümetin anti-demokratik dav-

ranışlarını suçlandırdı. Parlâmentodaki komünist grupu başkanı Buhpeş Gupta, komünist milletvekilleri adına, tutsak edilmiş bulunanların derhal serbest bırakılmasını istedi. Bu konuda, Hindistan Sendikaları Genel Kongresi, Devrimci Sosyalist Partisi ve Birleşik Sosyalist Partisi de protesto kararları aldılar ve yayınladılar. Sosyalistlerin lideri Lohiya, hükümetin baskı aksiyonunu «zorbalığın darbesi» ve iktidarın muhalefet partilerini haklama arzusu olarak vasıflandırdı.

«Niyu Eyc» gazetesi şunları yazdı: «Tutsak etmeler konusundaki kanaatlerinin değişik olmasına bakılmaksızın, herkes için bu mesele nin en önemli yönü şudur: Eğer iktidardaki Kongre Partisi hükümeti, demokrasinin temellerini böylesine hoyratça çiğniyerek politik önderleri sorgusuz yargısız tutsak eder ve cezasız kalırsa, Hindistanda demokrasinin geleceği karanlık demektir. Demokrasiye değer veren, saygısı olan ve vatandaş hak ve özgürlükleri için mücadele eden herkes, tutsak edilenlerin derhal serbest bırakılması, ya da bunların kanunlar çerçevesinde ve milletin gözü önünde yargılanması yoluna gidilmesi için ısrar etmelidir.»

Birçok memleketler komünist partileri Hindistan hükümetinin bu kanunsuz ve keyfi davranışlarını protesto ettiler. Örneğin, İngiliz Komünist Partisinin bildirisinde şöyle denmektedir: «Yığınla tutsak etmeler, bütün demokratlarda ve Hindistanın dostlarında haklı olarak ciddi endişeler uyandırmıştır.» Bütün siyasi tutukluların derhal serbest bırakılmasını isteyen İngiliz Komünist Partisi, İngiltere işçi ve ilerici hareketi çerçevesinde protesto aksiyonları organize edilmesi için elinden gelen her şeyi yapacağını açıklamaktadır.

Dünya demokratik kamu oyu, Hindistanda dürüstlikle bağdaşmayan bu politik oyunu bir an önce son verilmesinde, anti-demokratik tedbirlerin geri alınmasında ve kanunsuz olarak tutsak edilenlerin bir an önce salıverilmesinde ısrar etmektedir.

V. RAMEN

Tailand SEATO-nun hâkimiyet bölgesi

Batının burjuva basını Tailand'tan halkın bolluk içinde yaşadığı ve gelişmiş bir devlet olarak bahseder. Emperyalizmin methiyecileri memleketin politik ve ekonomik «istikrar»ından söz ederler, onu devamlılığa bir örnek» olarak göstermeye yeltenerek enine boyuna halkın «devrimci heyecanını» kaybettiğini söylerler. Örneğin, Tailand dış işleri bakanı Thanat Khomen'e göre, memleketi Tailand, Güney Doğu Asyanın «fırtınalı denizinde bir sükunet ve barış adacığdır. Gerçekler bu masalı tamamen yıkararak şunu doğruluyor: Methedilen «barış ve sükunet adacığında «istikrarı» sallantılı bir temele dayanmakta, saldırgan SEATO askeri blokuna katılmanın memlekette yarattığı ahlâk bozukluğuna ve ekonomik güçlükler, bu temeli devamlı olarak kemirmektedir.

Uzun zamandanberi Tailand kamu oyunda SEATO ve Amerikan yardımına bağlanan nayaller kırılmıştır. Tailand askeri amaçlar uğrunda blokun büyük ortaklarından aldığından fazlasını harcamaktadır. Örneğin 1964—1965 mali yılında memleketin gelişmesi için Amerikan yardımı yalnız 12 milyon dolardır. Tailandın savunmaya ayrılan para tutarı 96 milyon dolar iç güvenliğin garantisi denilen masraflarda 46 milyon dolardır.

Tailand'ta iktidarı elde tutanlar, barajlar, elektrik santralleri ve sulama sistemleri kuruculuğundan zevkle sözederler ama son yıllarda yalnız memleketin kuzey bölgelerinde dokuz hava alanının yapıldığını «tevazu» gösterdiklerinden susarlar. Amerikan generallerinin itirafına göre, dördünün stratejik önemi olan bu hava alanları tepkili uçaklar tarafından kullanılırlar. Laos hududundan 19 mil uzakta yeni bir hava alanı kurulacaktır. Aynı zamanda Mekong nehri boyunca 20 milyon dolara mal olarak stratejik bir yol yapılacaktır. 28 milyon ahali olan bu memleket 135,000 kişilik bir ordu ve 40 bin kişilik bir hazır polis kuvveti elde tutmaktadır.

Tailand hükümet gazeteleri SEATO'nun «yapıcı faaliyet» 'inden söz etmeğe devam ediyorlar. Memleketin bu saldırgan bloka girmesi ekonomisi üzerinde yıkıcı etkiler yaptı, ülkenin gelişmesine engelledi. Halkın hayat seviyesi devamlı olarak düştü. Aynı zamanda Batının iş adamları, baskıları altında çıkarılan «Yabancı Yatırımları koruma» kanunundan faydalanarak Tailand 'tan büyük kârlar sağlamaktadır-

lar. Bundan başka Amerika memleketin dış ticaretini tahdit ediyor. Bundan ötürü Tailand geleneksel ihracat mallarının ihracında kayıplara uğradı. Bu kayıp bütün Amerikan «yardım»ları tutarından birkaç defa fazladır. Maliye bakanı Sunthorn Hongladarom 1964 yılı ortalarında şunu itiraf etmek zorunda kaldı: «Memleketin bugünkü ekonomik durumu o kadar ciddidir ki, gerçek bir istekrar için kesin bir tasarruf programı gereklidir.»

Egmen çevrelerin rüşvetçiliği Tailand ekonomisine hudutsuz zararlar getiriyor. Devlet memurlukları şahsan zenginleşme için bir araç sayılmaktadır. Bütün dünya önünde eski başbakan Sarit Tananatin «milyonlarının esrarı» meydana çıktı. Rüşvetler, hilekârlık, uyuşturucu maddeler kaçakçılığı ve düpedüz hırsızlık. Sarit kendisine menfaat sağlayan hiçbir kötülükten geri durmazdı. 1963 Aralık ayında ölümünden sonra tesbit edildiğine göre, devlet kasasından 29 milyon dolardan fazla parayı kendine mal etmiş ve altı yıllık despotçu idaresi sırasında 140 milyon dolara yakın büyük bir zenginlik toplamıştır. Rüşvetçilik devlet memurları arasında bir gelenek olmuştur. Meselâ eyaletlerin son zamanlara kadar kendi bütçeleri yoktu. Valiler halktan zorla aldıklarının büyük bir kısmını kendilerine mal etmek yolu ile halkı «idare» e ediyodlardı.

Büyük askeri masraflar, yabancı tekellerin baskıya dayanan egmenliği, memurların ahlâk düşkünlüğü, emekçilerin omuzlarına ağır çöküyor. Aralarında devlet adamlarının da bulunduğu «Tailandın istikrarı» masalını yaratanlar artık halk yığınlarının «ıstırabı» «sefaleti» «işsizliği» «cehaleti» konuları üstüne konuşmak zorunda kalıyorlar. Bu gibi itiraflar başbakan Thonom Kittikachonun 11 Aralık 1964 radyo televizyon konuşmasında, öteki resmi şahsiyetlerin açıklamalarında ve batılı gazetecilerin raporlarında vardır. Örneğin Amerikan gazetecilerinden «Christian Science Monitor»un muhabiri Rex Beaseley, Tailand'ın Kuzey Doğusundaki köyleri ziyaretinde özet olarak şu intibaları edinmiştir: «Her şey sefaletin mühürünü taşıyor». Öteki batılı muhabirler memleketin Kuzey Doğusundaki milyonlarca köylünün sefaleti hakkındaki raporlarında, yılda adam başına 30 dolar düştüğünü bildiriyorlar. Yüksek bir memurun itirafına göre, «işsizlik, halkımızın acıklı meselelerinden biriydi, öylede kalmaktadır.»

«İstikrar»dan edilmek isteniyorsa, burada, hükümet memurlarının, polisin ahlâk bozukluğu, halk yığınlarının işsizliği, ıstırabın ve sefaletin gerçek istikrarı söz konusudur.

Tailand «istikrarını» övmek politikası artık fena gidiyor. Başbakan memleket durumunun istikrarsızlığını ileri sürerek 1958 den bu yana ceza olarak konan olağanüstü durumu kaldırmayı reddetti.

Tailand'ta demokratik hak ve hürriyetler çiğnenmektedir. Hiçbir şahsi özgürlük, toplantı ve parti hürriyeti yoktur. Pratikte Anayasa

da yolkur. Anayasa üzerinde beş yıldanberi çalışılmaktadır. Anayasa komisyonu üyeleri hiçbir zaman seçim hakkı garantisi üzerinde fikir birliğine varamıyorlar. Onlar seçim hakkının bütün yurttaşlara garanti edilmesi fikrine varamıyorlar. Bununla beraber anayasanın ve parlamento seçimlerinin hükümetin gerici politikasının tenkidi için kullanılabileceği iktidar rahatsız ediyor. Bunun onlar her vesileye sarılıyor. Bu arada «Güney Doğu Asyanın istikrarsızlığı» anayasanın kabulünü geri bıraktırmak için kullanılıyor.

Tailand'ın egemen çevrelerinin başlıca politik hattı anti-komünizmdir. Hükümet memurları bu konuda hislerini gizlemiyorlar. Onlar her fırsatta komünizme karşı olduklarını belirtiyorlar». Bu konuda Tailand gazetelerinden «Bangkok Post» memlekette iktidarın komünizme karşı olduğunu, komünizmin kanunca yasaklandığını kamu oyuna geçenlerde yeniden hatırlattı.

«Komünizme karşı savaş» kanununu temel alan despotçu rejim, memlekette her memnuniyetsizlik hareketini baskıya tâbi tutmaktadır. Yalnız komünistler değil, olağanüstü askeri durum kanunlarının kaldırılmasını, başına buyruk bir dış politikaya yönelmek, memleketin yabancı tekellerin uşaklığından kurtarılmasını isteyen herkes baskıya uğramaktadır. Bu maksaatla sayısı onbinleri bulan hazır asker polis kuvvetleri tutuluyor ve sayıları devamlı olarak artırılıyor. Yalnız 1964 yılı içinde 1752 polis ödeve alınmıştır.

Aynı amaçla Sarit zamanında hazırlanan ve şimdiki hükümet tarafından iki yüzlülükle gerçekleştirilen geri kalmış hudut halklarına yardım ulaştırmak bahanesi ile, sözde «komünist kısırtıcılığına» karşı geniş savaş programı yürütülmektedir. Burada sözde tezelden ekonomik gelişme için yollar inşa edilmiş, telefon ve telgraf bağları kurulmuştur. Gerçekte bütün bunlardan maksat, polisin halk üzerindeki kontrolünü kuvvetlendirmektir. Özellikle Kuzey Doğu eyaletinde, Laosun kurtarılmış hududunda dikkatli davranılır. Hükümet sözde Patet Lao'nun tehlikesi, onun özellikle «hareket birlikleri» gönderdiği ve bunların idare ile radyo irtibatında bulunduğu şaiiasını yayarak polisin olağanüstü askeri durumda halk hareketine baskı yapabilmesi gereken tedbirleri almaktadır.

Hükümet bu programı gerçekleştirmek uğurunda, Amerikan müşabirlerinin çok geniş yardımını görmektedir. «New York Times» gazetesi 1963 yılında şunları yazıyordu: «BAD yardım misiyonu dört yeni öğrenim merkezi meydana getirdi (Bunlardan ikisi Kuzey Doğu'da) Eyalet polisinin asilere karşı ormanlık bölgelerde savaş taktiğini öğrenmek için, bu yıl 2200 polis bu eğitimden geçirileceklerdir.

Tailand hükümetinin dış politikasının yönü, onun bütün hareketleri gibi memleketin SEATO üyeliğine ve Amerika emperyalizmi emrinde olmaya yöneltmiştir. Bunu Tailand dış işleri bakanının

geçen yılın Aralık ayında New York basın kulübünde söyledikleri de doğruluyor. Efendileri için ödevini yerine getirmek maksadı ile BAD hükümetinin bakan seviyesindeki bu uşağı G. Vietnamdan «kuvvetleri çekmek» sözlerine son verilmesini istiyerek Vietnamlı milletlerarası müdahale teklif ediyor, Tailandın 1950 de Birleşmiş Milletler Konseyinin Koreye gönderdiği kuvvetlere bir birlik verdiğini, şimdi de böyle bir iştirak yükünü taşıyabileceğini garanti ediyordu. Bu Amerikan uşağı, Birleşik Amerikanın «baltaya sarılmamak» yani bir sivrisinek öldürmek için atom silâhı kullanmak istemediğinden Güney doğu Asyada harbi gen genişletmek şansının pek az olduğundan şikâyet ediyordu.

Öteki yüksek memurların konuşmaları da denilebilir ki aynı yöndedir. Örneğin, Basın ve Haberleşme Departmanı direktörü Puankan, Amerikan uçaklarının Demokratik Vietnam Cumhuriyetine karşı korsanca saldırısını tasvib ediyor, ve «bombardımanın Vietnamdaki gayri müsait durumu iyileştirdiğini» açıklıyordu. Savunda bakanı yardımcısı Chulasab da aynı yönde konuşarak şu fikri ileri sürüyordu: «Bombardımanlar elverişli ve kaçınılmaz tedbirlerdir.»

Bunlar sadece söylenen basit sözler değildir. Tailand toprakları son yıllarda Pentagon tarafından komşu memleketlere karşı yıkıcı faaliyet için defalarca üs olarak kullanılmıştır. Geçen yılın sonlarında Tailand hava alanlarında üslenen Amerikan uçakları Laosun Kildestisi Yaylasında yurtsever kuvvetlerin bulundukları yerleri bombardıman ettiler; demokratik Vietnam Cumhuriyetine karşı da hava saldırısında bulundular. Bu saldırılara Tailand pilotları da katıldı. Bu olaylar ışığında başbakanın Tailandın? komşuları ile anlaşmazlıkları çözmek iddiaları açık bir istinzadan başka bir şey değildir. Egemen çevrelerin bu halk düşmanı politikası, yurtlarını denizler ötesi «koruyucuların» uşaklığında görmek istemeyen emekçi yığınları arasında memnuniyetsizlik yaratmaktadır.

Olağanüstü askeri duruma, baskıya, teröre rağmen memlekette, hedefi, Amerikan emperyalizmini yokedecek edecek, ve Tailand'ın gerçek, bağımsız, tarafsız ve demokratik bir ülke olmasını sağlayacak yurtsever hareket gittikçe gelişmektedir.

Bugünkü durumda Tailand Komünist Partisi çabalarını şimdiki rejimin halk düşmanı gerici karakterini açıklamak, Amerikan emperyalizmi despotluğuna karşı savaşmak, ve Kitikachon hainlar kligini iktidardan uzaklaştırmak için memleketin bütün demokratik güçlerini bir cephede birleştirmeye yöneltiyor.

Bu program geniş halk yığınları tarafından destekleniyor. Memleket te yurtsever güçlerin birlik cephesi, Tailand Bağımsızlık Hareketi kuruldu. Bu hareket, 1964 sonlarında bir manifest yayınladı. «Manifest'te bu politik teşkilâtın amaçları gösterilmekte, sınıf görüşlerine

cinsiyetlerine, yaşlarına, mesleklerine bakmadan, ortak düşmana karşı savaşta bütün demokratik ve yurtseverlerin birliğinin sağlanması üzerinde durulmaktadır. Bağımsızlık hareketinin politik programı, saldırgan Amerikan emperyalistlerini Tailand'tan çıkartmak, hainlerin despotçu rejimini devirmek, gerçek bir demokrasi, tarafsızlık politikası uygulamak, barış, demokrasi, memleketin gelişmesi, ve yükselmesi, halkın hayat seviyesinin yükseltilmesi uğrunda savaşmak, demokratik partiler temsilcilerinden yeni bir hükümet kurmak, prensipine dayanıyor.

İ. SUMAR

Zonguldak – Kozlu olayı

11 Martta, Zonguldak'ın 5 km. uzağında bulunan Gelik Kömür ocağında çalışan 1500 madenci, ani bir greve başladılar. Bu protesto grevine Karadon bölgesinde çalışan 500 işçi de hemen katıldı. Grev süratle yayıldı, Kilimli, Çaydamar, Asma bölgelerinde çalışan madenciler de işi bıraktılar. Protesto hareketi 40,000 işçinin çalıştığı Zonguldak kömür havzasını kısa zamanda kapladı. Havzanın en büyük maden bölgesi olan Kozluya işçiler hâkim oldu.

1500 işçinin önayak olması üzerine başlayan ve kısa zamanda maden bölgesini kaplıyan protesto grevi karşısında devlet, sorumlular şaşırды. Bakanlar Kurulu telâş içinde toplandı ve şu kararları aldı: Askeri Birlikleri derhal olay yerine göndermek. Radyonun olayı halka duyurmasını önlemek. İstanbul'da ve Ankara'da çıkacak gösterilere karşı sıkı tedbirler almak.

Karar yıldırım hızıyla uygulandı. Kozluya Ereğli'den 200 deniz eri, Karabük'ten 350 jandarma eri gönderildi. Ayrıca, Adapazarı'nda bulunan iki piyade alayı ile bir topçu destek taburundan müteşekkil bindirilmiş bir askeri birlik gece yarısı Kozluya yollandı. Zonguldak bir manevra alanına döndü. Zonguldak bölgesi askeri kordon altına alınarak tecrit edildi. Maden işçileri, üzerlerine yürüyen deniz erleri ile piyade askerlerini «Sizi kardeşlerinizin üzerine sürüyorlar, yuuh olsun hükümete» sözleriyle karşıladılar. Askerlere ateş aç emri verildi. İki işçi öldürüldü. Çarpışmalarda işçiler ve jandarmalardan 15 kişi yaralandı. Havza tam bir askeri işgal altına alındı, greve önayak olan yüzlerce işçi tutsak edildi. Mukavele ile çalışan 15 bin işçi jandarma nezareti altında işten çıkarıldı ve posta posta köylerine gönderildi. Protesto grevine katılmış olan diğer işçiler de askeri birliklerin baskısı ile maden kuyularına indirildi. Çalışmaya mecbur edildi.

Kömür ocaklarında çalışma şartları

Ülkemizde kömür işçiliğinin oldukça eski, uzun bir tarihçesi vardır. Uzun Mehmet tarafından Ereğlinin Köseağzı bölgesinde (1829) maden kömrünün bulunmasından sonra kömür işçiliği hızla gelimeğe başlamıştır. 1948'de Zonguldak kömür ocakları işletilmeye açıldı. Ülke-

mizde kömür işçileri uzun yıllar her türlü politik ve ekonomik haklardan yoksun bırakılmıştır. Kömür işçilerinin, halk yığınlarının en ezilmiş tabakalarından gelmeleri, okuyup yazma bilmemeleri, idari çevreler ve yabancı sermaye tarafından daimi olarak baskı altında tutulmaları sonucu olarak onlar, bu ağır, ezici şartlara rağmen, sendikalarda birleşip örgütlenemiyor, işçi haklarını arıyamıyorlardı. Bu bakımdan Zonguldak ve Ereğli kömür işçilerinin meslek teşekkülleri uzun zaman çeşitli güçlükler yüzünden kurulmadı; kurulanları ise idari çevreler tarafından çalışmıyacak hale getirildi. Fakat alınan bu tedbir ve yaratılan imkânsızlıklara rağmen, kömür ocaklarında çalışan işçilerimiz, Türk işçi sınıfının savaşı tarihinin savaşı yolundan geçmiştir, ve bugün ülkemizin işçi hareketine yeni parlak sayfalar katarak bu yolda yürüyor.

Zonguldak bölgesinde toplu olarak ilk işi bırakma — grev, 1908 — de yapılmıştır. Grev o zaman en büyük üretim bölgesi olan Gelik ocaklarında başlamış ve hızla gelişerek bütün kömür bölgesine ve demir yollarına da yayılmıştır. O zaman da son Zonguldak olaylarında olduğu gibi işçilerin en ilkel hakları uğrındaki bu direnişleri, idari çevreleri, kömür ocaklarını ellerinde tutan yabancı şirketleri son derece korkutmuş ve derhal İstanbuldan Zonguldak bölgesinde Musul Gombotu ile «Avcı taburları» gönderilerek, ülkemiz kömür ocakları işçi hareketinin başlangıcı sayılan bu ilk grev de son grev gibi silâh zoruyla bastırılmıştır. Bundan sonra Zonguldak bölgesinde birisi, 1923-de, ötekisi de 1936-da patlıyan iki büyük grevle, 12 saat-tan fazla çalıştırılan kömür işçileri fazla ücret almak hakkını kazanmışlardır.

Bu gün Zonguldak kömür ocaklarında çalışma, hayat şartları, sultanlık zamanında olduğundan pek farklı değildir. Aynı sömürme metot ve araçları, aynı düşük gündelikler, sefil hayat, aynı bakımsızlık, aynı mecburi çalışma şartları ve hattâ denilebilir ki, 1865 de «Dilâver Paşa Nizamnamesi» adıyla kömür işçiliğinin tarihine giren işçi kanunlarının genel hatlarıyla bugünde aynen uygulanması.

Bugün Zonguldak Kömür havzasında, yer altında ve yer üstünde olmak üzeri 40 bin işçi çalışmaktadır. Bölgede üç çeşit maden işçisi bulunur: Devamlı, münavebeli ve gelip geçici işçiler. Münavebeli işçiler 15 bindir. Bunlar bir ay madende bulunur, bir ay köyde, Yani yılın yalnız altı ayında çalışıyorlar. Bu yüzden aldıkları gerçek gündelik 11 liradan 5,5 liraya düşüyor. Kanunlara göre kömür ocaklarında çalışma süresi 8 saattir. Ocaklarda üç vardiya çalışır. Bir yıl önce yapılan toplu iş sözleşmesine göre yer üstünde çalışanlar asgari on lira, yer altında çalışanlar da 11 lira ücret alırlar. Madenlerde çalışma şartları çok ağırdır. Güvenlik tedbirleri son derece yetersizdir. Sık sık kazalar olur. 19 Mart 1965 de Amasya bölgesindeki yeni Çelteç Şirketinin işlettiği linyit maden ocağında 69 işçinin ölümüne

sebepe olan grizu patlaması bu konuda en son örnektir. Kâr amacı ile çalışan bu şirket en ilkel iş güvenliği tedbirleri bile almamıştır. 1964 yılında bir milyon yüz bin lira kâr etmiştir. Madenlerde çalışma, sağlık, güvenlik, mesken şartlarının son derece kötü olmasından ötürü yer altında uzunca müddet çalışan işçilerin ortalama hayatı, Türkiye'deki ortalama hayat süresi olan 36 yaşın altındadır.

Protesto grevine sebep olan olay:

Hükümet değişmesi ilerici işçiler arasındaki huzursuzluğu artırdı. Yeni hükümetin işçi isteklerine karşı takınacağı düşmanca tutum belliydi. Kömür işletmesi 1964 yılında 26 milyon lira kâr etmişti. Sendikacılar daha önce bu kârın 6 milyonunun işçilere liyakat zammı olarak verilmesini istemişler, bu istek kabul edilmiş, zamların 15 Martta verilmesi kararlaştırılmıştı. Bunun yanında, işçilerin 8 saat yerine 11—16 saat çalıştırılmaları, madenciler arasında büyük bir şikâyet konusu olmuştu. İşçiler belirli ton kömürü çıkarmadıkça ücretlerini alamıyorlar ve bunu alabilmek için de 11—16 saat çalışmak zorunda kalıyorlardı. Toplu sözleşmenin işletme idarecileri tarafından çiğnenmesi işçiler tarafından defalarca şikâyet konusu olmuş, düzeltilmesi istenmişti. Mühendisler, vardiya başları, işletme müdürleri, işçilere baskı yapıyor, hakaret ve kötü muamele ediyorlardı.

Yeni hükümetin işçi politikasını gözönünde tutan Ereğli Kömür İşletmesi yöneticileri işçi isteklerine karşı birden bire sertleştiler. Dağıtılması daha önce kararlaştırılmış olan liyakat zamlarını mühendis, personel ve vardiya başları arasındaki kıdemlilere dağıtmaya başladılar. Bu olay, işçiler arasında bir kıvılcım etkisi yaptı, protesto grevini doğurdu ve bunun hızla büyümesine sebep oldu.

Grevin tepkileri:

Kozludaki bu kanlı olay, gençlik arasında protestolarla karşılandı. TMTF MTTB ve diğer bazı Üniversite öğrenci teşekkülleri yayınladıkları bildirilerde, 27 Mayısçı ordunun işçilere karşı çıkarılmasını protesto ettiler. Bu öğrenci federasyon ve dernekleri, protesto grevi yapan kömür işçilerinin Anayasa haklarını kullandıklarını belirttiler. Hükümetin olayın radyodan halka duyurmaması için verdiği kararı tenkit ettiler. İşçilere ateş açılmasını şiddetle suçlandılar. Haklarını istiyen işçileri desteklediklerini açıkladılar. Olaylarda tahrik arıyanların işçi haklarına düşman olduklarını söylediler.

Muhalefet partileri, farklı ölçülerde de olsa, Kozlu olaylarında ordunun kullanılmasını, grevcilerin üzerinde ateş açılmasını protesto ettiler. Sosyal Demokrat Partisi Başkanı Sıtkı Ulay, kanlı olaya yeni

hükümetin partizanlık gayretlerinin sebep olduğunu söyledi. CHP Başkanı İnönü «Bugüne kadar hükümet, işçilerin isteklerine karşı bu yollara başvurmamıştı ve CHP bunu tasvip etmemektedir» dedi.

TİP Başkanı Mehmet Ali Aybar ve Genel Sekreter Rıza Kuas, «Kozlu olayları Anayasanın uygulanmamasından çıkmıştır. TİP işçilerin üzerinde ordu birliklerinin sürülmesini şiddetle protesto ediyor. Biz yeni hükümetin bu hareketine ordu ile işçinin arasını açmak gayretleri olarak bakıyoruz. Hükümetin işçilere karşı ateş açma kararını parti olarak protesto ediyoruz» dediler.

TKP, bildirisinde hükümetin bu tutumunu, işçi hareketini kurşunla ezme politikası olarak gördüğünü söyledi ve yeni hükümetin yürüttüğü faşist politikaya karşı demokratik haklar uğrunda mücadele eden bütün yurtsever güçleri Milli Demokratik Cepheye birleşmeye çağırdı. Tutsak edilen işçilerin derhal bırakılmasını, cinayeti işliyen hükümet sorumlularının cezalandırılmasını istedi.

Parlâmentoda tepkiler:

Çalışma Bakanı Çağlıyangil'in Kozlu olayları üzerine yaptığı kısa konuşmaya karşı tabii senatör Haydar Tunçkanat hükümeti şiddetle tenkit etti, işçilere karşı silâhlı kuvvetleri çıkarmanın, siyasi bir suç olduğunu söyledi: «Hükümet, bu davranışla büyük sorumluluk yüklenmiştir, olayı radyodan halka duyurmamakla Anayasayı çiğnemiştir», dedi.

Bağımsız senatörlerden Niyazi Ağırnaslı ve Adnan Aral, Kozlu olayında hükümetin sorumluluğunu ileri sürdüler, önergeler vererek bunun tesbitini istediler. Bağımsız milletvekillerinden Apaydın kardeşler hükümetin sorguya çekilmesini isteyen bir gensoru açılmasını istediler.

Meclisteki CHP milletvekilleri de İnönü'nün sözlerini tekrar ederek önergeleri desteklediler.

Hükümeti protesto gösterisi:

Türkiye (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) bağlı olmayan 9 sendika ve federasyon ile Ankaradaki yüksek okullar öğrenci birlikleri, ilerici Atatürkçü dernekler özel bir protesto mitingi tertiplediler. 17 Mart 1965 günü Ankarada yapılan bu protesto yürüyüşü şu şiarlar altında geçti: «İşçinin hakkı kurşun değil.» «Tarihi uyanış karşınla durudurlamaz.» «Mebusa zam işçiye kurşun», «Satılık basın, sarı sendikacı, mutlu azınlık elele», «Atılan kurşunlar Anayasaya, emeğe karşı sıkılmıştır». «Eli kana bulanmış hükümet istifa etmelidir».

Protesto yürüyüşünü tertipleyen bu teşekküller, daha önce ortak bir bildiri yayınladılar. Ayrıca bütün parti, gençlik, işçi sendika ve federasyonları ile Cumhurbaşkanına ve Genel Kurmay Başkanına birer telgraf gönderdiler. Bu telgraflarda, işçiye atılan kurşunun Anayasaya sıkıldığı belirtilmiş ve yapılacak protesto mitingine katılmaları istenmiştir.

Yayınlanan ortak bildiriye ise şu noktalar üzerinde önemle durulmuştur: Türkiye büyük meselerle karşı karşıyadır. İktisadi siyasi ahlaki bir buhran içindedir. Bu buhran işçileri kurşunlayarak çözülemez. Haklarını arayan insanları kurşunlamak hiçbir demokratik düşünceyle bağdaşmaz. Kozlu olaylarında esrareniz, tahrikler aramak, gerçekleri gizlemek ve hükümetin sorumluluğunu örtbas etmek boşunadır. Millet vekillerinin maaşlarına bir çırpıda zam yapanlar, hakkını arayan işçiye kurşun sıkanlar bu halka felâketten başka birşey getiremez. Türkiye'de milli gelirin dağılışındaki korkunc adaletsizliği, hastalık ve ölüm nispetlerindeki yüksekliği, pahalılık ve işsizlikteki hızlı artışı önleyemezler.

Muhalefet cephesinin tepkileri karşısında hükümetin tutumu

Kozlu olaylarının bütün memlekette uyandırdığı şiddetli tepki karşısında, hükümet yeniden Menderes usulü çok denenmiş tahrik iddialarına sarıldı. Kozlu olaylarını komünistlerin bir kıskırtması olarak göstermeye çalıştı. Özellikle TİP ve CHP'nin muhalefet faaliyetlerini işçilerin protesto gösterilerine girişlerine sebep olarak göstermeye yeltendi. Bu iddia ve ithamları gerek CHP, gerekse TİP yöneticileri ve basını şiddetle reddettiler, ve olayların sebeplerini, açıkları geniş kampanyada konkre olarak gösterdiler. Bu konuda tek tereddüte düşen Türk iş yöneticileri oldu. Türk iş yöneticileri olayların asıl sebeplerini su yüzüne çıkaracakları, hükümetin tutumunu kesin olarak tenkit edip, kanlı olaylara engel olacakları yerde, işçi düşmanı gericiğin kuyruğuna takılarak tahriklerin olduğu iddiasının doğru olabileceği fikrini ileri sürdüler, bu fikri desteklediler. Yalnız bununla da yetinmiyerek, bir yandan kanlı olayların meydana gelmesinin işletme idaresiyle çalışma bakanlığının sendika yöneticileri ve Türk iş idarecileriyle işbirliği yapmaması yüzünden çıktığını ileri sürüp, hükümeti işçiye karşı ateş açtırmakla suçlarken öteyandan da, kamu oyuncağının gerçek nedenlerini söyleyen TİP-i suçlamaktan geri durmadılar.

Demirsoylar, Tunçlar, son Zonguldak olaylarında iki yüzlülüklerini, mutlu azınlıkla beraber olduklarını.

Türk iş yöneticileri daha ileri giderek TİP aleyhine dâva açtılar. Bu, olayın gerçek sebeplerinden uzaklaşmak, kamu oyunu yanıltmak, halk yığınlarına ters enformasyon vermek, gerici çevrelerin,

AP-nin gerici, işçi aleyhtarı politikasının kuyruğuna takılmak, sarı sendikacılığı ve onun hiyanet politikasını işçi hareketine uygulamak, tekelci sermayeye hizmet etmek, işçi sınıfının ilkel haklarına, bu hakları koruyan onun demokratik, Anayasacı örgütlerine el uzatmak demektir. Bu eninde sonunda işçi dâvasına milli davamıza hiyanet etmek demektir. İşçi hareketinde dayanışma birlik, yerine, parçalama ve parçalanma politikasını hayata geçirmek demektir. Türk iş yöneticileri bu ve daha önceki tutumlarıyla, işçi hareketini parçalayıcı hareketleriyle büyük bir tarihi sorumluluk yüklenmişlerdir.

Zonguldak olaylarının önemi ve çıkan sonuç

Şubat ortalarında Amerikanın doğrudan doğruya işe karışmasıyla işbaşına getirilen Ürgüplü hükümetine ve Amerikaya karşı memleketteki demokratik güçler arasında bir birleşme ortamı doğdu. Zonguldak olayları işte bu ortamda birdendire patlak verdi. 1963 Ağustosundan 1965 yılı başına kadar Türkiyede 76 grev oldu. Bunlara 27.000 işçi katıldı. 1850 gün sürdü. Bunların hiçbirinde çatışmalar, kozludaki gibi kanlı çatışmalar olmadı. Zonguldakta yapılan grev bunlardan tamamen farklıdır. Bu grev, grev ve toplu sözleşme kanununun koyduğu bir sıra formalitelere gidilmeden, açık haksızlık karşısında kalan işçi kitlesinin doğrudan doğruya geçtiği protesto grevidir. İşletme yöneticileriyle anlaşarak işçilerin menfaatlerini korumayan sendika başlarını bir kenara atan işçiler, hareketi doğrudan doğruya kendi ellerine almışlar. Ve anayasada tanınan grev hakkının daha sonra çıkarılan özel kanunla kısıtlanmasını tanımadıklarını göstermişlerdir.

AKEL *Merkez Komitesine*

Kıbrıs halkının fedakâr evlâtları, Kıbrısın bağımsızlık dâvasının yılmaz savaşıları Derviş Kavazoğlu ve Kostas Mihailis yoldaşların, emperyalist uşağı terörcülerin kurşunlariyle haince ve kahpece öldürüldüklerini büyük bir teessürle öğrendik. AKEL'in, bağımsızlık uğrunda savaşan Kıbrıs halkının, hürriyetsever Kıbrıs Türklerinin büyük acısını paylaşır, sizlere bütün kalbimizle başsağlığı dileriz.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, bütün Türk komünistleri ve bütün Türk emekçileri Derviş Kavazoğlu ve Kostas Mihailis yoldaşların temiz hatıraları önünde saygıyla eğilirler.

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ
MERKEZ KOMİTESİ

DERVİŞ KAVAZOĞLU

Derviş Kavazoğlu, genç enerjik, dürüst bir insan örneği, hür ve bağımsız bir Kıbrıs uğrunda, emperyalizmle, gericilerle yılmadan savaşan devrimci bir yurtseverdi. Kavazoğlu, her zaman ve her yerde emperyalistlerin, gerici Türk çevrelerinin Kıbrıs Türk faşistlerinin, komplolarını, oyunlarını gizli ve açık amaçlarını açıklayan, gerçek bir demokrat, yorulmaz bir barış savaşçısıydı.

Kavazoğlunun öldürülmesiyle AKEL Partisi değerli bir yoldaşını, ilerici sendika hareketi tanınmış, çalışkan bir faaliyetçisini, Kıbrıs emekçileri, ilerici Kıbrıs Türk aydınları fedekâr bir önderini kaybetmiş oldular. Bu, barışı, bağımsızlığı seven her namuslu insan için de büyük, acı bir kayıptır.

Kavazoğlunun katilleri, onlarca ilerici Türkü öldürten Denктаşlar, gericiler, faşistlerdir. Binlerce masum Türkü, yurtlarından yuvalarından zorla çıkartanlar, yüzlerce yuvayı bozanlardır. İlerici Türkleri pusular kurarak, yol keserek vahşice öldürenler, öldürtenlerdir. Kıbrıs halkı, özellikle Kıbrıs Türkleri bunların kimler olduğunu iyi bilir, bunları iyi tanır.

Bütün hayatını barışsever, bağımsız bir Kıbrıs uğruna hasreden Kavazoğlu, emperyalizmin niteliğini, onun Kıbrısta uyguladığı sömürgecilik politikasını, her konke ortamda sıt yüzüne çıkarmasını bilen hazırlıklı, yetişkin bir Türk aydınıydı.

Kıbrıs halkını emperyalizm tehlikesine karşı uyarmağa çağırın Kavazoğlu, ilerici Kıbrıs Türküne, aydınına emekçi yğınlarına seslenerek şöyle diyordu: «Özgürlüğü, bağımsızlığı, barışı ve demokrasiiyi seven bütün dünya halklarının lânetlediğı sömürgeciler, yeryüzünün her tarafında yediğı ağır darbelerin şaşkınlığı içinde zora, ateşe ve her türlü kötülöklere başvuran iğrenç sömürgecilik, asırlık «ayır-buyur» politikasını, en bayağı biçimiyle aylardır yurdumuzda uygulamaktadır.

Orta-Doğudaki sömürücü çıkarlarını korumak için Kıbrısı askeri bir harb üssü, bir atlama tahtası olarak ellerinde bulundurmak emelinde olan sömürgeciler, yurdumuzu bölme etrikasını uydurdular. Sömürgecilerin uyguladıkları bu «bölme» macerası yolunda 20 binden fazla Kıbrıslı Türk yurttaşımız evinden barkından zorla kaldırılmış, malını — mülkünü, bağını, bahçesini, ekilmiş tarlasını terkedererek ovalarda, açık havada çadır altlarında, uygurluğa ve insanlığa aykırı şartlar içinde bir yaşayışa zorlanmış, sonu bilinmiyen bir meceraya sürüklenmiştir.

Daha dün denecek kadar yakın bir geçmişte, paskalya yortularında Rumlar Türklere paskalya yumurtası ve pılâv; bayramlarda da Türkler Rumlara bayram çöreğı hediye edecek kadar birbirine yakın, birbirinin milli ve dini nislerine, geleneklerine saygı gösterecek kadar dostken, neden şimdi aynı bayram ve paskalya günlerinde birbirini top ateşine tutuyorlar? Bu sorunun en doğru, gerçek cevabı şudur: Sömürgecilik ve onu besleyen şövenizm, adamızda son zamanlarda oyunlarını ustaca oynamakta başarı göstermiştir.,,

Derviş Kavazoğlu, emperyalistler ve gericiler, Denктаş faşistleri tarafından körüklenen Kıbrıs buhranı günlerinde. Kıbrıs emekçilerine, özellikle Kıbrıs Türklerine doğru yolu göstermek için büyük çabalar sarfetmiştir.

Kıbrısta Dali köyü Türkleriyle yaptığı toplantıda olayların nedenlerine cevap veren Kavazoğlu: «Yüzlerce vatandaşımızı neden toprağa verdik. Yeşil ada neden barut kokuyor. Yurtta ve Cihanda sulhçu Atatürk Türkiye'si neden Kıbrıs anlaşılmazlığı yüzünden bir atom harbinin esigine sürüklenmiştir. Bu nedenlere cevap veriyorum.

Başımızda idareci geçinenler, Kıbrıs Türk Cemaatı meclisinin yöneticileri Türk halkının kalkınmasını, refahını düşünmüyorlar da ondan. Çağdaş dünya görüşünden yoksun olan bu kimseler, bugün bulundukları yöneticilik makamlarına baskı ve silâhla, faşist metotlarla gelmişlerdir. Yabancı emellere hizmet eden bu adamlar bütün çabalarını Kıbrısta Türkleri Rumlarla çekiştirmeye hasretmişlerdir. Asıl maksatlarını gizlemek için de, yeşil adada Türkleri Rumların tehdidi altında gösterme taktiğini kullanmışlardır. Bakın, 27 Mayısçı Milli Birlik hükümetinin Kıbrıstaki ilk elçisi sayın Emin Dirvana da, Kıbrıs Türk toplumuna ihanet eden bu önderlerin başı Denктаşın taktiğini nasıl açıklıyor. Milliyet gazetesinden okuyorum: «Kıbrısta bulunduğum müddetçe, diyor Dirvana, Hiçbir Kıbrıs Türkünün evi yıkılıp yıkılmadı. Rumlar tarafından hiçbir Türke ateş edilmedi. Hiç kimse Kıbrıstaki Türk haklarını reddetmedi. Cemaat Meclisi başkanı Denктаşın ödevlerinden biride elindeki yeteri kadar şimkânlarla Türk toplumunun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını sağlamaktı. Onu, bu yolda çaba göstermesi için çok defalar uyarmaya çalıştık. Fakat Denктаş, kalkınma yolunda çaba göstereceğine, daima ve sebepsiz olarak Kıbrıs Rumlarıyla çekişmeyi tercih ediyordu.,,

Hal böyleyken, Denктаş gibilerin Türkiye'de kılığını çekmeden bulabildikleri gerici çevreler, Kıbrıs Türkünü tâ baştanberi «Milli haklar» için mücadeleye çağırıp durdular. Kendi gerici isteklerine milli dâva, milli politika, Türk tezi dediler. Oysa bütün bu tezler gerçekte suni olarak üzerine bir ay yıldız taktıkları İngiliz-Amerikan plânlarından başka bir şey değildir. Hatırlanacağı üzere, 1954-ten beri, Kıbrıs meselesinin İngilterenin kendi iç meselesi olduğu, daha sonra Kıbrısa muhtariyet verilmesi, ve nihayet taksim formülü gibi sömürgeci tezlerinin hepsi gerek Menderes hükümetleri, gerekse 27 Mayıstan sonraki Türk politikasına şu veya bu ölçüde etki yapabilen Menderesçi siyasi çevreler tarafından daima Türk tezi diye benimsenmiştir. Bütün bunların özü de sömürgecilerin Kıbrısta «ayır-buyur» politikasını uygulamaktır.,,

Derviş Kavazoğlu, yalnız barış ve barış içinde yanyana yaşama savaşçısı, bağımsız, hür, barışsever bir Kıbrıs svaşçısı değil, aynı zamanda seçkin bir sendikacı çalışan bir toplumcu'du. Kaleminden çıkan birçok çağrılar, broşürleri ve yazılarında bütün inancıyla, uğrunda yaşadığı, savaştığı ve genç hayatını verdiği barışçı ilkeleri, sosyalist ilkeleri emekçi yığınlarına öğreten bir önderdi. O çok sevdiği yeşil adayı, güzel Kıbrısı, tam bağımsız hür, kendi kaderine buyruk

bir ülke olarak göremeden öldü. Fakat Kıbrıs, Kıbrıs emekçileri, onu hiçbir zaman unutmıyacaklardır. Kavazoğlunun ilkeleri, davası yaşıyor. Emperyalistlerin bütün oyunlarına, sövenist çevrelerin yıkıcı faaliyetlerine rağmen, Kıbrıs emekçilerinin bu davası zaferle sonuçlanacaktır.

İlerici Kıbrıs gençliğini, namuslu hür düşünür kimseleri, emekçi yığınlarını ortak harekete, Kıbrısın bağımsızlık savaşına çağıran Derviş Kavazoğlunun öldürülmesinden birkaç gün önce söylediği sözler, bugün Kıbrıs halkının savaş bağrağıdır.

«Yurduna, toplumuna, Kıbrıs ve dünya barışına karşı sorumluluk duyan her Türkün konuşması, bütün kabiliyet, etki ve iktidarını kullanması yurt borcu, milli borcu, insanlık borcudur. . .

Kıbrıs halkına — Türklere ve Rumlara — ölüm, kan, ateş, yıkım, mezar, açlık göz yaşı değil hayat, barış ve mutluluk gerektir. İş gerektir, ekmek gerektir.

Güzel adamızda barışçı hayatı yabancılar değil, gene biz Kıbrıslılar — Türkler ve Rumlar — beraber kurmalıyız ve kuracağız.

Adamızdan kan ve barut kokusunu silmek için, barışçı davranışlarımıza YARIN DEĞİL bugünden başlamalıyız. Bu yolda ilk adım olarak evlerini yurtlarını terketmek zorunluğunda kalan ve bugün feci bir yaşayış içinde sürünen on binlerce Türk yurttaşımızın yerlerine yurtlarına, normal ve şerefli bir hayata dönmelerini sağlamak için hepimiz, Türkler ve Rumlar, hükümet, sendikalar ve diğer teşkilâtlar işbirliği halinde bir faaliyet kampanyası açmalıyız. Bu faaliyetimizin başarısı, müşterek düşmanlarımıza ve tahrikçilere en iyi cevap olacaktır.»

TÜRKÇE YAYINLARIMIZ

I

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Programı

Sovyetler Birliği Komünist Partisinin XXII. Kongresinde
kabul edilmiştir.

II

Bildiri

Komünist ve İşçi partileri temsilcilerinin 1960'da Mosko-
vada toplanan ve önemli milletlerarası dünya komünist ve
İşçi hareketi meselelerini görüşen konferansı üstüne

Komünike

III

Türkiye Komünist Partisi

Doğuşu, Kuruluş, Gelişme yolları

Türkiye Komünist partisi tarihinden sayfalar.

Değerli okuyucularımız,
yayınlarımızı isteyiniz.

İ Ç İ N D E K İ L E R

Dünya komünist hareketinin hareket birliği 277

Dolores Ibaruri

Yenilmez Lenin bayrakları altında 283

İb. Nörlund

Avrupada barışın ve güvenliğin kuvvetlenmesi için 291

A. Ferrari, H. M. Fortuni, P. Motta Lima, L. Ferreto

Küba devrimi ve Lâtin Amerikada anti-empyralist cephe . 300

J. Schleifschtein

Marksizm bir dogma değil hareket kılavuzudur. 312

KOMÜNİST VE İŞÇİ PARTİLERİNDE

Z. Urban

Partinin okullara gösterdiği kaygılar 327

F. Klavo

Fransız komünist partisi ve köy problemleri 335

E. Kureil

KOMÜNİZM UĞRUNDA SAVAŞAN KAHRAMANLAR

BASKIYA VE DEMOKRATLARIN

KOVUŞTURULMASINA KARŞI 342

V. Ramen

Dayanışmanın büyük gücü 347

DERGİLER ARASINDA

İ. Sumar

Tailand SEATO, nun hâkimiyet bölgesi 353

ÖZEL SAYFALARIMIZ

Zonguldak-Kozlu olayı 358

AKEL Merkez Komitesine. 364

B A R I Ş V E S O S Y A L İ Z M P R O B L E M L E R İ

İngilizcesi:

Central Books Ltd., 37 Grays Inn Road, London, W. C. 1

İtalyancası:

Libreria Rinascita. Via delle Botteghe. Oscure 2. Roma

Almancası:

«GLOBUS»-Vertrieb ausländischer Zeitschriften, Wien XX,
Höchstädtplatz 3

Yunancası (Kıbrıs'ta):

Laikon Praktorion, Tricoupi Street, 53 r., Nicosia

Rusçası:

Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6, Thákurova 3

Fransızcası:

Societe d'Edition et d'Enformation 9, Boulevard des Italiens Paris (2e)

İspanyolcası:

Ediciones Pueblos Unidos Casilla Correo 589, Montevideo

Japoncası:

Nauka Ltd., 2, Kanad-Zinbocho 2-chome. Chiyoda-ku, Tokyo

İsveç dilinde:

Arbetarkultur, Söderarmsvagen 36, Johanneshov 6, Stockholm

Bulgarcası:

Raznoiznos, 1, Rue Tzar Assen, Sofia

Türkçesi:

«YENİ ÇAĞ» — Stredisko pro rozširovani tisku, Praha 6,
Thákurova 3

Fiyatı 1 lira